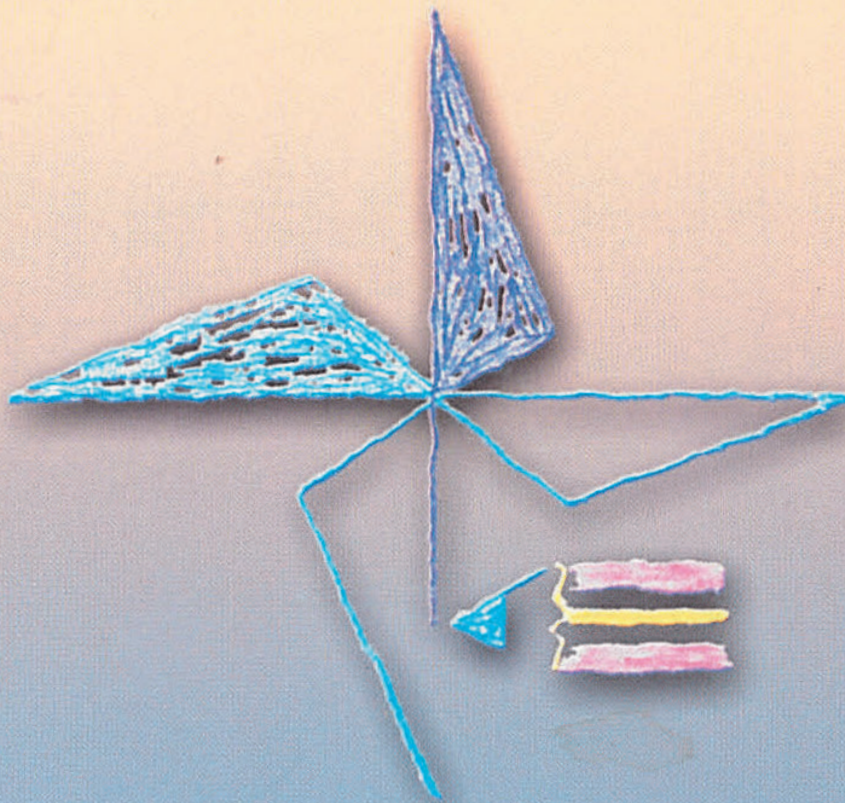




ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ



ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2004-2005

Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ΑΠΘ
Οδηγός Σπουδών ακαδ. έτους 2004-2005
available at: <https://www.nured.auth.gr/dp7nured/?q=el/OdigoisSpoudonTERAE>

*Επιμέλεια έκδοσης: Σωφρόνης Χατζησαββίδης
Γλωσσική επιμέλεια: Μαρία Βαγιωνάκη
Ηλεκτρονική επεξεργασία – Δακτυλογράφηση: Ευαγγελία Ι. Μπαλαμπέκου*

Το σχέδιο του εξωφύλλου φιλοτεχνήθηκε από τον + Νικόλαο Παραλή

Χρηματοδότηση: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

*Μια έκδοση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Πανεπιστημιούπολη Θεσσαλονίκης
Τηλ. (2310) 995065, 995058-9, 995086
Fax (2310) 995032*

Διανέμεται δωρεάν από το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	
I. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	
1. Ίδρυση και στέγαση του Τμήματος	
2. Διοίκηση του Τμήματος	
3. Προσωπικό Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης	
II. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του ΠΜΣ	
III. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	
Υποχρεωτικά Μαθήματα Κορμού	
Υποχρεωτικά Μαθήματα Προσανατολισμού	
Τομέας Αισθητικής Παιδείας	
Τομέας Γλώσσας και Ιστορίας	
Τομέας Παιδαγωγικής	
Τομέας Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής	
Επιλεγόμενα Μαθήματα	
IV. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	
Υποχρεωτικά Μαθήματα Κορμού	
Υποχρεωτικά Μαθήματα Προσανατολισμού	
Τομέας Αισθητικής Παιδείας	
Τομέας Γλώσσας και Ιστορίας	
Τομέας Παιδαγωγικής	
Τομέας Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής	
Επιλεγόμενα Μαθήματα	
V. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Για κάποιους και για κάποιες από σας αυτός ο Οδηγός Σπουδών είναι ο πρώτος που κρατάτε στα χέρια σας και για κάποιους άλλους και κάποιες άλλες ο τελευταίος. Οι πρώτοι θα τον μελετήσουν προφανώς με μεγάλη προσοχή για να μπορέσουν να ενημερωθούν και να «μπουν» στο νόημα της λειτουργίας του Τμήματος, στις υποχρεώσεις και στα δικαιώματα που θα έχουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο Πανεπιστήμιό μας. Οι δεύτεροι ίσως δεν του δώσουν μεγάλη σημασία. Θα μελετήσουν προφανώς κάποια σημεία που τους ενδιαφέρουν ιδιαίτερα.

Έτσι, αγαπητοί μου φοιτητές και φοιτήτριες, αγαπητοί μου συνάδελφοι και συναδέλφισσες, γίνεται στη ζωή. Όλοι και όλες ωριμάζουμε μέσα στη ζωή, μεγαλώνουμε, γινόμαστε πιο μεγάλοι, αλλά και πιο σοφοί από τις γνώσεις που αποκτάμε και τις εμπειρίες. Μια ανάλογη με αυτήν της ζωής νομοτελειακή πορεία ακολούθησε και το Τμήμα στο οποίο φοιτούμε και εργαζόμαστε όλοι και όλες. Δεν μεγάλωσε το Τμήμα μας πάρα πολύ, αλλά πέρασε στη μετεφηβική ηλικία, αφού γίνεται φέτος 20 χρόνων. Πέρασε κι αυτό, όπως και ο κάθε άνθρωπος, τις διάφορες φάσεις του, τις ανησυχίες του, τις κρίσεις του, τις επιτυχίες του...που μέσα από γεγονότα τα έζησαν όσοι και όσες φοίτησαν και υπηρέτησαν στο Τμήμα αυτό τα προηγούμενα χρόνια.

Στον Οδηγό Σπουδών λοιπόν, που κρατάτε στα χέρια σας, αντικατοπτρίζεται όχι μόνο το παρελθόν, αλλά και το παρόν του Τμήματος. Είναι ένα πλέον εικοσαετές Τμήμα και όπως κάθε εικοσαετής νέος έχει ανησυχίες, επιθυμίες, σχέδια για το μέλλον, ελπίδες, αντιμετωπίζει αντιφάσεις, παραλογισμούς, ακατανόητους συμβιβασμούς και πολλά άλλα. Μέσα σ' αυτά τα ζεστά συναισθήματα θα ζήσουμε φέτος, θα διδαχτούμε και θα διδάξουμε όλοι μας και θα προσθέσουμε μια ακόμη φέτα στη ζωή και στη γνώση.

Από όλους και από όλες ζητώ τη βοήθειά σας... για την επιτυχία ...

Ο πρόεδρος του Τμήματος

Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (Τ.Ε.Π.Α.Ε.)

Ι. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. Ίδρυση και στέγαση του Τμήματος

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με βάση το άρθρο 46 του Ν. 1268/82 και άρχισε να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1984-85, σύμφωνα με το Π.Δ. 320/83. Από το ακαδημαϊκό έτος 2000-2001 μετονομάζεται σε Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Π.Δ. 231/2000, ΦΕΚ τ. Α', 198/13.9.2000).

Με την ίδρυση του υλοποιείται ένα παλιό αίτημα της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (Δ.Ο.Ε.) για τη δημιουργία παιδαγωγικών τμημάτων δασκάλων και νηπιαγωγών στα πανεπιστήμια. Το Τμήμα εξακολουθεί ακόμα και σήμερα να αντιμετωπίζει δυσκολίες, που αφορούν κυρίως την υλικοτεχνική υποδομή. Υπολογίζεται όμως ότι αυτές θα ξεπεραστούν σύντομα με την ανέγερση των δύο πτερύγων της Παιδαγωγικής Σχολής, που θα καλύψουν ικανοποιητικά τις συνεχώς αυξανόμενες στεγαστικές ανάγκες.

Ο συνολικός αριθμός των φοιτητών που αποφοίτησαν μέχρι σήμερα είναι 4.470 συμπεριλαμβανομένων και των αποφοίτων της εξομοίωσης Ελλάδας και Κύπρου. Κατά το Πανεπιστημιακό έτος 2004-2005 εισήχθησαν μετά από Γενικές Εξετάσεις 150 φοιτητές και φοιτήτριες.

Οι αίθουσες διδασκαλίας του Τμήματος βρίσκονται στους χώρους των προκατασκευασμένων κτισμάτων του Πανεπιστημίου πίσω από τα κτίρια του Πολυτεχνείου και απέναντι από τη Φοιτητική Λέσχη. Στον ίδιο χώρο στεγάζεται σε νεόδμητο κτίριο και το Παιδικό Κέντρο του Α.Π.Θ. Από το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 λειτουργεί και ο Πύργος της Παιδαγωγικής Σχολής όπου στεγάζονται τα γραφεία των μελών Δ.Ε.Π., Ε.Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π, οι Γραμματείες του Τμήματός μας και του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, οι Γραμματείες των Τομέων καθώς και 10 αίθουσες διδασκαλίας.

Η Βιβλιοθήκη του Τμήματος στεγάζεται προς το παρόν στον ημιυπόγειο χώρο του Μπλε Κτιρίου και σύντομα προβλέπεται η μεταστέγασή της στο δεύτερο όροφο του Πύργου της Παιδαγωγικής Σχολής.

2. Διοίκηση του Τμήματος

Πρόεδρος (2004-2006): Σωφρόνης Χατζησαββίδης, καθηγητής

Αναπληρωτής Πρόεδρος (2004-2006): Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, αναπληρωτής καθηγητής

Γενική Συνέλευση:

Πρόεδρος (2004-2006): Σωφρόνης Χατζησαββίδης, καθηγητής

Μέλη:

1. Αγγέλης Λεωνίδα, καθηγητής
2. Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος, καθηγητής
3. Βρύζας Κωνσταντίνος, αναπληρωτής καθηγητής
4. Γερμανός Δημήτριος, καθηγητής
5. Γεωργόπουλος Αλέξανδρος, αναπληρωτής καθηγητής
6. Δάγκας Αλέξανδρος, επίκουρος καθηγητής
7. Καρακίτσιος Ανδρέας, αναπληρωτής καθηγητής
8. Κοντοπούλου-Κοκκινάκη Μελανθία, αναπληρώτρια καθηγήτρια
9. Κωνσταντινίδου-Σέμογλου Ουρανία, λέκτορας
10. Μαναβόπουλος Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής
11. Ματεζόφσκυ-Νικόλτσου Κατερίνα-Μαρία, επίκουρη καθηγήτρια
12. Μαυροπούλου-Τσιούμη Χρυσάνθη, καθηγήτρια
13. Μελετιάδης Χαράλαμπος, αναπληρωτής καθηγητής
14. Μπακιρτζής Κωνσταντίνος, αναπληρωτής καθηγητής
15. Μπαμπλέκου Ζωή, αναπληρώτρια καθηγήτρια
16. Μπάρμπας Γεώργιος, λέκτορας
17. Μπίκα Αναστασία, επίκουρη καθηγήτρια
18. Μπιρμπίλη Μαρία, λέκτορας
19. Ντολιοπούλου Ελένη-Σοφία, αναπληρώτρια καθηγήτρια
20. Παπαντωνίου Φωτεινή, επίκουρη καθηγήτρια
21. Παυλίδου Εύα, λέκτορας
22. Τζεκάκη Μαριάννα, αναπληρώτρια καθηγήτρια
23. Τζουριάδου Μαρία, καθηγήτρια
24. Τρίμη Ελισάβετ, επίκουρη καθηγήτρια
25. Τσιούμης Κωνσταντίνος, επίκουρος καθηγητής

26. Τσιτουρίδου Μελλομένη, αναπληρώτρια καθηγήτρια

Στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος μετέχουν τα μέλη Ε.Ε.ΔΙ.Π. και αιρετός εκπρόσωπος του Ε.Τ.Ε.Π. με δικαίωμα ψήφου. Από το Σύλλογο των Φοιτητών του Τμήματος συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου ποσοστό 50% επί του αριθμού των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, δηλαδή 14 φοιτητές που ορίζονται από το σύλλογο φοιτητών.

3. Προσωπικό Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

α. Ομότιμοι καθηγητές

1. Τομπαΐδης Δημήτριος
2. Φράγκος Χρήστος

β. Αφυπηρετήσασες καθηγήτριες

1. Κάτσιου-Ζαφρανά Μαρία
2. Σμαραγδά-Τσιαντζή Μαρίκα

γ. Τομείς

I. Τομέας Αισθητικής Παιδείας

Καθηγήτρια

1. Μαυροπούλου-Τσιούμη Χρυσάνθη

Επίκουροι καθηγητές

1. Ματεζόφσκυ-Νικόλτσου Κατερίνα-Μαρία
2. Τρίμη Ελिसάβετ
3. Παπαντωνίου Φωτεινή
4. Ρουτζούνη-Μπίκα Αναστασία

Λέκτορας

1. Παυλίδου Εύα

Ε.Ε.ΔΙ.Π. II

1. Ταμπάκη Σαπφώ (λέκτορας υπό διορισμό)

Ε.Τ.Ε.Π.

1. Ποτούρη Δέσποινα

II. Τομέας Γλώσσας και Ιστορίας

Καθηγητές

1. Βακαλόπουλος Κωνσταντίνος
2. Χατζησαββίδης Σωφρόνης

Αναπληρωτές καθηγητές

1. Βρύζας Κωνσταντίνος
2. Καρακίτσιος Ανδρέας
3. Μελετιάδης Χαράλαμπος

Επίκουροι καθηγητές

1. Δάγκας Αλέξανδρος
2. Τσιούμης Κωνσταντίνος

Λέκτορας

1. Κωνσταντινίδου-Σέμογλου Ουρανία

Ε.Τ.Ε.Π.

1. Μπαλαμπέκου Ευαγγελία

III. Τομέας Παιδαγωγικής

Καθηγητές

1. Αγγέλης Λεωνίδα
2. Γερμανός Δημήτριος

Αναπληρωτές καθηγητές

1. Γεωργόπουλος Αλέξανδρος
2. Ντολιοπούλου Ελένη-Σοφία
3. Τζεκάκη Μαριάννα
4. Τσιτουρίδου Μελλομένη

Λέκτορας

1. Μπιρμπίλη Μαρία

Ε.Τ.Ε.Π.

1. Πουρνάρας Νίκος
2. Χατζηπαράσχη Μαρία

IV. Τομέας Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής

Καθηγητές

1. Τζουριάδου Μαρία

Αναπληρωτές καθηγητές

1. Μπακιρτζής Κωνσταντίνος
2. Μπαμπλέκου Ζωή
3. Κοντοπούλου-Κοκκινάκη Μελανθία

Επίκουρος καθηγητής

1. Μαναβόπουλος Κωνσταντίνος

Λέκτορας

1. Μπάρμπας Γεώργιος

Ε.Τ.Ε.Π.

1. Σκορδά Αλίκη

Προσωπικό Αορίστου Χρόνου

1. Παππά Μαρία

δ. Διδάσκοντες σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 (ειδικοί επιστήμονες)

1. Καραδήμου-Λιάτσου Παυλίνα
2. Παπαδοπούλου Ελένη (Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ, υπό διορισμό)
3. Χατζάκης Μιχαήλ
4. Χριστιανόπουλος Κρίτων

ε. Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ

1. Ταμπάκη Σαπφώ

στ. Ε.Τ.Ε.Π.

1. Κούβαρης Βασίλης
2. Μπαλαμπέκου Ευαγγελία
3. Παπάζογλου Αγγελική
4. Ποτούρη Δέσποινα
5. Πουρνάρας Νικόλαος
6. Σκορδά Αλίκη
7. Χατζηπαράσχη Μαρία

ζ. Προσωπικό Αορίστου Χρόνου

1. Παππά Μαρία

η. Προσωπικό Γραμματείας

1. Εφραιμίδου Παρθένα, γραμματέας
2. Σεραφειμίδου-Καλαϊτζάκη Ελένη
3. Περδίκη-Μπουρίδου Αγγελική
4. Ταμίσογλου Παρθένα
5. Γαλανού Ματούλα

θ. Προσωπικό Βιβλιοθήκης Τμήματος

1. Παπάζογλου Αγγελική, Ε.Τ.Ε.Π.
2. Τριανταφύλλου Αιμιλία

ι. Προσωπικό Σπουδαστηρίων

1. Βλαστού Έλλη

Στο τμήμα προσφέρουν υπηρεσία και εκπαιδευτικοί διαφόρων ειδικοτήτων, αποσπασμένοι από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

II. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

Γενικά

Το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Τ.Ε.Π.Α.Ε) χορηγεί στους φοιτητές/-τριες, μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους, τον ακαδημαϊκό τίτλο «πτυχίο». Τα σχετικά με το πρόγραμμα και τον κανονισμό σπουδών, καθώς και με τις μεταπτυχιακές σπουδές καθορίζονται με βάση τις ισχύουσες διατάξεις για όλα τα Α.Ε.Ι.

Οι φοιτητές/-τριες παράλληλα με τη θεωρητική τους κατάρτιση κάνουν πρακτική άσκηση σε νηπιαγωγεία της πόλης της Θεσσαλονίκης και των γύρω περιοχών, καθώς και στο «Παιδικό Κέντρο» του Α.Π.Θ., το οποίο λειτουργεί στο χώρο του Πανεπιστημίου.

1. Εισαγωγή φοιτητών/-τριών

Η εισαγωγή των φοιτητών/-τριών στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης γίνεται με βάση τα αποτελέσματα των Γενικών Εξετάσεων.

Επίσης, είναι δυνατή η εισαγωγή στο τμήμα πτυχιούχων Α.Ε.Ι. - Τ.Ε.Ι., με κατατακτήριες εξετάσεις.

2. Εγγραφές Πρωτοετών

Οι υποψήφιοι καλούνται για εγγραφή μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων των Γενικών Εξετάσεων μέσα σε καθορισμένη προθεσμία με υπουργική απόφαση, η οποία ανακοινώνεται στον ημερήσιο τύπο. Σε περίπτωση που η εγγραφή δεν πραγματοποιηθεί μέσα στις νόμιμες προθεσμίες, χάνεται το δικαίωμα εγγραφής.

Οι εισαγόμενοι υποβάλλονται σε ακτινολογική, παθολογική και δερματολογική εξέταση δωρεάν, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για την υποχρεωτική υγειονομική εξέταση των εισαγομένων στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.

3. Παιδικό Κέντρο

Το Παιδικό Κέντρο που υπάγεται απευθείας στο Α.Π.Θ., λειτουργεί ως ολόημερη σχολική μονάδα για παιδιά προσχολικής ηλικίας 2,5-6 ετών, που οι γονείς τους ανήκουν στην πανεπιστημιακή κοινότητα του Α.Π.Θ. Τα παιδιά που φοιτούν σ' αυτό κατανέμονται, με βάση την ηλικία τους, σε επτά τμήματα. Λειτουργεί πέντε ημέρες την εβδομάδα από 07.00-19.00. Προσφέρει τροφή τρεις (3) φορές την ημέρα (πρωινό, γεύμα, απογευματινό) και ιατρική φροντίδα από παιδίατρο του νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ. Το Παιδικό Κέντρο εξυπηρετεί παράλληλα εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες των επιστημών της αγωγής για την προσχολική ηλικία, καθώς και τις ανάγκες του Τμήματος για πρακτική άσκηση των φοιτητών και φοιτητριών του.

4. Κανονισμός Σπουδών

Κάθε φοιτητής/-τρια για να ολοκληρώσει τις σπουδές του/της και να λάβει πτυχίο πρέπει να έχει συμπληρώσει οκτώ τουλάχιστον εξάμηνα σπουδών και να έχει συγκεντρώσει 182 διδακτικές μονάδες (δ.μ.).

Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, αριθμ. 6/25.5.99, ισχύει νέο Πρόγραμμα Σπουδών από το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000 και εξής. Σύμφωνα με αυτό το Τμήμα χωρίζεται σε 4 τομείς:

- α) Τομέας Αισθητικής Παιδείας
- β) Τομέας Γλώσσας και Ιστορίας
- γ) Τομέας Παιδαγωγικής
- δ) Τομέας Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής

Οι φοιτητές παρακολουθούν ένα κοινό κορμό μαθημάτων κατά τα 4 πρώτα εξάμηνα. Στην αρχή του **Ε΄ εξαμήνου** επιλέγουν **τον προσανατολισμό** που επιθυμούν για τις σπουδές τους. Το σύνολο των 182 διδακτικών μονάδων κατανέμεται ως εξής:

A) 90 δ.μ. συγκεντρώνονται από **υποχρεωτικά** μαθήματα. Ειδικότερα, στα πρώτα τέσσερα εξάμηνα θα πρέπει να συμπληρώσουν 50 δ.μ. από **υποχρεωτικά** μαθήματα **κορμού**. Στα επόμενα τέσσερα εξάμηνα, οι φοιτητές θα πρέπει να συγκεντρώσουν 20 δ.μ. από **υποχρεωτικά** μαθήματα **κορμού** και 20 δ.μ. από **υποχρεωτικά** μαθήματα **προσανατολισμού**.

B) 40 δ.μ. συγκεντρώνονται από μαθήματα **επιλογής**. Σ' αυτές μπορεί να περιληφθούν 8 μονάδες από **ελεύθερες επιλογές** από άλλα τμήματα ή σχολές και 10 δ.μ. από **διπλωματική εργασία**.

Γ) 12 δ.μ. από Ξένη Γλώσσα (**υποχρεωτικές**).

Δ) 40 δ.μ. από **πρακτικές ασκήσεις**.

Το μάθημα της **εργαστηριακής έρευνας** μπορεί να επιλεγεί μόνο μια φορά σε κάθε εξάμηνο.

5. Πρόγραμμα πρακτικών ασκήσεων

Το Πρόγραμμα Πρακτικών Ασκήσεων αποτελεί σημαντικό και υποχρεωτικό τμήμα της εκπαίδευσης των φοιτητών/-τριών στο Τμήμα. Καταρτίζεται και τελεί υπό την εποπτεία **της Επιτροπής Πρακτικών Ασκήσεων**, της οποίας προεδρεύει ο εκάστοτε Διευθυντής του Τομέα Παιδαγωγικής και αποτελείται από μέλη του Τομέα Παιδαγωγικής και εκπροσώπους των υπολοίπων τριών Τομέων. Για τα οργανωτικά θέματα της Πρακτικής Άσκησης λειτουργεί ιδιαίτερη Γραμματεία.

Αρχίζει, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών στο **τρίτο εξάμηνο** και ολοκληρώνεται στο **όγδοο**, περιλαμβάνοντας τρεις αλληλένδετες φάσεις.

Στην Πρακτική Άσκηση εφαρμόζεται, αλλά και δοκιμάζεται στην πράξη, η θεωρητική γνώση που προσφέρεται στο Τμήμα με τη διδασκαλία των ποικίλων επιστημονικών αντικειμένων. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα να εφαρμοσθούν και καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις, χωρίς αυτές να έρχονται σε σύγκρουση με τα ισχύοντα στο ελληνικό Νηπιαγωγείο.

Όλες οι απαραίτητες για την εκπαιδευτική πράξη γνώσεις και δεξιότητες προσφέρονται από το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος με τα κατάλληλα **υποχρεωτικά**

μαθήματα, προβλέπονται όμως και **εξειδικευμένες ενημερώσεις**, οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της Πρακτικής Άσκησης.

Η πρακτική άσκηση διεξάγεται σε συγκεκριμένες ημέρες ή εβδομάδες, οι οποίες είναι αφιερωμένες αποκλειστικά στην πρακτική άσκηση και έτσι οι φοιτητές/-τριες θα μπορούν να παρακολουθούν απρόσκοπτα τα μαθήματά τους. Ο καθορισμός των ημερών και των εβδομάδων αποφασίζεται από την Επιτροπή Πρακτικών Ασκήσεων και εγκρίνεται από τη Γ.Σ του Τμήματος.

Κάθε φοιτητής/-τρια παραλαμβάνει στην αρχή του Γ΄ εξαμήνου ένα «**Βιβλιάριο Πρακτικών Ασκήσεων**», το οποίο φροντίζει να ενημερώνεται από τους υπευθύνους για την πορεία των πρακτικών του ασκήσεων. Η παρουσία των φοιτητών/τριών στις ενημερώσεις, στη διαδικασία προετοιμασίας, στη συνεργασία με τους/τις αποσπασμένους/-ες νηπιαγωγούς και στις τάξεις των νηπιαγωγείων, όπως ορίζεται από τους συντονιστές, είναι υποχρεωτική. Γι' αυτό το λόγο, κάθε φοιτητής/-τρια οφείλει να παρακολουθεί τις ανακοινώσεις της Γραμματείας Πρακτικών Ασκήσεων, ώστε να δηλώνει έγκαιρα τη συμμετοχή του και να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του.

Όλες οι φάσεις της Πρακτικής Άσκησης **επέχουν θέση εργαστηρίου**. Με την έννοια αυτή:

A. Για να συμμετάσχει ο φοιτητής σε επόμενη φάση της Πρακτικής Άσκησης πρέπει να έχει ολοκληρώσει την προηγούμενη.

B. Δεν προβλέπεται επαναληπτική εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου. Φοιτητές/-τριες, που δεν έχουν εκπληρώσει τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις τους είναι υποχρεωμένοι/-ες να επαναλάβουν τη συγκεκριμένη φάση της Πρακτικής Άσκησης κατά το εξάμηνο στο οποίο προσφέρεται.

Γ. Οι θεωρητικές ενημερώσεις αναφέρονται στον Οδηγό Σπουδών και με τον τίτλο «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική I, II, III, IV, V, VI» για τα αντίστοιχα Γ΄, Δ΄, Ε΄, Στ΄, Ζ΄ και Η΄ εξάμηνα σπουδών. Το μάθημα αυτό είναι δίωρο για το Γ΄ και Δ΄ εξάμηνο και τετράωρο για τα Ε΄, Στ΄ και Ζ΄ εξάμηνα. Το σύνολο των διδακτικών μονάδων που πρέπει να συγκεντρώσει κάθε φοιτητής στη διάρκεια των σπουδών του ανέρχεται σε 40 δ.μ. Η κατανομή των διδακτικών μονάδων κατά εξάμηνο είναι οι εξής:

Γ΄ εξάμηνο 4 δ.μ

Δ΄ εξάμηνο 4 δ.μ.

Α΄Φάση 8 δ.μ.

.....
Ε' εξάμηνο 8 δ.μ.

Στ' εξάμηνο 6 δ.μ.

Ζ' εξάμηνο 8 δ.μ. **Β' Φάση** 22 δ.μ.

.....
Η' εξάμηνο 10 δ.μ. **Γ' Φάση** 10 δ.μ.

.....
Σύνολο 40 δ.μ.

Η Πρακτική Άσκηση αποσκοπεί κυρίως στη βασική κατάρτιση των μελλοντικών παιδαγωγών της προσχολικής ηλικίας. Κεντρικοί στόχοι του Προγράμματος είναι οι φοιτητές και φοιτήτριες:

- Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν το υφιστάμενο **θεσμικό πλαίσιο** του ελληνικού Νηπιαγωγείου, καθώς και τα **ισχύοντα αναλυτικά προγράμματα**.
- Να εφαρμόσουν στην πράξη και να κατανοήσουν ποια είναι τα **χαρακτηριστικά ενός αναπτυξιακά κατάλληλου προγράμματος** Προσχολικής Αγωγής.
- Να μάθουν να **σχεδιάζουν και να προγραμματίζουν** τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα τις δραστηριότητες, να συγκεκριμενοποιούν ειδικότερους στόχους, να τους συνδέουν με γενικότερους σκοπούς, να επιλέγουν για την υλοποίηση των στόχων τους το κατάλληλο περιεχόμενο και να πειραματίζονται με νέες μεθόδους και μέσα.
- Να γνωρίσουν και να δοκιμάσουν στην πράξη την **εκπόνηση σχεδίων δράσης (projects)**, έτσι ώστε και η αφορμή για τις καθημερινές δραστηριότητες να σχετίζεται με τον κόσμο της εμπειρίας του παιδιού, αλλά να έχουν και τη δυνατότητα να σχεδιάζουν δραστηριότητες για την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού.
- τέλος, προκειμένου να ανταποκριθούν και στο σύγχρονο αίτημα για το **"στοχαζόμενο εκπαιδευτικό"** να μάθουν να εφαρμόζουν στην πράξη θεωρητικές προτάσεις και να αξιολογούν την πορεία τους, επισημαίνοντας τα σημεία που επιδέχονται αλλαγή ή βελτίωση.

Την ευθύνη του προγράμματος της πρώτης φάσης έχουν μέλη ΔΕΠ του Τομέα Παιδαγωγικής, σε συνεργασία με αποσπασμένους/-ες νηπιαγωγούς.

Οι παραπάνω στόχοι υλοποιούνται με την ακόλουθη κατανομή δραστηριοτήτων κατά εξάμηνο:

Α΄ Φάση: Παρατήρηση του Χώρου και των Διαδικασιών της Προσχολικής Αγωγής

Πρόκειται για τη φάση της **εξοικείωσης των φοιτητών με το περιβάλλον του Νηπιαγωγείου**, μέσω της παρατήρησης των σημαντικότερων δομικών και λειτουργικών του στοιχείων.

Στόχοι

Η φάση αυτή συνδυάζει θεωρητική ενημέρωση και πρακτική άσκηση υπό μορφή παρατήρησης της παιδαγωγικής διαδικασίας, συσχετίζει δηλαδή τη θεωρητική γνώση με την εμπειρία από το Νηπιαγωγείο και αποσκοπεί:

- στην **εξοικείωση** του φοιτητή/τριας με τη ζωή στο Νηπιαγωγείο και με το έργο του/της νηπιαγωγού με την προοπτική του παρατηρητή και μελλοντικού/κής νηπιαγωγού.
- στην εισαγωγή του φοιτητή/τριας **στη συστηματική παρατήρηση** και ανάλυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- στην **ευαισθητοποίηση** του φοιτητή/τριας σε θέματα και προβλήματα της παιδαγωγικής διαδικασίας στο Νηπιαγωγείο

Γ΄ εξάμηνο: Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι (4ΔΜ)

Διδάσκοντες/-ουσες: Μ. Μπιρμπίλη, Ε. Παπαδοπούλου, Ειδικοί επιστήμονες

Περιεχόμενα

- Χρησιμότητα παρατήρησης
- Θέματα παρατήρησης
- Μέθοδοι παρατήρησης και καταγραφής
- Αποφάσεις που αφορούν την παρατήρηση
- Ο παρατηρητής
- Σύνθεση και αξιοποίηση πληροφοριών
- Εγκυρότητα και αξιοπιστία παρατήρησης

Δ΄ εξάμηνο: Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική ΙΙ (4ΔΜ)

Διδάσκοντες/-ουσες: Κ. Μαναβόπουλος, Μ. Μπιρμπίλη, Ε. Παπαδοπούλου

Περιεχόμενα

Αναγκαιότητα σχεδιασμού – προγραμματισμού των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

Δομικά χαρακτηριστικά και βασικές θεωρητικές παραδοχές του ισχύοντος αναλυτικού προγράμματος

Δομικά στοιχεία του ημερήσιου προγράμματος του Νηπιαγωγείου

Χαρακτηριστικά της οργανωμένης δραστηριότητας

Μεθοδολογικές προτάσεις για την υλοποίηση οργανωμένων δραστηριοτήτων

Μορφές και εξέλιξη του παιδικού παιχνιδιού

Η συμβολή του παιχνιδιού στην ανάπτυξη του παιδιού

Το παιχνίδι ως μέθοδος αγωγής για την προσχολική ηλικία

Ένταξη δραστηριοτήτων στο ημερήσιο και εβδομαδιαίο πρόγραμμα

Οργάνωση

Οι φοιτητές/-τριες παρακολουθούν μία **θεωρητική ενημέρωση** για ένα από τα παραπάνω θέματα. Στη συνέχεια και μετά τη σχετική θεωρητική εισήγηση, επισκέπτονται την τάξη του Νηπιαγωγείου και **πραγματοποιούν την παρατήρηση βάσει δομημένου φύλλου παρατήρησης**. Στην επόμενη συνάντηση παραδίδουν στους/στις συνεργαζόμενους/-ες αποσπασμένους/-ες νηπιαγωγούς τα φύλλα παρατήρησης και κάνουν με τον υπεύθυνο μία **συζήτηση - ανατροφοδότηση** για το θέμα που τους απασχόλησε. Την ίδια μέρα ακολουθεί η θεωρητική ενημέρωση για το επόμενο θέμα κ.ο.κ. Η παρατήρηση στα νηπιαγωγεία καλύπτει **όλο το ημερήσιο πρόγραμμα** του νηπιαγωγείου και σε κάθε τάξη παρακολουθούν συνήθως τρεις φοιτητές/-τριες.

Η παρατήρηση γίνεται με **συγκεκριμένους κάθε φορά στόχους που σχετίζονται με το θέμα του θεωρητικού μαθήματος**. Ακολουθεί συζήτηση στη σχολή με βάση τις παρατηρήσεις των φοιτητών/-τριών, τις οποίες έχουν επεξεργαστεί και καταγράψει στο ειδικό φύλλο παρατήρησης. Μετά το τέλος των επιτόπιων παρατηρήσεων στις τάξεις του Νηπιαγωγείου, επιχειρείται στη σχολή **αξιολόγηση του προγράμματος** της πρώτης φάσης.

Κάθε αποσπασμένος/-η στο τμήμα νηπιαγωγός αναλαμβάνει ορισμένο αριθμό ομάδων φοιτητών και λειτουργεί **συντονιστικά και συμβουλευτικά**. Παρακολουθεί τις θεωρητικές εισηγήσεις με την ομάδα φοιτητών/-τριών που έχει αναλάβει, συντονίζει τις επισκέψεις των φοιτητών στα νηπιαγωγεία, οργανώνει συναντήσεις με την ομάδα της για επίλυση προβλημάτων ή αποριών και συμμετέχει στην αξιολόγηση των φοιτητών.

Η ίδια διαδικασία με την ανάλογη θεματική ακολουθείται και κατά το Δ΄ εξάμηνο

Υποχρεώσεις και αξιολόγηση του/της φοιτητή/-τριας

Η παρουσία των φοιτητών/-τριών είναι υποχρεωτική σε όλες τις δραστηριότητες της πρώτης φάσης. Οφείλουν να παραδίδουν στον/ην αποσπασμένο/η νηπιαγωγό, υπεύθυνο/η της ομάδας, **το σχετικό κάθε φορά φύλλο παρατήρησης.**

Για την αξιολόγηση του φοιτητή/-τριας συνεκτιμώνται **η πληρότητα και η σαφήνεια των φύλλων παρατήρησης, η συμμετοχή και το γενικότερο ενδιαφέρον.**

Την ευθύνη του προγράμματος της πρώτης φάσης έχουν μέλη ΔΕΠ του Τομέα Παιδαγωγικής, σε συνεργασία με αποσπασμένους/-ες νηπιαγωγούς.

Β΄ Φάση : Πειραματικές Εφαρμογές Οργανωμένων Δραστηριοτήτων στο Νηπιαγωγείο

Η δεύτερη φάση της Πρακτικής Άσκησης ολοκληρώνεται σε τρία εξάμηνα, καθώς **διαρκεί από το Ε΄ μέχρι το Ζ΄ εξάμηνο.** Αποσκοπεί στην απόκτηση πρώτων εμπειριών από τη δραστηριοποίηση στην τάξη του Νηπιαγωγείου και την ανάπτυξη διδακτικών δεξιοτήτων για μεμονωμένους τομείς ανάπτυξης του νηπίου. Κάθε εξάμηνο, οι φοιτητές/-τριες ασκούνται σε **δύο τομείς δραστηριοτήτων** του Νηπιαγωγείου και πιστώνονται με συνολικά είκοσι δύο διδακτικές μονάδες (22 ΔΜ).

Στόχοι.

Η δεύτερη φάση της Πρακτικής Άσκησης αποβλέπει ειδικότερα:

- α) Στη **σύνδεση της διδακτικής εφαρμογής με τις θεωρητικές γνώσεις που έχουν αποκτηθεί** σε σχετικά με την οργανωμένη/κατευθυνόμενη δραστηριότητα γνωστικά αντικείμενα
- β) Στην **εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με το σχεδιασμό και την υλοποίηση των κατευθυνόμενων/οργανωμένων δραστηριοτήτων.**
- γ) Στην **ανάπτυξη δεξιοτήτων που απαιτούνται για τη διδακτική πράξη**
- δ) Στην **ανάπτυξη κριτικής ικανότητας για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.**

Περιεχόμενο

Το περιεχόμενο κάθε τομέα οργανωμένης δραστηριότητας ποικίλλει, ανάλογα με τα γνωστικά αντικείμενα που τον υποστηρίζουν. Παρόλα αυτά όμως, θα πρέπει οι φοιτητές/-τριες να έχουν μια συνολική ιδέα για τη θεωρητική υποστήριξη του τομέα της οργανωμένης δραστηριότητας με τον οποίο θα ασχοληθούν, που θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τους **σκοπούς, τα βασικά σημεία του περιεχομένου και τις μεθόδους**. Με την έννοια αυτή, η θεωρητική ενημέρωση για κάθε τομέα οργανωμένων δραστηριοτήτων περιλαμβάνει τα εξής σημεία:

A. Θεωρητικό Επίπεδο

- Βασικές θεωρητικές θέσεις για την αναγκαιότητα του συγκεκριμένου τομέα δραστηριοτήτων
- Ψυχολογικές προϋποθέσεις του νηπίου
- Αναλυτικό πρόγραμμα. Στόχοι και περιεχόμενα
- Μέθοδοι και υλικά διδασκαλίας
- Αξιολόγηση

B. Πρακτικό Επίπεδο

- Παρουσίαση δραστηριοτήτων (επί χάρτου)
- Παρουσίαση μαγνητοσκοπημένων δραστηριοτήτων (όπου υπάρχει η δυνατότητα).

Ε' εξάμηνο : Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική ΙΙΙ (8ΔΜ)

Διδάσκοντες/-ουσες: Σ. Χατζησαββίδης, Μ. Τζεκάκη, Ε. Παυλίδου, Π. Λιάτσου

Τα γνωστικά αντικείμενα στα οποία ασκούνται οι φοιτητές/τριες είναι: Γλώσσα, Μουσική, Μαθηματικά, Ρυθμική Αγωγή.

Οργάνωση

Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν τέσσερις ώρες θεωρητικές εισηγήσεις την εβδομάδα στο Πανεπιστήμιο και συμπληρώνουν συνολικά δέκα εργάσιμες μέρες παρουσίας, κατανομημένες σε δύο εβδομάδες, στα Νηπιαγωγεία. Έχουν υποχρέωση να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν από δύο δραστηριότητες στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά και από μία στη Μουσική και τη

Φυσική Αγωγή. Οι δραστηριότητές τους ενσωματώνονται στη ροή του προγράμματος της τάξης που επισκέπτονται.

Παρακολουθούν τις πρώτες εβδομάδες θεωρητικές εισηγήσεις για τη Γλώσσα και τη Φυσική Αγωγή, ακολουθεί η εβδομάδα άσκησης στα δύο αντικείμενα και επανέρχονται στη Σχολή για ανατροφοδότηση και επίλυση τυχόν προβλημάτων. Ακολουθούν οι εισηγήσεις για τα Μαθηματικά και τη Μουσική κ.ο.κ.

Χωρίζονται σε δυάδες και έτσι ο καθένας προσφέρει την ίδια μέρα διαφορετικό αντικείμενο, ενώ ο συνεργάτης του τον παρακολουθεί. Ο/Η κάθε φοιτητής/-τρια κάνει έναν πρώτο γενικό σχεδιασμό της δραστηριότητάς του/της, στηριζόμενος/-η σε όσα έμαθε κατά τη διάρκεια των θεωρητικών μαθημάτων και των ενημερώσεων πριν από τη διδασκαλία. Επισκέπτεται το Νηπιαγωγείο και γνωρίζει τον/τη νηπιαγωγό, τα νήπια, το χώρο και τις τυχόν ιδιαιτερότητες.

Με βάση τις πληροφορίες που αποκομίζει και σε συνεργασία με τον/την αποσπασμένο/η νηπιαγωγό, συγκροτεί τον τελικό σχεδιασμό.

Προβλέπονται και ημέρες εξοικείωσης και γνωριμίας με τα παιδιά της τάξης που θα αναλαμβάνουν, κατά τις οποίες δεν θα πραγματοποιούν καμία δραστηριότητα, αλλά θα λειτουργούν βοηθητικά προς τον/την νηπιαγωγό της τάξης. Προβλέπονται επίσης συναντήσεις για συνεργασία με τον/την υπεύθυνη αποσπασμένο/η νηπιαγωγό.

Οφείλουν να παραδώσουν στους/στις υπεύθυνους/-ες αποσπασμένους/-ες νηπιαγωγούς τα φύλλα αυτοαξιολόγησης και το υλικό με το σχεδιασμό που πραγματοποίησαν.

Στ' Εξάμηνο: Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική IV (6ΔΜ)

Διδάσκοντες/-ουσες: Μ. Τζουριάδου, Α. Καρακίτσιος, Μ. Τσιτουρίδου, Κ. Νικόλτσου, Ε. Τρίμη, Ε. Παυλίδου

Τα γνωστικά αντικείμενα στα οποία ασκούνται οι φοιτητές είναι Φυσικές Επιστήμες, Παιδική Λογοτεχνία, Εικαστικά και Ρυθμική Αγωγή.

Η οργάνωση της άσκησης σ' αυτό το εξάμηνο παραμένει η ίδια με αυτήν του προηγούμενου εξαμήνου, με τη διαφορά ότι οι φοιτητές/-τριες οφείλουν να πραγματοποιήσουν **πέντε**

συνολικά παρουσίες σε νηπιαγωγεία και να υλοποιήσουν από μία δραστηριότητα σε κάθε γνωστικό αντικείμενο.

Ζ' εξάμηνο : Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική V (8ΔΜ)

Διδάσκοντες/-ουσες: Μ. Τζουριάδου, Δ. Γερμανός, Κ. Μπακιρτζής, Α. Γεωργόπουλος, Φ. Παπαντωνίου, Κ. Τσιούμης, Ε. Ντολιοπούλου

Τα γνωστικά αντικείμενα στα οποία ασκούνται οι φοιτητές/τριες είναι Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ανθρώπινο και φυσικό περιβάλλον), Διαπολιτισμική Αγωγή, Μουσειακή Εκπαίδευση και Παιδαγωγική του Χώρου. Η οργάνωση της άσκησης είναι ακριβώς η ίδια με αυτήν του Ε' εξαμήνου. Την πρώτη εβδομάδα οι φοιτητές/τριες θα υλοποιήσουν στα νηπιαγωγεία δραστηριότητες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Διαπολιτισμικής Αγωγής, ενώ τη δεύτερη δραστηριότητες Μουσειακής Εκπαίδευσης και Παιδαγωγικής του Χώρου.

Μία **διαφοροποίηση** από τα προηγούμενα εξάμηνα της ίδιας φάσης είναι ότι θα επιχειρήσουν κατά τις τελευταίες δύο ή τρεις ημέρες να εφαρμόσουν και ολοκληρωμένο ημερήσιο πρόγραμμα με την εμπλοκή δραστηριοτήτων από όλα τα γνωστικά αντικείμενα που διδάχθηκαν. Αυτό γίνεται προκειμένου να μη μείνει ο φοιτητής με την εμπειρία της αποσπασματικής εφαρμογής συγκεκριμένων αντικειμένων, προκειμένου να ασκηθεί στο γενικότερο προγραμματισμό και τέλος να κατανοήσει και τα πρακτικά προβλήματα που έχει να επιλύσει κάθε μέρα στο Νηπιαγωγείο. Την ευθύνη για την προετοιμασία της μετάβασης από το αποσπασματικό στο ολοκληρωμένο ημερήσιο πρόγραμμα την έχουν οι Ε. Ντολιοπούλου και Μ. Μπιρμπίλη.

Αξιολόγηση φοιτητών/-τριών

Κατά την αξιολόγηση των φοιτητών/-τριών λαμβάνονται υπόψη:

- α) **Η συμμετοχή του/της φοιτητή/-τριας** σε όλα τα στάδια ενημέρωσης, προετοιμασίας και υλοποίησης των οργανωμένων δραστηριοτήτων
- β) **Η σαφήνεια και η πληρότητα του σχεδιασμού** (στόχοι, πορεία, υλικά κλπ.)
- γ) **Η αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση** της οργανωμένης δραστηριότητας
- δ) **Ο βαθμός πρωτοτυπίας και σύλληψης** της οργανωμένης δραστηριότητας

Για την αξιολόγηση των φοιτητών/-τριών χρησιμεύουν τα φύλλα αξιολόγησης του/της νηπιαγωγού της τάξης, τα φύλλα αξιολόγησης του/της αποσπασμένου/-ης νηπιαγωγού, το

φύλλο αυτοαξιολόγησης του/της φοιτητή/-τριας, καθώς και τα παραδοτέα υλικά με το σχεδιασμό.

Γ΄ Φάση: Εφαρμογή Προγράμματος Παιδαγωγικού και Διδακτικού Έργου σε Τάξη Νηπιαγωγείου

Η΄ εξαμήνου: Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική VI (10 ΔΜ)

Διδάσκοντες/-ουσες: Μ. Τζουριάδου, Σ. Χατζησαββίδης, Ε.-Σ. Ντολιοπούλου, Γ. Μπάρμπας.

Πρόκειται για τη φάση της Πρακτικής Άσκησης, κατά την οποία οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν υπό την πλήρη ευθύνη τους το ημερήσιο πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου με τη βοήθεια των αποσπασμένων-συνεργαζόμενων νηπιαγωγών και των νηπιαγωγών της τάξης, με απώτερο σκοπό να αυτονομηθούν ως εκπαιδευτικοί-νηπιαγωγοί, ώστε να αναλαμβάνουν διδακτικές και γενικότερα παιδαγωγικής υφής πρωτοβουλίες.

Ειδικότεροι στόχοι της τρίτης φάσης είναι οι φοιτητές/τριες:

- Να αναπτύξουν την ικανότητα προγραμματισμού, σχεδιασμού και οργάνωσης της διδακτικής και γενικότερα παιδαγωγικής διαδικασίας αξιοποιώντας γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν, τόσο από τα θεωρητικά μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, όσο και από την Α΄ και Β΄ φάση της πρακτικής άσκησης.
- Να αποκτήσουν την απαραίτητη εμπειρία και ευελιξία στη διδακτική εφαρμογή προσχεδιασμένων δραστηριοτήτων και στην εφαρμογή παιδαγωγικών στρατηγικών και τεχνικών για αντιμετώπιση καθημερινών θεμάτων και προβλημάτων που ανακύπτουν στο Νηπιαγωγείο.
- Να απαλλαγούν από τυχόν αποκτημένα αντιπαιδαγωγικά διδακτικά στερεότυπα, από ενδοιασμούς και επιφυλάξεις και να αποκτήσουν την ικανότητα αυτοκριτικής και αυτοβελτίωσης.

Η τρίτη φάση της Πρακτικής Άσκησης πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια του Η΄ εξαμήνου και ολοκληρώνεται για τους/τις φοιτητές/τριες σε πέντε εβδομάδες. Λόγω του μεγάλου αριθμού των φοιτητών/τριών, του περιορισμένου αριθμού των συνεργαζόμενων νηπιαγωγείων και του μικρού αριθμού των αποσπασμένων-συνεργαζόμενων νηπιαγωγών, οι φοιτητές/τριες χωρίζονται σε δύο ισάριθμες ομάδες και ο χρόνος του Η΄ εξαμήνου σε δύο μέρη, το καθένα από τα οποία περιλαμβάνει τουλάχιστον πέντε εβδομάδες. Στο πρώτο μέρος συμμετέχει μόνον η πρώτη ομάδα των φοιτητών/τριών και στο δεύτερο η δεύτερη.

Το πλήρες πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης της τρίτης φάσης περιλαμβάνει διδασκαλίες στα νηπιαγωγεία επί τρεις ημέρες κάθε εβδομάδα (3Χ5=15 διδασκαλίες) και για τους/τις φοιτητές/τριες συνολικά τρεις συναντήσεις-ενημερώσεις σε ολομέλεια με τους διδάσκοντες. Η **πρώτη συνάντηση-ενημέρωση** έχει ενημερωτικό και οργανωτικό χαρακτήρα και πραγματοποιείται πριν από την έναρξη των διδασκαλιών. Στη συνάντηση αυτή γίνεται ενημέρωση για το **τι** (περιεχόμενο, αριθμός δραστηριοτήτων, είδη δραστηριοτήτων κτλ.) και το **πώς** (μέθοδοι διδασκαλίας, τρόποι σύνδεσης δραστηριοτήτων, διαθεματικότητα κτλ.) της υπό εξέλιξη Πρακτικής Άσκησης, τους τρόπους σχεδιασμού και προγραμματισμού της διδασκαλίας, τους τρόπους και τις τεχνικές αντιμετώπισης παιδαγωγικών θεμάτων, καθώς και τον τρόπο συμπλήρωσης των εντύπων αυτοαξιολόγησης. Η **δεύτερη συνάντηση-ενημέρωση** έχει κυρίως ανατροφοδοτικό, αλλά και ενημερωτικό, χαρακτήρα και πραγματοποιείται μετά το τέλος των διδασκαλιών της δεύτερης εβδομάδας και πριν από την έναρξη της τρίτης εβδομάδας. Στη συνάντηση αυτή γίνεται ανταλλαγή εμπειριών, παρουσιάζονται τυχόν προβλήματα και δίνονται οδηγίες από τους διδάσκοντες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Η **τρίτη συνάντηση-ενημέρωση** έχει κυρίως αξιολογικό, αλλά με κάποια έννοια και ανατροφοδοτικό χαρακτήρα. Στη συνάντηση αυτή παρουσιάζονται διδασκαλίες των φοιτητών/τριών και κρίνονται ορισμένα σημεία από διδακτική πλευρά.

Εκτός από τις τρεις συναντήσεις οι φοιτητές/τριες συναντώνται σε ημέρες και ώρες που ορίζονται από κοινού με τους/τις υπεύθυνες αποσπασμένους/ες νηπιαγωγούς και συζητούν τον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων, την πορεία και τις δυσκολίες της διδασκαλίας, καθώς και άλλα θέματα που σχετίζονται με την πρακτική άσκηση.

Σημείωση: Οι φοιτητές/τριες του Τομέα Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής πραγματοποιούν την Πρακτική Άσκηση σε νηπιαγωγεία της γενικής εκπαίδευσης, στα οποία φοιτούν νήπια με ειδικές ανάγκες. Την ευθύνη διαμόρφωσης και ελέγχου του Προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών αυτών έχουν μέλη ΔΕΠ που ανήκουν στον Τομέα Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής.

Εξειδικευμένη Πρακτική Άσκηση για τους φοιτητές/τριες του Τομέα Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής

ΣΤ' Εξάμηνο: Ο/η φοιτητής/τρια της Κατεύθυνσης «Ψυχολογία και Ειδική Αγωγή» πραγματοποιεί επί μία εβδομάδα Πρακτική Άσκηση όπως και οι υπόλοιποι φοιτητές/-τριες και επί μία ακόμη εβδομάδα επισκέπτεται μονάδες Ειδικής Εκπαίδευσης. Σύνολο 6 (έξι) Δ.Μ.

Ζ' Εξάμηνο: Ο/η φοιτητής/τρια της Κατεύθυνσης «Ψυχολογία και Ειδική Αγωγή» πραγματοποιεί επί δύο εβδομάδες Πρακτική Άσκηση σε νηπιαγωγεία της Γενικής Εκπαίδευσης, στα οποία φοιτούν παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Στην άσκηση συνδυάζεται η διδασκαλία γνωστικών αντικειμένων, σύμφωνα με το πρόγραμμα της γενικής πρακτικής άσκησης του Τμήματος, με την άσκηση στην Ειδική Αγωγή. Έτσι από τις 8 (οκτώ) δ.μ., οι 4 (τέσσερις) δ.μ., προέρχονται από την Ειδική Αγωγή.

Η' Εξάμηνο: Ο/η φοιτητής/τρια της Κατεύθυνσης «Ψυχολογία και Ειδική Αγωγή» πραγματοποιεί Πρακτική Άσκηση (διδασκαλίες) σε Νηπιαγωγεία της Γενικής Εκπαίδευσης, στα οποία φοιτούν παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, σύμφωνα με πρόγραμμα που διαμορφώνεται από διδάσκοντες του Τομέα Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής και από διδάσκοντες του Τομέα Παιδαγωγικής. Οι 10 (δέκα) Δ.Μ προσμετρώνται στην Ειδική Αγωγή.

6. Διπλωματική εργασία

Η διπλωματική εργασία είναι **προαιρετική**, πραγματοποιείται στη διάρκεια του τελευταίου έτους σπουδών και παραδίδεται πριν από τη λήψη του πτυχίου. Το θέμα της διπλωματικής εργασίας, καθορίζεται μετά από συνεννόηση των φοιτητών/-τριων με τους διδάσκοντες/-σκουσες του Τμήματος.

7. Βιβλιοθήκη του Τμήματος

Α. Γενικά

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, που αποτελεί παράρτημα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ., λειτουργεί ως αναγνωστήριο από Δευτέρα έως και Παρασκευή από τις 9.00 π.μ. μέχρι τις 19.00 και στεγάζεται προς το παρόν στο υπόγειο του Μπλε Κτιρίου.

Η βιβλιοθήκη περιλαμβάνει συγγράμματα που έχουν σχέση με το αντικείμενο του Τμήματος για τις ανάγκες της διδασκαλίας και της έρευνας και για την ενημέρωση των φοιτητών/-τριών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, αλλά και μετά την αποφοίτησή τους.

Ο δανεισμός γίνεται με **κάρτα δανεισμού** που εκδίδεται για κάθε φοιτητή/τρια από τη βιβλιοθήκη του Τμήματος και ισχύει για όλες τις βιβλιοθήκες και τα σπουδαστήρια του Α.Π.Θ.

B. Δανεισμός βιβλίων

Στη βιβλιοθήκη υπάρχουν βιβλία αναντικατάστατα, τα οποία δεν δανείζονται. Αυτά ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες:

- 1) Τα βιβλία που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των σπάνιων και πολύτιμων βιβλίων.
- 2) Τα λεξικά και οι εγκυκλοπαίδειες.
- 3) Τα τεύχη περιοδικών που δεν βιβλιοθετήθηκαν.
- 4) Οι εφημερίδες.
- 5) Τα βιβλία αναφοράς (Reference books).
- 6) Οι ειδικές σειρές.

Τα υπόλοιπα βιβλία δανείζονται ως εξής:

- I.** Οι φοιτητές/-τριες μπορούν να δανείζονται τα βιβλία για τρεις ημέρες.
- II.** Ειδικά για την εκπόνηση εργασιών ή για άλλες δραστηριότητες του Τμήματος οι φοιτητές/-τριες μπορούν να δανείζονται βιβλία και για περισσότερες ημέρες.
Και στις δύο περιπτώσεις μπορούν να δανείζονται μέχρι 3 βιβλία.
Αν κάποιος δεν επιστρέψει τα βιβλία που δανείστηκε στην ορισμένη προθεσμία, χάνει το δικαίωμα δανεισμού βιβλίων για 15 μέρες.
Το προσωπικό του Τμήματος μπορεί να δανείζεται βιβλία για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ο δανειζόμενος οφείλει να ορίσει τα χρονικά πλαίσια της ανάγκης χρήσης του βιβλίου, τα οποία οφείλει να τηρεί.
- III.** Ο χρήστης του βιβλίου οφείλει να επιστρέψει το βιβλίο στην κατάσταση που το παρέλαβε. Δεν επιτρέπονται σημειώσεις, υπογραμμίσεις και γενικά αλλοιώσεις των βιβλίων. Σε περίπτωση φθοράς, καταστροφής ή απώλειας, ο χρήστης του βιβλίου υποχρεώνεται να το αντικαταστήσει αμέσως.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας

Α. Γενικό πλαίσιο οργάνωσης (άρθρα 1-4)

Άρθρο 1

Ίδρυση του ΠΜΣ του ΤΕΠΑΕ

Το ΠΜΣ του Τμήματος ιδρύθηκε και λειτουργεί με βάση την Υπουργική Απόφαση εγκρίσεως του Προγράμματος με αριθμ.:Β7/588/14-12-2000 (ΦΕΚ 1581/28-12-2000) και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του ν. 2083/1992. Ο παρών, εγκεκριμένος από τη Γ.Σ. Ειδικής Σύνοψης του Τμήματος (2/12.12.01), Εσωτερικός Κανονισμός ρυθμίζει τις λεπτομέρειες λειτουργίας του ΠΜΣ στα πλαίσια της υπερκείμενης νομοθεσίας.

Άρθρο 2

Σκοπός του Π.Μ.Σ.

Το ΠΜΣ αποβλέπει στην εκπαίδευση επιστημόνων παιδαγωγών για ερευνητικές και ακαδημαϊκές δραστηριότητες στο χώρο των Επιστημών της Αγωγής, καθώς και στην επαγγελματική αξιοποίησή τους σε ευρύτερα συναφή επαγγελματικά πεδία, σύμφωνα με τις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνικής και εκπαιδευτικής πραγματικότητας.

Άρθρο 3

Βασική διάρθρωση του ΠΜΣ και μεταπτυχιακοί τίτλοι.

Το ΠΜΣ διαρθρώνεται σε δύο επάλληλους αλλά αυτοτελείς κύκλους σπουδών και απονέμει αντιστοίχως:

1. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στις εξής κατευθύνσεις:
 - α) Προγραμματισμός αγωγής και εκπαίδευσης στην πρώτη παιδική ηλικία.
 - β) Ψυχοπαιδαγωγική παιδιών με ειδικές ανάγκες.
 - γ) Γλωσσική και πολιτισμική παιδεία.

2. Διδακτορικό δίπλωμα στις Επιστήμες της Αγωγής.

Άρθρο 4 Όργανα διοίκησης.

Τα όργανα διοίκησης του ΠΜΣ σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2083/92 και 6 του ν. 2454/2000 είναι τα εξής:

α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης (ΓΣΕΣ) του ΠΜΣ, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και δύο μεταπτυχιακούς φοιτητές (ΜΠΣ ή ΔΔ ενταγμένους στα επίσημα ΠΜΣ του Τμήματος).

Η ΓΣΕΣ είναι αρμόδιο όργανο για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για το ΠΜΣ, τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των μελών των εξεταστικών επιτροπών, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επιμέρους διατάξεις.

β) Η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ, η οποία απαρτίζεται από 7 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, από αυτά που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και τα οποία ορίζονται από τη ΓΣΕΣ με την προϋπόθεση ότι θα εκπροσωπούνται ισάριθμα οι τρεις κατευθύνσεις του Π.Μ.Σ. Η Επιτροπή είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του Προγράμματος.

γ) Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΜΣ φροντίζει για την αποτελεσματική οργάνωση και λειτουργία του Προγράμματος. Τη θέση αυτή καταλαμβάνει μέλος ΔΕΠ που ανήκει σε μία από τις δύο ανώτερες βαθμίδες (Καθηγητής ή Αναπληρωτής Καθηγητής) του Τμήματος, με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος, με την οποία δύναται να επιτραπεί μερική απαλλαγή από τα διδακτικά του καθήκοντα. Ο Δ/ντής Μεταπτυχιακών Σπουδών εισηγείται στη ΓΣΕΣ του Τμήματος κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική εφαρμογή του ΠΜΣ. Η θητεία των ανωτέρω οργάνων λήγει με τη λήξη του τρέχοντος ΠΜΣ.

Β. Περιεχόμενο, οργάνωση και λειτουργία του πρώτου κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών (Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Εξειδίκευσης) (άρθρα 5-8).

Άρθρο 5

Τυπικά προσόντα υποψηφίων και διαδικασία εισαγωγής.

α) Κατηγορίες πτυχιούχων:

Στο ΠΜΣ του ΤΕΠΑΕ του ΑΠΘ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. Γίνονται ακόμη δεκτοί πτυχιούχοι συναφών Τμημάτων είτε της ημεδαπής είτε ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, εφόσον προσκομίσουν επισήμως αναγνωρισμένους ως ισότιμους τίτλους σπουδών. Στις περιπτώσεις αυτές η ΓΣΕΣ αποφαινεται για τη συνάφεια των προπτυχιακών σπουδών τους.

β) Αριθμός εισακτέων :

Ο αριθμός των εισακτέων ορίζεται σε δεκαπέντε (15) κατ' ανώτατο όριο για όλες τις ειδικεύσεις. Εφόσον υπάρχουν ισοβαθμούντες, αυτοί γίνονται δεκτοί επιπλέον, χωρίς ωστόσο ο αριθμός τους να υπερβαίνει τους πέντε (5) στο σύνολο των ειδικοτήτων. Όταν οι ισοβαθμούντες υπερβαίνουν τους 5, γίνεται κλήρωση δημοσίως. Ο τελικός αριθμός εισακτέων κατ' έτος επικυρώνεται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος. Για τον τρόπο εξέτασης των υποψηφίων της κατηγορίας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες αποφασίζει κατά περίπτωση η ΓΣΕΣ.

γ) Δικαιολογητικά:

Οι υποψήφιοι υποβάλλουν στη Γραμματεία του ΤΕΠΑΕ του ΑΠΘ τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- 1) Αίτηση
- 2) Αντίγραφο πτυχίου
- 3) Βεβαίωση ισοτιμίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ για όσους προέρχονται από Πανεπιστήμια της αλλοδαπής
- 4) Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας
- 5) Τεκμηρίωση επαρκούς γνώσης ξένης γλώσσας: σε αντίθετη περίπτωση ο υποψήφιος υποχρεούται σε γραπτή εξέταση στα Αγγλικά ή Γαλλικά ή Γερμανικά, σε θέματα σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα.
- 6) Βιογραφικό σημείωμα που περιλαμβάνει στοιχεία για τις σπουδές και την ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα ή το επιστημονικό έργο του υποψηφίου.

Η αίτηση συμμετοχής υποβάλλεται για μια μόνο κατεύθυνση εξειδίκευσης του ΠΜΣ στη Γραμματεία του Τμήματος από 15 έως 30 Νοεμβρίου.

Στην αίτηση δηλώνεται η ξένη γλώσσα στην οποία επιθυμεί να εξεταστεί ο υποψήφιος, αν δεν υπάρχει αποδεικτικό επαρκούς γνώσης της.

δ) Κριτήρια - Διαδικασία Επιλογής:

Εφόσον οι υποψήφιοι προσκομίσουν πιστοποιητικό επαρκούς γνώσης της αγγλικής (Proficiency) και ισότιμα αποδεικτικά επάρκειας, π.χ. TOEFL, γαλλικής (Sorbonne) ή

γερμανικής γλώσσας (Mittelstufe), ή πετύχουν στη γραπτή εξέταση της ξένης γλώσσας στην περίπτωση που δε διαθέτουν τέτοιο πιστοποιητικό, εξετάζονται γραπτά κατά εξειδίκευση. Οι αποτυχόντες στην ξένη γλώσσα μπορούν να επαναλάβουν μία ακόμη φορά την εξέταση δύο μήνες αργότερα, σε ημερομηνία που ορίζεται από τη ΓΣΕΣ. Η εξεταστέα ύλη κατά εξειδίκευση ορίζεται κάθε έτος από τη ΓΣΕΣ και ανακοινώνεται στην προκήρυξη των εξετάσεων.

Το πρόγραμμα εξετάσεων και οι ημερομηνίες διεξαγωγής ανακοινώνονται δύο μήνες νωρίτερα από τη Γραμματεία του Τμήματος, μετά από απόφαση της ΓΣΕΣ. Οι εξετάσεις διεξάγονται το μήνα Μάρτιο κάθε έτους. Η προκήρυξη των εξετάσεων, η οποία ανακοινώνεται στον ημερήσιο τύπο, περιλαμβάνει επίσης τον αριθμό των θέσεων και την ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών, πριν από τη λήξη του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους.

Για την επιλογή των υποψηφίων συνεκτιμώνται τα εξής κριτήρια:

- | | |
|--|-----|
| 1. Γενικός βαθμός πτυχίου. | 10% |
| 2. Βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα
τα σχετικά με την κατεύθυνση του ΠΜΣ. | 10% |
| 3. Βαθμολογία στην προπτυχιακή διπλωματική εργασία,
όπου προβλέπεται αυτή, σε σχετικό με την ειδίκευση
μάθημα. | 5% |
| 4. Τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου
ή συναφής επιστημονική ή επαγγελματική δράση. | 5% |
| 5. Ο βαθμός της γραπτής εξέτασης. | 60% |
| 6. Η ατομική συνέντευξη. | 10% |

ε) Εισηγητές θεμάτων - Διόρθωση γραπτών:

Την ευθύνη για τη διενέργεια των εξετάσεων στα μαθήματα και την ξένη γλώσσα έχει η Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ.

Τα θέματα των εξετάσεων ορίζονται από 3/μελή επιτροπή ανά κατεύθυνση. Οι συμμετέχοντες στις 3/μελείς επιτροπές είναι μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ή άλλοι διδάσκοντες, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο στο Τμήμα, και ορίζονται κάθε χρόνο με απόφαση της ΓΣΕΣ κατόπιν προτάσεως των οικείων Τομέων.

Τα γραπτά των υποψηφίων βαθμολογούνται από τρία (3) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που διδάσκουν μαθήματα συναφή προς την εξεταστέα ύλη και ορίζονται κάθε χρόνο από τη ΓΣΕΣ.

Η βαθμολόγηση γίνεται με βάση τη δεκάβαθμη κλίμακα. Η βάση επιτυχίας σε κάθε μάθημα είναι 6.

Στην ξένη γλώσσα εξεταστές είναι δύο μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, τα οποία ορίζονται κάθε χρόνο από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Οι επιτυχόντες προσέρχονται σε ατομική συνέντευξη ενώπιον τριμελούς Επιτροπής, διαφορετική για κάθε κατεύθυνση.

στ) Υπολογισμός τελικής βαθμολογίας και έκδοση αποτελεσμάτων:

Η αξιολόγηση του βιογραφικού και της συνέντευξης κάθε υποψηφίου γίνεται από την 3μελή επιτροπή της οικείας κατεύθυνσης.

Η τελική βαθμολογία υπολογίζεται σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο άρθρο 5δ του παρόντος κανονισμού.

Οι πίνακες των επιτυχόντων προωθούνται στη ΓΣΕΣ για επικύρωση από τον Πρόεδρο του Τμήματος και κατόπιν ανακοινώνονται από τη Γραμματεία.

Η εγγραφή πραγματοποιείται εντός 20 ημερών από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων.

Άρθρο 6
Πρόγραμμα μαθημάτων

1. Για να επιτευχθεί ο σκοπός της πληρέστερης εξειδίκευσης, το ΠΜΣ διαχωρίζεται ύστερα από δύο εξάμηνα κοινής εκπαίδευσης σε επιμέρους κατευθύνσεις των Επιστημών της Αγωγής. Τα μαθήματα, τα οποία προσφέρονται κατά διδακτικές ενότητες, κατανέμονται ως εξής:
 - α) Στα πρώτα δύο εξάμηνα διδάσκονται τα ακόλουθα κοινά υποχρεωτικά μαθήματα και διεξάγονται τα εξής σεμινάρια:
 - Α' εξάμηνο
 - Γλωσσολογία και Παιδική Γλώσσα (3 δ.μ.) [ΓΠ]
 - Σύγχρονα συστήματα Ανάπτυξης και Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία (3 δ.μ.) [ΣΑΕ]
 - Συμβουλευτική - Εμφύχωση Ομάδων (3 δ.μ.) [ΣΕ]
 - Γνωστική Ψυχολογία και Αγωγή Παιδιού (3 δ.μ.) [ΓΨΑ]
 - Νέες Τεχνολογίες, Επικοινωνία και Διαδικασία Αγωγής (3 δ.μ.) [ΝΤΕ]

Μεθοδολογία Έρευνας (3 δ.μ.) [ΜΕ]

ΣΥΝΟΛΟ δ.μ.: 18

Β' εξάμηνο

Πολιτιστική Κληρονομιά. Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις (3 δ.μ.) [ΠΚΕ]

Γλωσσολογία και Παιδική Λογοτεχνία (3 δ.μ.) [ΓΠΛ]

Επιστημολογία Ειδικής Αγωγής - Συστήματα Ενσωμάτωσης (3 δ.μ.) [ΕΕΣ]

Κοινωνικές Διαστάσεις της Εκπαίδευσης (3 δ.μ.) [ΚΔΕ]

Η Παιδαγωγική στη Διεθνή της Διάσταση για τον Εκπαιδευτικό του Μέλλοντος (3 δ.μ.) [ΠΔ]

Μεθοδολογία Έρευνας (3 δ.μ.) [ΜΕ]

ΣΥΝΟΛΟ δ.μ. 18

Β) Στο Γ' και Δ' εξάμηνο τα μαθήματα επιμερίζονται κατά κατεύθυνση ως εξής:

Κατεύθυνση: Προγραμματισμός Αγωγής και Εκπαίδευσης στην Πρώτη Παιδική Ηλικία.

Επιστημολογία της Εκπαίδευσης (3 δ.μ.) [ΕΕ]

Εκπαιδευτικές Ανισότητες (3 δ.μ.) [ΕΑ]

Σχεδιασμός Αναλυτικών Προγραμμάτων και Παραγωγή Εκπαιδευτικού Υλικού για την Πρώτη Παιδική Ηλικία (4 δ.μ. = 2 + 2 πρακτική) [ΑΠ]

Χώρος και Περιβάλλον στην Εκπαιδευτική Διαδικασία (4 δ.μ. = 2 + 2 πρακτική) [ΠΕ]

Εκπαιδευτικές Διαδικασίες Μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο (4 δ.μ. = 2 + 2 πρακτική) [ΔΜ]

ΣΥΝΟΛΟ 18 δ.μ. από σεμινάρια + 3 δ.μ. από πρακτική = 21 δ.μ.

Κατεύθυνση: Ψυχοπαιδαγωγική παιδιών με Ειδικές Ανάγκες.

Ειδικά Αναπτυξιακά Προβλήματα Παιδιών (2 + 2 δ.μ.) [ΕΑΠ]

Θεωρίες Μάθησης και Συμβολή τους στην Αντιμετώπιση Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (2 + 2 δ.μ.) [ΘΜΕ]

Αναπτυξιακά Προγράμματα Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Προβλήματα Μάθησης (2 + 2 δ.μ.) [ΑΠΜ]

Υποστηρικτική Γονέων και Εκπαιδευτικών (2 + 2 δ.μ.) [ΥΓΕ]

Παιδαγωγική της Ενσωμάτωσης (2 + 3 δ.μ.) [ΠΕ]

ΣΥΝΟΛΟ 21 δ.μ.

Κατεύθυνση: Γλωσσική και πολιτισμική παιδεία.

Αναπτυξιακά Προγράμματα Καλλιτεχνικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (5 δ.μ.) [ΑΠΚ]

Μουσειακή Εκπαίδευση. Θεωρία και Εφαρμογές (4 δ.μ.) [ΜΕΘ]

Ιστορία και Κοινωνία (4 δ.μ.) [ΙΚ]

Κοινωνιογλωσσολογία και Παιδική Γλώσσα (4 δ.μ.) [ΚΠ]

Δημιουργικότητα και Καλλιτεχνικές Ικανότητες (4 δ.μ.) [ΔΚ]

ΣΥΝΟΛΟ 21 δ.μ.

Κάθε διδακτική μονάδα αντιστοιχεί σε 1 ώρα διδασκαλίας.

2. Κατά τη διάρκεια του Δ' εξαμήνου εκπονείται διπλωματική εργασία. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής επιλέγει το θεματικό πεδίο και προτείνει στη ΓΣΕΣ επόπτη της διπλωματικής του, μετά από σύμφωνη γνώμη του. Η ΓΣΕΣ αποφασίζει σχετικά και αναθέτει την επίβλεψη σε 3μελή επιτροπή ΔΕΠ, ένα εκ των οποίων ορίζεται επόπτης. Ο ανώτατος αριθμός διπλωματικών εργασιών που μπορεί να αναλάβει κάθε μέλος ΔΕΠ ως επόπτης είναι τρεις. Η ανάθεση της διπλωματικής εργασίας γίνεται στην αρχή του Δ' εξαμήνου (εφόσον ο φοιτητής δεν χρωστά περισσότερα από 3 μαθήματα ή 8 δ.μ.).

Άρθρο 7

Χρόνος φοίτησης

1. Η χρονική διάρκεια των σπουδών μέχρι τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης είναι τέσσερα (4) το ελάχιστο έως οκτώ (8) κατ' ανώτατο όριο ακαδημαϊκά εξάμηνα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για λόγους ανωτέρας βίας είναι δυνατόν, μετά από σχετική εισήγηση του Διευθυντή του ΠΜΣ και (σε περίπτωση που έχει ανατεθεί διπλωματική εργασία) και του επόπτη, η ΓΣΕΣ να επιτρέψει τη μη προσμέτρηση τμήματος του χρόνου με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της.
2. Το εκπαιδευτικό έργο του ΠΜΣ κατανέμεται σε ακαδημαϊκά εξάμηνα, των οποίων οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης και λήξης καθορίζονται κάθε έτος με απόφαση της ΓΣΕΣ.
3. Το ωρολόγιο πρόγραμμα καταρτίζεται με ευθύνη του Διευθυντή και της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ και ανακοινώνεται από τη Γραμματεία στην αρχή κάθε εξαμήνου.
4. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και παρεκκλίσεις επιτρέπονται μόνο για σοβαρούς λόγους, που κρίνονται κατά περίπτωση από τη ΓΣΕΣ.

Άρθρο 8
Οργάνωση της διδασκαλίας και αξιολόγηση

1. Η διδασκαλία των μαθημάτων (και των ασκήσεων) ανατίθεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από πρόταση των συνελεύσεων των μελών ΔΕΠ των αρμοδίων κατευθύνσεων, σε μέλη ΔΕΠ του Τ.Ε.Π.Α.Ε. ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ, ομότιμους καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, εντεταλμένους Επίκουρους Καθηγητές ή ειδικούς επιστήμονες, ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, που είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική ή ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα, επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο αντικείμενο του ΠΜΣ.
2. Κατά την έναρξη του εξαμήνου υποβάλλεται από κάθε διδάσκοντα αναλυτικό πρόγραμμα που καλύπτει σε εβδομαδιαία βάση την ύλη για κάθε ενότητα του μαθήματος, καθώς και σχετική βιβλιογραφία.
Ο τρόπος αξιολόγησης, καθώς και τα θέματα των εργασιών που απαιτούνται θα πρέπει να γνωστοποιούνται στους φοιτητές από τον πρώτο μήνα του εξαμήνου.
3. Η αξιολόγηση των φοιτητών σε κάθε μάθημα γίνεται στο τέλος του εξαμήνου από τους διδάσκοντες του μαθήματος με τον τρόπο που αυτοί καθορίζουν (π.χ. προφορική ή γραπτή εξέταση, συμμετοχή σε ασκήσεις ή διεξαγωγή έρευνας ή εργασία που κατατίθεται σε τακτό χρόνο). Σε μαθήματα που διδάσκονται από περισσότερους διδάσκοντες, την ευθύνη της αξιολόγησης και της τελικής βαθμολογίας αναλαμβάνει ο συντονιστής τους μαθήματος, που ορίζεται από την ομάδα των διδασκόντων του μαθήματος. Στην περίπτωση αυτή η προς αξιολόγηση εργασία είναι μία και ο τελικός βαθμός είναι ο μέσος όρος της βαθμολογίας των διδασκόντων. Η βαθμολόγηση γίνεται στη δεκάβαθμη κλίμακα (1-10, με βάση το 6) και ανακοινώνεται από τη Γραμματεία.
Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης (ή μη προσέλευσης), ο φοιτητής δικαιούται να επαναλάβει την εξέταση το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Οι εργασίες παραδίδονται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες και οπωσδήποτε όχι μετά τη λήξη του επόμενου εξαμήνου από αυτό στο οποίο βρίσκεται ο φοιτητής.
4. Ο βαθμός του μεταπτυχιακού διπλώματος του φοιτητή προσδιορίζεται από τους βαθμούς των μαθημάτων του Προγράμματος και το βαθμό της διπλωματικής εργασίας, ο οποίος υπολογίζεται με βάση τις δ.μ. που προβλέπει το άρθρο 6 της Υπουργικής Απόφασης Β7/364/13.8.1998 (ΦΕΚ 942, 2.9.1998). Ο βαθμός του μεταπτυχιακού διπλώματος είναι ο μέσος όρος των βαθμών: α) της διπλωματικής του εργασίας και β) του βαθμού που

προκύπτει από το μέσο όρο των βαθμών που έχει λάβει κατά την εξέταση όλων των μαθημάτων του Προγράμματος.

Γ. Οργάνωση και λειτουργία της βαθμίδας του δεύτερου κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών (Διδακτορικό Δίπλωμα στις Επιστήμες της Αγωγής).

Άρθρο 9 Διδακτορική Διατριβή

1. Ο δεύτερος κύκλος του ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη του Διδακτορικού Διπλώματος αφορά την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής γίνονται δεκτοί οι κάτοχοι του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης του Τμήματος ΕΠΑΕ καθώς και οι πτυχιούχοι της ημεδαπής (άρθρο 4 της Υπουργικής Απόφασης εγκρίσεως του Προγράμματος, ΦΕΚ 1581/28-12-2000), εφόσον κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, και της αλλοδαπής εφόσον προσκομίσουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών επίσημα αναγνωρισμένο από την αρμόδια αρχή ως αντίστοιχο. Η ΓΣΕΣ αποφασίζει κατόπιν εισήγησης του προτεινόμενου ως επόπτη και κατάθεσης αναλυτικού υπομνήματος εκ μέρους του υποψηφίου να τον εντάξει στους υποψήφιους διδάκτορες.
2. Η χρονική διάρκεια των σπουδών για την απονομή του διδακτορικού διπλώματος ορίζεται σε έξι (6) τουλάχιστον εξάμηνα επιπλέον του Μεταπτυχιακού Διπλώματος και όχι περισσότερα από (12) δώδεκα εξάμηνα. Είναι δυνατή η παράταση κατά ένα χρόνο με απόφαση της ΓΣΕΣ μετά από ειδικώς αιτιολογημένη εισήγησή της. Κάθε χρόνο ο υποψήφιος διδάκτορας καταθέτει έκθεση προόδου το μήνα Φεβρουάριο.
3. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή - υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου. Η Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα, που είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος και ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή ή του Επίκουρου Καθηγητή και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή άλλου Τμήματος, από τα οποία μπορεί το ένα να είναι λέκτορας του Τμήματος, εφόσον είναι μόνιμος ή έχει τουλάχιστον τριετή θητεία ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος.
4. Η τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψηφίου διδάκτορα γίνεται από Εξεταστική Επιτροπή η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη ΔΕΠ. Στην Εξεταστική Επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, εφόσον έχουν

την ιδιότητα του μέλους ΔΕΠ, και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ή κατά περίπτωση πέντε (5) ορίζονται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από γνώμη της συντονιστικής επιτροπής. Τα τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του Καθηγητή.

Τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής ανήκουν στην ίδια ή συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτή στην οποία εκπονεί ο υποψήφιος τη διατριβή του και μπορούν ορισμένα από αυτά να προέρχονται από άλλο Τμήμα του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ.

5. Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του δημόσια ενώπιον της Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και το αν αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της Εξεταστικής Επιτροπής.
6. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη ΓΣΕΣ. Η διαδικασία αναγόρευσης και ο τύπος του διδακτορικού διπλώματος προσδιορίζεται στον εσωτερικό κανονισμό του Α.Π.Θ., άρθρο 68

Άρθρο 10

Μεταβατικές διατάξεις

Οι "εν τοις πράγμασι" μεταπτυχιακοί φοιτητές που συμμετείχαν σε όλες τις διαδικασίες φοιτήσεως του άτυπου ΠΜΣ του Τμήματος κατά τα έτη 1997-2000, προ της δημοσιεύσεως του ισχύοντος ΠΜΣ (ΦΕΚ 1581/28.12.200), εντάσσονται στο εγκεκριμένο ΠΜΣ με βάση: α) την παράγραφο 12 της Υπουργικής Απόφασης Β7/588/14.12.2000, β) την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος 5/12.3.2001, γ) τη γνωμοδότηση 961 της Νομικής Επιτροπής του Α.Π.Θ. (20.2.2001), δ) την απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύθεσης (Α 8297, 5.3.2001) και ε) την απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Επίσης το ΠΜΣ του ΤΕΠΑΕ έχει τη δυνατότητα να παρέχει με τη μορφή ερευνητικών προγραμμάτων μεταπτυχιακή εκπαίδευση εξειδίκευσης σε Έλληνες Κύπριους εκπαιδευτικούς, χωρίς οποιαδήποτε άλλη σχέση με το ελληνικό δημόσιο.

III. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα Κορμού

Α΄ Εξάμηνο

1. Νεοελληνική Γλώσσα: Φωνολογία – Μορφολογία (Σ. Χατζησαββίδης) 2 δ.μ.
2. Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή (Γ. Μπάρμπας) 2 δ.μ.
3. Θεμελιώδη Ζητήματα των Επιστημών της Αγωγής (Ε.-Σ. Ντολιοπούλου, Ε. Παπαδοπούλου) 2 δ.μ.
4. Πολιτιστική Κληρονομιά στην Εκπαίδευση (Χ. Τσιούμη, Σ. Ταμπάκη) 2 δ.μ.
5. Εισαγωγή στις Θεωρίες της Ανάπτυξης (Ζ. Μπαμπλέκου) 2 δ.μ.
6. Νεοελληνική Ιστορία Ι, 1204-1830 (Κ. Βακαλόπουλος) 2 δ.μ.
7. Εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών: Διδακτικά Μέσα (Μ. Τσιτουρίδου) 2 δ.μ.
8. Ξένη Γλώσσα 2 δ.μ.

Β΄ Εξάμηνο

1. Φυσιολογία της Μάθησης (Δ. Χρηστίδης, Τμήμα Ψυχολογίας) 2 δ.μ.
2. Έννοιες των Φυσικών Επιστημών και Εφαρμογές (Μ. Τσιτουρίδου) 2 δ.μ.
3. Ψυχολογία της Ανάπτυξης του Παιδιού: Γνωστική και Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη (Ζ. Μπαμπλέκου) 2 δ.μ.
4. Νεοελληνική Γλώσσα: Σύνταξη – Λεξιλόγιο (Σ. Χατζησαββίδης) 2 δ.μ.
5. Νεότερη και Σύγχρονη Τέχνη στην Εκπαίδευση (Φ. Παπαντωνίου) 2 δ.μ.
6. Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης Ι (Χ. Μελετιάδης) 2 δ.μ.
7. Θεμελιώδη Ζητήματα της Προσχολικής Εκπαίδευσης (Ειδικός Επιστήμονας) 2 δ.μ.
8. Ξένη Γλώσσα 2 δ.μ.

Γ΄ Εξάμηνο

1. Εισαγωγή στη Ρυθμική και Κινητική Αγωγή (Ε. Παυλίδου) 2 δ.μ. (Λόγω εκπαιδευτικής άδειας της διδάσκουσας το μάθημα θα διδαχθεί το εαρινό εξάμηνο ως μάθημα του Δ΄ εξαμήνου)
2. Ο Λόγος του Παιδιού και οι Διαταραχές του (Μ. Τζουριάδου) 2 δ.μ.
3. Κοινωνικοποίηση του Παιδιού Προσχολικής Ηλικίας (Μ. Κοντοπούλου) 2 δ.μ.
4. Ανθρώπινη Οικολογία (Α. Γεωργόπουλος) 2 δ.μ.
5. Εκπαιδευτική Ψυχολογία (Κ. Μαναβόπουλος) 2 δ.μ.
6. Παιδική Λογοτεχνία (Α. Καρακίτσιος) 2 δ.μ.
7. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι (Κ. Μαναβόπουλος, Μ. Μπιρμπίλη, Ε. Παπαδοπούλου, Ειδικοί Επιστήμονες) 4 δ.μ.
8. Ξένη Γλώσσα 2 δ.μ.

Δ΄ Εξάμηνο

1. Μαθησιακές Δυσκολίες (Μ. Τζουριάδου) 2 δ.μ.
2. Εισαγωγή στη Μουσική Παιδαγωγική (Π. Λιάτσου) 2 δ.μ.
3. Έννοιες των Μαθηματικών και Εφαρμογές (Μ. Τζεκάκη) 2 δ.μ.
4. Χώρος και Διαδικασίες Αγωγής (Δ. Γερμανός) 2 δ.μ.
5. Σύγχρονες Τάσεις της Προσχολικής Αγωγής (Ε. Ντολιοπούλου) 2 δ.μ.

6. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II (Κ. Μαναβόπουλος, Μ. Μπιρμπίλη, Ε. Παπαδοπούλου) 4 δ.μ.
7. Εισαγωγή στην Εικαστική Γλώσσα και Αγωγή (Ε. Τρίμη) 2 δ.μ.
8. Ξένη Γλώσσα 2 δ.μ.

Ε' εξάμηνο

1. Εισαγωγή στη Θεατρική Τέχνη και Αγωγή (Σ. Ταμπάκη) 2 δ.μ.
2. Ιστορία και Εκπαίδευση Μειονοτικών Ομάδων στην Ελλάδα (Κ. Τσιούμης) 2 δ.μ.
3. Προγράμματα και οργάνωση της Εκπαιδευτικής διαδικασίας (Μ. Μπιρμπίλη) 2 δ.μ.
4. Συγκριτική Παιδαγωγική (Λ. Αγγέλης) 2 δ.μ.
5. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική III (Σ. Χατζησαββίδης, Μ. Τζεκάκη, Ε. Παυλίδου, Π. Λιάτσου) 8 δ.μ.
6. Ξένη Γλώσσα 2 δ.μ.

Στ' εξάμηνο

1. Μάθηση και Κοινωνικό Περιβάλλον (Ζ. Μπαμπλέκου) 2 δ.μ.
2. Μέσα Επικοινωνίας και Παιδική Ηλικία (Κ. Βρύζας) 2 δ.μ.
3. Μεθοδολογία της Έρευνας – Τεχνογραφία – Στατιστική (Δ. Γερμανός, Μ. Τζεκάκη) 2 δ.μ.
4. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική IV (Μ. Τζουριάδου, Α. Καρακίτσιος, Κ. Νικόλτσου, Ε. Τρίμη, Μ. Τσιτουρίδου, Ε. Παυλίδου) 6 δ.μ.
5. Ξένη Γλώσσα 2 δ.μ.

Ζ' εξάμηνο

1. Ψυχοπαιδαγωγική της Επικοινωνίας (Κ. Μπακιρτζής) 2 δ.μ.
2. Μορφολογία Προσχολικού Εξοπλισμού (Α. Μπίκα) 2 δ.μ.
3. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική V (Μ. Τζουριάδου, Δ. Γερμανός, Κ. Μπακιρτζής, Α. Γεωργόπουλος, Ε.-Σ. Ντολιοπούλου, Φ. Παπαντωνίου, Κ. Τσιούμης, Γ. Μπάρμπας) 8 δ.μ.

Η' εξάμηνο

1. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική VI (Μ. Τζουριάδου, Σ. Χατζησαββίδης, Ε.-Σ. Ντολιοπούλου, Γ. Μπάρμπας) 10 δ.μ.

Υποχρεωτικά Μαθήματα Προσανατολισμού

Τομέας Αισθητικής Παιδείας

Ε΄ εξάμηνο

1. Εικαστικές Δεξιότητες στην Προσχολική Ηλικία (Κ. Νικόλτσου) 2 δ.μ.
2. Μουσικοπαιδαγωγικές Απόψεις και Εφαρμογές (Π. Λιάτσου) 2 δ.μ.
3. Μουσείο και Εκπαίδευση (Φ. Παπαντωνίου) 2 δ.μ.

Στ΄ εξάμηνο

1. Σχεδιασμός Εποπτικού Υλικού (Α. Μπίκα) 2 δ.μ.
2. Μνημεία και Αρχαιολογικοί Χώροι στην Εκπαίδευση (Χρ. Τσιούμη) 2 δ.μ.
3. Ρυθμική και Κινητική Αγωγή: Υποδομή και Λειτουργία του Παιδαγωγού (Ε. Παυλίδου) 2 δ.μ.

Ζ΄ εξάμηνο

1. Κουκλοθέατρο – Τεχνική - Θεματολογία (Σ. Ταμπάκη) 2 δ.μ.
2. Η Εικαστική Γλώσσα στην Προσχολική και Σχολική Ηλικία (Ε. Τρίμη) 2 δ.μ.

Η΄ εξάμηνο

1. Αυτοσχεδιασμοί και Ακρόαση Μουσικής (Π. Λιάτσου) 2 δ.μ.
2. Παραδοσιακές Τέχνες και Εικαστικές Εφαρμογές στην Προσχολική Ηλικία (Κ. Νικόλτσου) 2 δ.μ.

Ε΄ εξάμηνο

1. Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ 1830-1940 (Κ. Βακαλόπουλος) 2 δ.μ.
2. Εισαγωγή στη Γενική Γλωσσολογία (Σ. Χατζησαββίδης) 2 δ.μ.
3. Μέσα Επικοινωνίας και Κοινωνία (Κ. Βρύζας) 2 δ.μ.

Στ΄ εξάμηνο

1. Εθνοτικές Ομάδες και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση (Κ. Τσιούμης) 2 δ.μ.
2. Εικονιστική Αφήγηση και Παιδική Ηλικία (Ο. Σέμογλου) 2 δ.μ.
3. Αφηγηματολογία – Λογοτεχνία (Α. Καρακίτσιος) 2 δ.μ.

Ζ΄ εξάμηνο

1. Κοινωνική Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδας ΙΙ (Α. Δάγκας) 2 δ.μ.
2. Επιστημολογία Παιδαγωγικών Θεωριών (Χ. Μελετιάδης) 2 δ.μ. Λόγω εκπαιδευτικής άδειας του διδάσκοντα κατά το χειμερινό εξάμηνο 2004-5, το μάθημα θα διδαχθεί από τον κ. Α. Δάγκα.
3. Θέματα Παιδικής Λογοτεχνίας (Α. Καρακίτσιος) 2 δ.μ.

Η΄ εξάμηνο

1. Γλώσσα και Εκπαίδευση στη Νεότερη Ελλάδα (Σ. Χατζησαββίδης) 2 δ.μ.

Τομέας Παιδαγωγικής

Ε΄ εξάμηνο

1. Σύγχρονα Προγράμματα της Προσχολικής Αγωγής (Ε.-Σ. Ντολιοπούλου) 2 δ.μ.
2. Διδασκαλία και Μάθηση Μαθηματικών Εννοιών: Εφαρμογές (Μ. Τζεκάκη) 2 δ.μ.
3. Οι Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση (Μ. Τσιτουρίδου) 2 δ.μ.

Στ΄ εξάμηνο

1. Φυσικές και Περιβαλλοντικές Επιστήμες: Εφαρμογές (Α. Γεωργόπουλος, Μ. Τσιτουρίδου) 2 δ.μ.
2. Το επάγγελμα του Εκπαιδευτικού στη Διεθνή του Διάσταση (Λ. Αγγέλης) 2 δ.μ.
3. Προσέγγιση των Κοινωνικών Σχέσεων στο Εκπαιδευτικό Περιβάλλον (Ειδικός Επιστήμονας) 2 δ.μ.

Ζ΄ εξάμηνο

1. Οργάνωση και Προγραμματισμός της Φυσικής Αγωγής στην Προσχολική και Πρώτη Σχολική Ηλικία (Ε. Παυλίδου – Ε. Κριτή) 2 δ.μ.
2. Παιδαγωγική Οργάνωση του Χώρου (Δ. Γερμανός) 2 δ.μ.
3. Παιδαγωγικό Υλικό και Εφαρμογές του (Δ. Γερμανός, Μ. Τζεκάκη, Μ. Τσιτουρίδου) 2 δ.μ.
4. Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική στην Προσχολική Εκπαίδευση (Μ. Μπιρμπίλη) 2 δ.μ.

Ε΄ εξάμηνο

1. Ψυχοκοινωνικές Διαστάσεις της Μάθησης και Διδασκαλίας (Κ. Μαναβόπουλος) 2 δ.μ.
Δεν θα διδαχθεί κατά το ακαδ. έτος 2004-5, θα προσφερθεί στους φοιτητές/-τριες του Ζ΄ εξαμήνου κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2005-6.
2. Εκπαίδευση Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες (Γ. Μπάρμπας) 2 δ.μ.
3. Γνωστική Ψυχολογία στην Εκπαίδευση (Ζ. Μπαμπλέκου) 2 δ.μ.

Στ΄ εξάμηνο

1. Εφαρμογές της Γνωστικής Ψυχολογίας στην Εκπαίδευση (Κ. Μαναβόπουλος) 2 δ.μ.
2. Εμφύχωση των Ομάδων (Κ. Μπακιρτζής) 2 δ.μ.
3. Εκπαιδευτικά Προγράμματα για Μαθησιακές Δυσκολίες (Μ. Τζουριάδου) 2 δ.μ.
4. Αντιμετώπιση Παιδιών με Ψυχοκοινωνικές Διαταραχές (Μ. Κοντοπούλου) 2 δ.μ.

Ζ΄ εξάμηνο

1. Επιπτώσεις του Νευροβιολογικού Μοντέλου στην Εκπαίδευση (Λ. Τριάρχου, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας) 2 δ.μ.
2. Μεθοδολογία Έρευνας στην Ψυχολογία και στην Ειδική Αγωγή (Μ. Μπιρμπίλη) 2 δ.μ.
3. Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία (Κρ. Χριστιανόπουλος) 2 δ.μ.

Επιλεγόμενα Μαθήματα

Α΄ Εξάμηνο

1. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης Ι (Χ. Μελετιάδης) 2 δ.μ. Λόγω εκπαιδευτικής άδειας του διδάσκοντα, το μάθημα αυτό δεν θα διδαχθεί το χειμερινό εξάμηνο 2004-5.
2. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογική Σκέψη (Κ. Βρύζας) 2 δ.μ.
3. Τέχνη και Ανάπτυξη: Το Θέατρο Σκιών ως Μέσον Αγωγής και Ανάπτυξης του Παιδιού (Μ. Χατζάκης) 3 δ.μ.
4. Βασική Μουσική Αγωγή (Π. Λιάτσου) 3 δ.μ.
5. Εισαγωγή στην Παιδική Λογοτεχνία (Α. Καρακίτσιος) 2δ.μ.
6. Εργαστηριακή Έρευνα (σύμφωνα με ειδικές ανακοινώσεις των διδασκόντων)

Β΄ Εξάμηνο

1. Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική (Μ. Κοντοπούλου) 2 δ.μ.
2. Εικονογράφηση Παιδικού Βιβλίου (Α. Μπίκα) 3 δ.μ.
3. Πολυγραμματισμοί και Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής στο Νηπιαγωγείο (Σ. Χατζησαββίδης) 2 δ.μ.
4. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης ΙΙ (Χ. Μελετιάδης) 2 δ.μ.
5. Η Εικόνα ως Σημειωτικό Είδος και η Σχέση της με τον Ψυχισμό (Ουρ. Σέμογλου) 2 δ.μ.
6. Τέχνη και Ανάπτυξη ΙΙ: Το Θέατρο Σκιών ως Μέσον Αγωγής και Ανάπτυξης του Παιδιού (Μ. Χατζάκης) 3 δ.μ.
7. Κοινωνική Ιστορία της Νεότερης και Σύγχρονης Ελλάδας Ι (Α. Δάγκας) 3δ.μ.
8. Εργαστηριακή Έρευνα (σύμφωνα με ειδικές ανακοινώσεις των διδασκόντων)

Γ΄ Εξάμηνο

1. Παιδαγωγικά Μοντέλα στην Προσχολική Εκπαίδευση (Ε. Παπαδοπούλου) 3 δ.μ.
2. Το Αντικείμενο στο Παιχνίδι και στην Πραγματικότητα (Α. Μπίκα) 3 δ.μ.
3. Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης ΙΙ (Χ. Μελετιάδης) 3 δ.μ. Λόγω εκπαιδευτικής άδειας του διδάσκοντα, το μάθημα αυτό δεν θα διδαχθεί το χειμερινό εξάμηνο 2004-5.
4. Εργαστηριακή Έρευνα (σύμφωνα με ειδικές ανακοινώσεις των διδασκόντων)

Δ΄ Εξάμηνο

1. Συγκριτική Προσχολική Παιδαγωγική (Ε. Παπαδοπούλου) 2 δ.μ.
2. Επικοινωνιακές Σχέσεις Βορρά – Νότου (Κ. Βρύζας) 3 δ.μ.
3. Εικαστικές Δραστηριότητες με Φυσικά Υλικά (Κ. Νικόλτσου) 3 δ.μ.
4. Ευαισθητοποίηση στη Δυναμική των Ομάδων (Κ. Μπακιρτζής) 3 δ.μ.
5. Κοινωνίες των Βαλκανίων Ι (Α. Δάγκας) 3 δ.μ.
6. Κοινωνία και Υγεία (Α. Δάγκας)
7. Εργαστηριακή Έρευνα (σύμφωνα με ειδικές ανακοινώσεις των διδασκόντων)

Ε΄ εξάμηνο

1. Θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Α. Γεωργόπουλος) 3 δ.μ.
2. Ιστορία Βορείου Ελληνισμού Ι: Μακεδονία (Κ. Βακαλόπουλος) 3 δ.μ.
3. Ευαισθητοποίηση στο Λόγο της Εικόνας (Ουρ. Σέμογλου) 3 δ.μ.
4. Κατασκευές - Παιχνίδια με Υλικά από τη Φύση και την Τεχνολογία (Ε. Τρίμη) 3 δ.μ.

5. Κοινωνίες των Βαλκανίων II (Α. Δάγκας) 3 δ.μ.
6. Βιωματική Εκπαίδευση (Α. Γεωργόπουλος, Κ. Μπακιρτζής) 3 δ.μ.
7. Εργαστηριακή Έρευνα (σύμφωνα με ειδικές ανακοινώσεις των διδασκόντων)

Στ' εξάμηνο

1. Σπουδές Ειρήνης (Α. Γεωργόπουλος) 3 δ.μ.
2. Εκπαιδευτικό Λογισμικό για Παιδιά (Μ. Τσιτουρίδου) 2 δ.μ.
3. Εκπαίδευση Παιδιών με Νοητική Καθυστέρηση (Γ. Μπάρμπας) 3 δ.μ.
4. Μειονοτικά Ζητήματα και Μειονοτική Εκπαίδευση στη Μεταπολεμική Ελλάδα (Κ. Τσιούμης) 3 δ.μ.
5. Ιστορία Βόρειου Ελληνισμού II: Θράκη – Ήπειρος (Κ. Βακαλόπουλος) 3 δ.μ.
6. Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις του Έργου Τέχνης και Εφαρμογές (Φ. Παπαντωνίου) 3 δ.μ.
7. Ιστορία των Ιδεών της Προσχολικής Αγωγής (Ε. Παπαδοπούλου) 3 δ.μ.
8. Ολιστικές Προσεγγίσεις στη Μελέτη του Φυσικού και Ανθρώπινου Περιβάλλοντος (Α. Γεωργόπουλος, Κ. Μπακιρτζής) 3 δ.μ.
9. Ιστορία των Ιδεών της Προσχολικής Αγωγής (Ε. Παπαδοπούλου) 2 δ.μ.
10. Εργαστηριακή Έρευνα (σύμφωνα με ειδικές ανακοινώσεις των διδασκόντων)

Ζ' εξάμηνο

1. Διδακτική των Μαθηματικών (Μ. Τζεκάκη) 2 δ.μ.
2. Χώρος και Αγωγή στο Σχολείο και τη Γειτονιά (Δ. Γερμανός) 3 δ.μ.
3. Αξιολόγηση του Παιδιού (Μ. Κοντοπούλου) 3 δ.μ.
4. Μειονοτικές Ομάδες και Προσχολική Εκπαίδευση (Κ. Τσιούμης) 3 δ.μ.
5. Αστείο και Παιδί (Ουρ. Σέμογλου) 3 δ.μ.
6. Εργαστηριακή Έρευνα (σύμφωνα με ειδικές ανακοινώσεις των διδασκόντων)

Η' εξάμηνο

1. Κοινωνικές Σχέσεις και Πολιτισμικές Ιδιαιτερότητες (Κ. Τσιούμης) 3 δ.μ.
2. Παιδικό Βιβλίο – Εκδόσεις (Α. Καρακίτσιος) 3 δ.μ.
3. Ερμηνεία Πηγών και Κειμένων Νεοελληνικής Ιστορίας (Κ. Βακαλόπουλος) 3 δ.μ.
4. Εικαστικό Εργαστήρι Εικονογράφησης (Ε. Τρίμη) 3 δ.μ.
5. Συμβουλευτική Γονέων (Μ. Κοντοπούλου) 2 δ.μ.
6. Εργαστηριακή Έρευνα (σύμφωνα με ειδικές ανακοινώσεις των διδασκόντων)

Σημείωση: Οι φοιτητές/-τριες μπορούν να επιλέξουν και υποχρεωτικά μαθήματα προσανατολισμού άλλων Τομέων. Για τυχόν αλλαγές στα μαθήματα λόγω εκπαιδευτικών

αδειών των μελών Δ.Ε.Π., διατομεακών συνεργασιών, διδασκαλίας κ.λ.π., οι φοιτητές/-τριες ενημερώνονται έγκαιρα με ανακοινώσεις των διδασκόντων. Στην εργαστηριακή έρευνα όλων των εξαμήνων υπολογίζονται 3 δ.μ.

Επιλεγόμενα μαθήματα προσφέρονται για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Τμήματός μας και από άλλες Σχολές και Τμήματα του Α.Π.Θ. και του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Σε διατμηματικό επίπεδο υπάρχουν δυνατότητες επιλογής:

1. Από την έδρα UNESCO του Α.Π.Θ. για την Εκπαίδευση στα Δικαιώματα του Ανθρώπου και την Ειρήνη.

Μετά από συμφωνία UNESCO – Α.Π.Θ. (1997) για την ίδρυση της Έδρας UNESCO στο Α.Π.Θ. λειτουργεί Διατμηματικό Διεπιστημονικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για τα δικαιώματα του Ανθρώπου και την Ειρήνη με τίτλο «Σύγχρονα Παγκόσμια Προβλήματα και η Ευθύνη του Επιστήμονα: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις». Το μάθημα (4ΩΕ, 4δ.μ.) προσφέρεται από το Τμήμα Ψυχολογίας ως μάθημα ελεύθερης επιλογής στους φοιτητές/-τριες όλων των Τμημάτων του Α.Π.Θ. και κατά το χειμερινό και κατά το εαρινό εξάμηνο. Το μάθημα γίνεται κάθε Τετάρτη 17.00-21.00 στην αίθουσα 106 (νέο κτίριο Φιλοσοφικής Σχολής). Κωδικός μαθήματος 463.

Διευθύντρια της Έδρας UNESCO του Α.Π.Θ.
Καθηγήτρια Δήμητρα Παπαδοπούλου
Τηλ.: 2310 997361 –5311
Fax: 2310 997361

2. Από το Διατμηματικό Προπτυχιακό Πρόγραμμα για θέματα Φύλου και Ισότητας, πρόγραμμα Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Π/4.2.ΙΒ, στο οποίο μετέχουν δεκατρία Τμήματα του Α.Π.Θ., τα οποία καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα γνωστικών περιοχών. Στους φοιτητές και τις φοιτήτριες που παρακολουθούν τέσσερα από τα μαθήματα χειμερινού/εαρινού εξαμήνου χορηγείται πιστοποιητικό παρακολούθησης. Δηλώσεις μαθημάτων γίνονται στις Γραμματείες των Τμημάτων προέλευσης. Πληροφορίες: Οδηγός Σπουδών για θέματα Φύλου και Ισότητας - Γραφείο: Πολυτεχνική Σχολή, Τμήμα Αρχιτεκτόνων (ισόγειο), τηλ./fax 2310 994163.

3. Διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα (Κωδικός Μετ – 411^E)

Από το Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, ανοιχτό για όλους τους φοιτητές του Α.Π.Θ.

Εξάμηνο εαρινό 2δ.μ.: Ωρες διδασκαλίας την εβδομάδα: 3

Διδάσκουσα: Δρ. Φωτεινή Αποστόλου

Το μάθημα αυτό απευθύνεται σε φοιτητές που γνωρίζουν τη νοηματική γλώσσα και προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους σε κωφούς φοιτητές που παρακολουθούν μαθήματα πανεπιστημιακού επιπέδου. Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους εθελοντές διερμηνείς μια εισαγωγή στις βασικές αρχές της διαδοχικής ερμηνείας και να τους βοηθήσει να αναπτύξουν ένα ακαδημαϊκό λεξιλόγιο, ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις αυξημένες απαιτήσεις των πανεπιστημιακών διαλέξεων που καλούνται να ερμηνεύσουν στη

νοηματική γλώσσα. Μέσα από ασκήσεις μνήμης, τεχνικές περίληψης και συνεχή πρακτική οι φοιτητές/-τριες θα αναπτύξουν τις δεξιότητες και το λεξιλόγιο που είναι απαραίτητα για το εθελοντικό τους έργο.

Πληροφορίες: Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής, τηλ./fax 2310 995360

www.auth.gr/spc

Στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης λειτουργούν προγράμματα Εξομοίωσης Νηπιαγωγών διετούς φοίτησης, Διδασκαλείο, πιλοτικό πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης και Αναμόρφωσης του Προγράμματος Σπουδών, στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

IV. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Υποχρεωτικά Μαθήματα Κορμού

Α΄ Εξάμηνο

1. Νεοελληνική Γλώσσα: Φωνολογία – Μορφολογία

Το φώνημα και το μόρφημα.

Τα φωνήματα της νέας ελληνικής, σχέσεις φωνημάτων, πάθη φωνηέντων και συμφώνων, τονισμός.

Οι γραμματικές κατηγορίες του ονόματος (γένος, αριθμός, πτώση, κλίση) και του ρήματος (πρόσωπο, χρόνος, έγκλιση, διάθεση, τρόπος-aspect). **(Σ. Χατζησαββίδης)**

2. Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή

Ιστορική εξέλιξη της Ειδικής Αγωγής. Σύγχρονες τάσεις Ειδικής Αγωγής. Συμβολή του Vygotsky στη διαμόρφωση της Ειδικής Αγωγής. Μοντέλα ενσωμάτωσης. Πρώιμη παρέμβαση. Μαθησιακές Δυσκολίες. **(Μ. Τζουριάδου)**

3. Θεμελιώδη Ζητήματα των Επιστημών της Αγωγής

Αντικείμενο και βασική ορολογία της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Γνωρίσματα της παιδαγωγικής διαδικασίας, το παιδαγωγικό ζεύγος. Επιδιώξεις και μεθόδευση της παιδαγωγικής διαδικασίας. Το κοινωνικό πλαίσιο διεξαγωγής της παιδαγωγικής διαδικασίας: παιδαγωγικές ομάδες - εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής Επιστήμης: σημαντικοί σταθμοί και βασικά προβλήματα. **(Ε.-Σ. Ντολιοπούλου – Ε. Παπαδοπούλου)**

4. Πολιτιστική Κληρονομιά στην Εκπαίδευση

Στόχος του μαθήματος είναι η ενημέρωση των φοιτητών/-τριών σε γενικότερα θέματα πολιτισμού και εκπαίδευσης.

Το μάθημα περιλαμβάνει:

1. εισαγωγή στις έννοιες της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης
2. συνοπτικό διάγραμμα της πορείας του ελληνικού πολιτισμού από την προϊστορική έως και τη βυζαντινή εποχή
3. εξέταση αντιπροσωπευτικών μνημείων του ελληνικού πολιτισμού

Δίνονται στοιχεία για το πλαίσιο διαμόρφωσης του ελληνικού πολιτισμού και εξετάζεται ο τρόπος προσέγγισής του για τις εκπαιδευτικές ανάγκες. **(Χρ. Τσιούμη, Σ. Ταμπάκη)**

5. Εισαγωγή στις Θεωρίες της Ανάπτυξης

Εισαγωγή στη μελέτη της ανθρώπινης ανάπτυξης. Θεμελιώδη ερωτήματα – μέθοδοι έρευνας στην ψυχολογία της ανάπτυξης. Οι βιολογικές θεωρίες για την ανάπτυξη του παιδιού (Gesell). Οι θεωρίες της μάθησης της συμπεριφοράς (Pavlov, Skinner, Bandura). Οι ψυχοδυναμικές θεωρίες (Freud, Erikson). Η γνωστική γενετική θεωρία (Piaget, Νεοπιαζετιανοί). Η θεωρία της επεξεργασίας των πληροφοριών (Klahr, Siegler). Οι θεωρίες της επίδρασης του κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου (Bronfenbrenner, Bruner, Vygotsky). Βρεφική περίοδος: Βιολογικές αλλαγές, γνωστική ανάπτυξη (αντιληπτικοκινητική, γνωστικές αλλαγές), σχέση με τον κόσμο. **(Ζ. Μπαμπλέκου)**

6. Νεοελληνική Ιστορία 1204 – 1830

Το μάθημα διδάσκεται με βάση δύο ιστορικές εποχές: Κατά το εξάμηνο αυτό διδάσκεται ως Νεοελληνική Ιστορία Ι και περιλαμβάνει τη μετάβαση από το Βυζάντιο στο νεότερο ελληνισμό (1204 – 1830).

Ειδικότερα εξετάζονται τα θέματα: α) ο υπόδουλος ελληνισμός απέναντι στις ευρωπαϊκές συγκυρίες κατά τους πρώτους μήνες της τουρκοκρατίας, β) οι Έλληνες στις παραμονές της μεγάλης εξέγερσης, οι αγώνες τους κατά την επανάσταση του 1821 και η συγκρότηση του ελληνικού κράτους. **(Κ. Βακαλόπουλος)**

7. Εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών: Διδακτικά Μέσα

Πληροφορική και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές: Βασικά στοιχεία - Λειτουργικά συστήματα - Γλώσσες προγραμματισμού - Λογισμικό και εφαρμογές - Τεχνητή νοημοσύνη.

Συστήματα Πολυμέσων και Υπερμέσων: Τεχνολογικές εξελίξεις - Χαρακτηριστικά στοιχεία - Παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές εφαρμογές - Προϊόντα πολυμέσων.

Διδακτικά Μέσα και Νέες Τεχνολογίες Διδασκαλίας: Από τα οπτικοακουστικά μέσα στους Η/Υ - Στοιχεία και αιχμές της εκπαιδευτικής τεχνολογίας - Σχεδιασμός για τη χρήση μέσων - Τάσεις στη χρήση των μέσων και της τεχνολογίας στην εκπαίδευση.

Διαδίκτυο και Επικοινωνία: Στοιχεία λειτουργίας - Εφαρμογές από το χώρο της εκπαίδευσης - Μέσα και εργαλεία της ηλεκτρονικής επικοινωνίας. **(Μ.Τσιτουρίδου)**

Β' Εξάμηνο

1. Φυσιολογία της Μάθησης

Παρουσιάζονται κατά τρόπο εύληπτο και συνοπτικό οι σύγχρονες απόψεις για τον ανθρώπινο εγκέφαλο και τις λειτουργίες του που είναι θεμελιώδεις, μια και ο εγκέφαλος είναι το κεντρικό όργανο μάθησης. Έτσι εξετάζεται η ανατομική του δομή, ο τρόπος που αυτή διαμορφώθηκε (φυλογενετικά-εξελικτικά) καθώς και η θεωρία της νεοτονίας. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στο ρόλο των συγκινήσεων στη μάθηση και τη συμπεριφορά του ατόμου. Τέλος προσεγγίζονται θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος, όπως είναι η συνείδηση, το υποσυνείδητο, οι βιορυθμοί, στοιχεία νευρογλωσσολογίας και τα όνειρα. **(Δ. Χρηστίδης, Τμήμα Ψυχολογίας Α.Π.Θ.)**

2. Έννοιες των Φυσικών Επιστημών και Εφαρμογές

Βασικές έννοιες και θεματικά πλαίσια από το χώρο των Φυσικών Επιστημών (Φ.Ε): Προσεγγίσεις των Φ.Ε - Μελέτη βασικών εννοιών όπως φως και χρώμα , δύναμη και ταχύτητα, ενέργεια και ζωή - Διεπιστημονική προσέγγιση εννοιών - Φ.Ε στην καθημερινή ζωή - Εφαρμογές με κλασικά υλικά και με τη χρήση νέων τεχνολογιών.

Φυσικές Επιστήμες και Προσχολική Εκπαίδευση: Δεξιότητες, στάσεις, έννοιες - Στοιχεία επιστημονικής διαδικασίας - Αναλυτικό πρόγραμμα - Δραστηριότητες από το χώρο των Φ.Ε.- Εκπαιδευτικό λογισμικό για τις Φ.Ε.- Ιδέες των παιδιών και αναπαραστάσεις εννοιών.

Φυσικές Επιστήμες και Εκπαιδευτικός: Γνώση περιεχομένου, παιδαγωγική γνώση περιεχομένου, λειτουργική κατανόηση και πεδίο μετασχηματισμού - Παρέμβαση και υποστήριξη αναλυτικού προγράμματος. **(Μ.Τσιτουρίδου)**

3. Ψυχολογία της Ανάπτυξης του Παιδιού: Γνωστική και Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη

Νηπιακή περίοδος: Γνωστική ανάπτυξη (γλώσσα, σκέψη), σχέση με τον κόσμο (διαμόρφωση της έννοιας και του ρόλου του φύλου, επιθετικότητα, οικογένεια, παιδικά κέντρα). Σχολική περίοδος: Γνωστική ανάπτυξη (μνήμη, ανάγνωση, γραφή, νοημοσύνη), σχέση με τον κόσμο (γονείς, παιχνίδια, φίλεις, συνομήλικοι, σχολείο). Εφηβεία: Βιολογικές, γνωστικές και ψυχοκοινωνικές παράμετροι. **(Ζ. Μπαμπλέκου)**

4. Νεοελληνική Γλώσσα: Σύνταξη – Λεξιλόγιο

Βασικά θέματα σύνταξης της νέας ελληνικής: ονοματικό σύνολο, ονοματική φράση, ρηματική φράση κ.ά.

Το λεξιλόγιο της νέας ελληνικής: Λαϊκές λέξεις, δάνειες και ξένες λέξεις. Λόγιες λέξεις (αρχαίες ή μεταγενέστερες, νεολογισμοί κτλ.).

Διαφορές μεταξύ λόγιων και λαϊκών λέξεων. Παράλληλοι φωνητικοί ή μορφολογικοί τύποι. Συνωνυμικά ζεύγη. Σημασιολογικές σχέσεις: ομωνυμία, παρωνυμία, αντωνυμία, υπωνυμία, πολυσημία κ.ά. **(Σ. Χατζησαββίδης)**

5. Νεότερη και Σύγχρονη Τέχνη στην Εκπαίδευση

Το μάθημα επιδιώκει να εισαγάγει τον εκπαιδευτικό της προσχολικής ηλικίας σε ορισμένα βασικά θέματα, απαραίτητα για την παιδαγωγική αξιοποίηση της Ιστορίας της Τέχνης.

Επισημαίνονται οι σημαντικοί σταθμοί στην Ιστορία της Ζωγραφικής (από τα τέλη του Μεσαίωνα ως τις μέρες μας, μετά από μια σύντομη αναδρομή στις προηγούμενες ιστορικές περιόδους) και γίνονται αναφορές στις άλλες τέχνες και στις ιστορικές, κοινωνικές, πολιτισμικές συνθήκες, μέσα στις οποίες διαμορφώθηκε αυτή η πορεία. Με βάση αυτό το πλαίσιο, δειγματοληπτικά και σε συνάρτηση με τις ανάγκες της διδασκαλίας στα παιδιά, επιχειρείται μεγαλύτερη εμβάθυνση σε ορισμένες έννοιες και τρόπους προσέγγισης του έργου τέχνης. **(Φ. Παπαντωνίου)**

6. Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης I

Η διαμόρφωση της ελληνικής εκπαίδευσης κατά το 19^ο αιώνα και οι σχέσεις με τον κόσμο της εργασίας. Η διαπραγμάτευση γίνεται με ευρείες αναφορές στη διαφωτιστική, την καποδιστριακή και τη μεταγενέστερη εκπαιδευτική ανάπτυξη και εστιάζεται στα σχετικά με την εισαγωγή γνωστικών αντικειμένων και διδακτικών μεθόδων στο δημοτικό σχολείο. Η αξιολόγηση του ελληνικού εκπαιδευτικού παραδείγματος γίνεται συγκριτικά με το αντίστοιχο γαλλικό και γερμανικό παράδειγμα. **(X. Μελετιάδης)**

7. Θεμελιώδη Θέματα της Προσχολικής Παιδαγωγικής

Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές σε βασικά θέματα και έννοιες της Προσχολικής Παιδαγωγικής. Ξεκινώντας με την μελέτη της εξέλιξης του θεσμού της Προσχολικής Αγωγής στο εξωτερικό και την Ελλάδα, στο μάθημα θα εξετασθούν θέματα όπως: η σημασία της προσχολικής εκπαίδευσης, η ανάγκη ύπαρξης μιας εκπαιδευτικής φιλοσοφίας και στόχων, οι αρχές της ανάπτυξης και μάθησης των παιδιών που υπαγορεύουν την επιλογή στόχων και πρακτικών στο Νηπιαγωγείο, το περιεχόμενο της προσχολικής εκπαίδευσης, οι μέθοδοι διδασκαλίας στην Προσχολική Αγωγή, ο ρόλος του παιδαγωγού και η εκπαίδευση του, το κοινωνικό πλαίσιο του νηπιαγωγείου και της προσχολικής αγωγής γενικότερα και οι θεσμικές και οργανωτικές προϋποθέσεις λειτουργίας του νηπιαγωγείου. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη συμμετοχή των φοιτητών/τριών, καθώς, στο μάθημα θα συζητηθούν διάφορες επίμαχες ιδέες, θεωρίες και απόψεις. **(Ειδικός επιστήμονας)**

Γ' Εξάμηνο

1. Εισαγωγή στη Ρυθμική και Κινητική Αγωγή

Θεωρητικό μέρος:

Προσδιοριστικοί παράγοντες κινητικών ρυθμικών φαινομένων. Αναγνωρισμένες μέθοδοι Μουσικοκινητικής Αγωγής και συσχετισμός τους με την αγωγή της αδρής και λεπτής κινητικότητας. Στόχοι της Ρυθμικής Κινητικής Αγωγής κατά την προσχολική και πρώτη παιδική ηλικία. Ο ρόλος του χορού και του δραματικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη της εκφραστικής, ορθοσωμικής και δημιουργικής κίνησης. Κοινωνικοποίηση του παιδιού, μέσα από την ομαδική, καλλιτεχνική αγωγή της κίνησης. Ασκήσεις – παιχνίδια πάνω στους βασικούς άξονες του μαθήματος.

Πρακτικό μέρος:

Εφαρμογές των παιχνιδιών με τη συμμετοχή των φοιτητών σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο. **(Ε. Παυλίδου)**

2. Ο Λόγος του Παιδιού και οι Διαταραχές του

Μοντέλα ερμηνείας του λόγου του παιδιού (Γνωστικά – ψυχογλωσσικά – γλωσσικά). Χαρακτηριστικά αναπτυξιακών σταδίων του λόγου του παιδιού της προσχολικής ηλικίας στο φωνολογικό – μορφολογικό, εννοιολογικό – σημασιολογικό – πραγματολογικό επίπεδο του λόγου. Αποκλίσεις στην ανάπτυξη ομιλίας-λόγου. Διαταραχές ροής (τραυλισμός) άρθρωσης, διαταραχές επικοινωνίας. **(Μ. Τζουριάδου)**

3. Κοινωνικοποίηση του Παιδιού Προσχολικής Ηλικίας

Ορισμός και αναφορά σε διαφορετικά θεωρητικά μοντέλα. Ανάλυση των ψυχικών διεργασιών που στοχεύουν στη διαμόρφωση ταυτότητας και διαπροσωπικών σχέσεων, σύμφωνα με τις απόψεις των εξελικτικών ψυχαναλυτών. Οι παράγοντες οικογένεια και σχολείο ως βασικοί φορείς κοινωνικοποίησης του παιδιού. Η ιδιαιτερότητα και η οργάνωση της ένταξης του παιδιού στην προσχολική αγωγή. **(Μ. Κοντοπούλου)**

4. Ανθρώπινη Οικολογία

Έχουμε υποχρεώσεις προς μη ανθρώπινα όντα; Και ποιες είναι αυτές; Η έννοια της αειφορικής ανάπτυξης. Βασικές έννοιες για τα φυσικά οικοσυστήματα και για τη διαχείριση των φυσικών πόρων το πλανήτη (ορυκτά καύσιμα, μέταλλα, δάση, υγράτοποι, άγρια ζωή, νερό, έδαφος, τροφή). Οι διάφορες μορφές ρύπανσης - αέρια, υδάτινη - και τέλος το πρόβλημα του υπερπληθυσμού. **(Α.Γεωργόπουλος)**

5. Εκπαιδευτική Ψυχολογία

Βασικές έννοιες, σκοποί και μέθοδοι της Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας. Βιολογικοί Παράγοντες της ανάπτυξης και της μάθησης. Περιορισμοί μάθησης.

Κίνητρα και εκπαίδευση: Ο ρόλος των κινήτρων και των συναισθημάτων στη μαθησιακή διαδικασία, δημιουργία κινήτρων, εσωτερικά-εξωτερικά κίνητρα.

Αναπαράσταση της γνώσης: Δηλωτική γνώση, γνώση διαδικασίας, μορφές αναπαράστασης της γνώσης, μνήμη και γνώση.

Θεωρίες μάθησης και εκπαίδευση: Συντελεστική μάθηση, κοινωνικο-γνωστική μάθηση, μάθηση και επεξεργασία πληροφοριών, μάθηση και επίλυση προβλημάτων. Στρατηγικές μάθησης και επίλυσης προβλημάτων, γνωστικές-μεταγνωστικές στρατηγικές, θεωρίες μεταβίβασης.

Εκπαιδευτικές πρακτικές: Διδακτικές μέθοδοι, μάθηση με επίτευξη στόχων, με χρήση μοντέλου, αμοιβαία διδασκαλία (reciprocal teaching), γνωστική μαθητεία (cognitive apprenticeship), παραδειγματική διδασκαλία (paradigmatic teaching), συνεργατική μάθηση. **(Α. Καψάλης)**

6. Παιδική Λογοτεχνία

α. Εισαγωγή:

Έννοια, περιεχόμενο, είδη και οριοθέτηση της παιδικής Λογοτεχνίας στο χώρο της Τέχνης και της Λογοτεχνίας. Σύντομη ιστορική επισκόπηση της πορείας και εξέλιξης της ελληνικής παιδικής Λογοτεχνίας από τα τέλη του περασμένου αιώνα μέχρι σήμερα.

β. Τα γένη και τα είδη της παιδικής Λογοτεχνίας

Το λαϊκό Παραμύθι, το παιδικό Ποίημα, το παιδικό Μυθιστόρημα και το παιδικό Αφήγημα. Τάσεις και εξελίξεις του παιδικού Αφηγήματος, του παιδικού Μυθιστορήματος και του παιδικού Ποιήματος μετά το 1974. Οριοθέτηση και προσδιορισμός της παιδικής Λογοτεχνίας στην Ελλάδα και στην Ευρώπη.

γ. Παιδική Λογοτεχνία και Εκπαίδευση

Ανάγνωση και ερμηνεία κειμένων παιδικής Λογοτεχνίας Τεχνικές προσέγγισης του λαϊκού παραμυθιού, του παιδικού Αφηγήματος και παιδικού Ποιήματος στο Νηπιαγωγείο. Παρουσίαση και ανάλυση ορισμένων δειγματικών διδακτικών προσεγγίσεων. **(Α. Καρακίτσιος)**

7. Εφαρμοσμένη Προσχολικής Παιδαγωγική Ι

Βλέπε Πρόγραμμα Πρακτικών Ασκήσεων.

Δ' Εξάμηνο

1. Μαθησιακές Δυσκολίες

Ορολογίες – ορισμοί – επιστημολογικά ερωτήματα. Εξελικτική πορεία μαθησιακών δυσκολιών – Νευρολογικό μοντέλο. Γνωστικές προσεγγίσεις. Διαταραχές στην οπτικο-αντιληπτική επεξεργασία. Διαταραχές στην ακουστικοφωνητική επεξεργασία. Δυσλεξία, Δυσφασία, Δυσαρρυθμία. (Μ. Τζουριάδου)

2. Εισαγωγή στη Μουσική Παιδαγωγική

Στο μάθημα παρουσιάζονται μουσικοπαιδαγωγικές δραστηριότητες για την προσχολική ηλικία (που αφορούν την ανακάλυψη και καλλιέργεια της φωνής, την ανακάλυψη του ήχου κι εξοικείωση με τις ιδιότητες του, ρυθμικά, μουσικά και κινητικά παιχνίδια) και εξετάζονται τρόποι οργάνωσης μουσικοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων με επιλογή στόχων και κατάλληλου υλικού. Η εξέταση γίνεται με μικρές εργασίες κατά την διάρκεια του εξαμήνου και τελική γραπτή εξέταση. (Π. Λιάτσου)

3. Έννοιες των Μαθηματικών και Εφαρμογές

Το μάθημα περιλαμβάνει εισαγωγή σε μαθηματικές έννοιες. Η εισαγωγή στις έννοιες αυτές συνδέεται με τη διδασκαλία τους, δηλαδή πλαισιώνεται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και τις διαδικασίες διδακτικής τους προσέγγισης. Το μάθημα προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις για τη διδασκαλία μαθηματικών εννοιών στην προσχολική ηλικία. (Μ.Τζεκάκη)

4. Χώρος και Διαδικασίες Αγωγής

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη των στοιχείων που θεμελιώνουν την παιδαγωγική ποιότητα του χώρου. Διερευνώνται τόσο τα χαρακτηριστικά της οργάνωσης του χώρου, όσο και η δυναμική που αναπτύσσεται στο πλαίσιο της σχέσης "παιδί - χώρος" και εξετάζονται οι δυνατότητες σύνδεσής τους με μια προοπτική αγωγής. Τέλος, διατυπώνονται προτάσεις για τη μετατροπή του χώρου σε "πεδίο αγωγής", δηλαδή σε μια υλική ενότητα που θα προσφέρει το πλαίσιο αλλά και τα ερεθίσματα για την εκπαιδευτική διαδικασία. (Δ.Γερμανός)

5. Σύγχρονες Τάσεις της Προσχολικής Αγωγής

Η ανάγκη ανάπτυξης προγραμμάτων Προσχολικής Αγωγής. Τα προγράμματα της Προσχολικής Αγωγής στη χώρα μας. Παρουσίαση και κριτική ανάλυση των αναλυτικών προγραμμάτων για το νηπιαγωγείο του 1989 και του 2001. Η βιωματική προσέγγιση της μάθησης. Η προσέγγιση των δημοτικών προσχολικών κέντρων του Ρέτζιο Εμίλια της Ιταλίας. Η θεωρία του Vygotsky και η εφαρμογή της στην προσχολική αγωγή. Αναπτυξιακά κατάλληλες και ακατάλληλες πρακτικές μέθοδοι. Η θεωρία του Gardner για την πολλαπλή νοημοσύνη και μια προσέγγιση για την προσχολική αγωγή που απορρέει απ' αυτήν. Παιδικό

μουσείο: ένας εναλλακτικός τρόπος εκπαίδευσης παιδιών και παιδαγωγών προσχολικής ηλικίας. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής και οι νέες τεχνολογίες στην προσχολική τάξη. Το ολόημερο νηπιαγωγείο. (Ε.- Σ. Ντολιοπούλου)

6. Εισαγωγή στην Εικαστική Γλώσσα και Αγωγή

Η προσέγγιση της εικαστικής γλώσσας γίνεται με την παρουσίαση και τη γνωριμία των βασικών στοιχείων αυτής της γλώσσας. Η παρουσίαση, παρατήρηση και ανάλυση έργων τέχνης διαφόρων πολιτισμών, παλαιότερων και σύγχρονων, λειτουργεί ως αφητηρία για την προσέγγιση και την επεξεργασία παραδοσιακών και σύγχρονων υλικών και τεχνικών.

Η ευαισθητοποίηση στην καλλιτεχνική δημιουργική διαδικασία γίνεται μέσω βιωματικών εικαστικών εμπειριών και εφαρμογών, ενώ παράλληλα προσεγγίζεται η εικαστική δημιουργία του παιδιού. (Ε. Τρίμη)

7. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική II

Βλέπε Πρόγραμμα Πρακτικών Ασκήσεων.

Ε' εξάμηνο

1. Εισαγωγή στη Θεατρική Τέχνη και Αγωγή

Στόχος του μαθήματος «Εισαγωγή στη Θεατρική Τέχνη και Αγωγή» είναι να αποκτηθούν βασικές γνώσεις για τα εξής θέματα:

1. Ιστορικά στοιχεία για το θέατρο
2. Θεατρικός χώρος, αρχιτεκτονική θεάτρων
3. Θέατρο και παιδί

Εξετάζονται εν συντομία η εξέλιξη του θεάτρου και της δραματουργίας με έμφαση στο ελληνικό θέατρο και ακόμη η δημιουργία και μορφοποίηση του θεατρικού χώρου από την αρχαιότητα ως τη σημερινή εποχή. Δίνονται στοιχεία απαραίτητα σε παιδαγωγούς, οι οποίοι θα χρησιμοποιήσουν τη θεατρική τέχνη και αγωγή όπως μπορεί να προσαρμοστεί για τις εκπαιδευτικές ανάγκες των παιδιών. (Σ. Ταμπάκη)

2. Ιστορία και Εκπαίδευση Μειονοτικών Ομάδων στην Ελλάδα

Ιστορική πορεία των μειονοτικών ομάδων στον ελληνικό χώρο και η εκπαίδευσή τους είτε μέσω του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος είτε μέσω ιδιαίτερων εκπαιδευτικών συστημάτων. Μειονοτικές ομάδες μετά το 1912 (αριθμητική δύναμη - ιδιαίτερα χαρακτηριστικά). Αναλυτική προσέγγιση της ιστορικής πορείας των μειονοτικών ομάδων (μουσουλμάνοι Τσάμηδες της Θεσπρωτίας, Ρουμανίζοντες Κουτσόβλαχοι, Σλαβόφωνοι, Μουσουλμάνοι) κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου και η εκπαιδευτική αντιμετώπισή τους. Σύντομη επισκόπηση της κατάστασης των μειονοτικών ομάδων μετά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο και η εκπαιδευτική αντιμετώπισή τους. (Κ. Τσιούμης)

3. Συγκριτική Παιδαγωγική

Στόχος του μαθήματος είναι η συγκριτική μελέτη εκπαιδευτικών συστημάτων διαφόρων χωρών του κόσμου (ιδιαίτερα αναπτυγμένων βιομηχανικών χωρών και της Ελλάδας). Η προβληματική των αναλύσεων εστιάζεται στην ιστορική εξέλιξη, τη σημερινή δομή και στις προοπτικές αλλαγών στην προσχολική αγωγή, τη γενική και την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ιδιαίτερα εξετάζονται και ερμηνεύονται οι εκπαιδευτικές αλλαγές που αφορούν στην ίδρυση του "ενιαίου σχολείου" σε διάφορες χώρες. Αναπτύσσεται κατ' αρχήν η προβληματική για την έννοια και τη συλλογιστική της δημιουργίας του ενιαίου σχολείου. Στη συνέχεια ανιχνεύεται η ζήτηση για το ενιαίο σχολείο σε σχέση με την κοινωνική δυναμική και ακολουθεί λεπτομερέστερη ανάλυση της εξέλιξης του ενιαίου σχολείου σε κάθε μια από τις χώρες στις οποίες επιχειρήθηκε η αλλαγή. (Λ. Αγγέλης)

4. Προγράμματα και Οργάνωση της Εκπαιδευτικής Διαδικασίας

Δομικά στοιχεία και σχεδιασμός Αναλυτικού Προγράμματος. Σκοποί και Στόχοι. Μετατρεψιμότητα σκοπών και λειτουργικότητα στόχων. Σχέση στόχων, περιεχομένων και μεθόδων διδασκαλίας. Από το επίσημο Αναλυτικό Πρόγραμμα στο ημερήσιο. Το κρυφό Αναλυτικό Πρόγραμμα. Η ανάγκη για συνεχή αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων. Αναλυτικά προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης. (Μ. Μπιρμπίλη)

5. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική III

Βλέπε Πρόγραμμα Πρακτικών Ασκήσεων.

Στ' εξάμηνο

1. Μάθηση και Κοινωνικό Περιβάλλον

Η σημασία των κοινωνικών σχέσεων ως πλαίσιο για την ανθρώπινη ανάπτυξη. Έμφαση θα δίνεται στη μελέτη της ανάπτυξης του παιδιού σε περιβάλλοντα τα οποία διαμορφώνονται με φυσικό τρόπο στην καθημερινή πραγματικότητα, κυρίως στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον. (Ζ. Μπαμπλέκου)

2. Μέσα Επικοινωνίας και Παιδική Ηλικία

Το αντικείμενο του μαθήματος αναφέρεται στη σχέση ανάμεσα στο παιδί και την τηλεόραση (παιδικό τηλεοπτικό πρόγραμμα, τηλεοπτική βία, παιδική τηλεοπτική διαφήμιση), σε προβλήματα μεθοδολογίας όσον αφορά τη σχέση παιδί / τηλεόραση, καθώς και στη χρησιμοποίηση των Μέσων στην εκπαιδευτική διαδικασία. (Κ. Βρύζας)

3. Μεθοδολογία της Έρευνας - Τεχνογραφία - Στατιστική

Επιστημονική τεχνογραφία

Επιστημολογικές παρατηρήσεις για την επιστημονική έρευνα. Κατηγοριοποίηση επιστημονικών δημοσιεύσεων. Προσανατολισμός στη βιβλιοθήκη. Στρατηγικές αναζήτησης, επεξεργασίας και οργάνωσης του επιστημονικού υλικού. Αρχές γραπτής σύνθεσης και παρουσίασης επιστημονικών εργασιών.

(Το τμήμα αυτού του μαθήματος θα διεξάγεται ως εργαστήριο. Η παρακολούθηση κρίνεται απαραίτητη διότι θα περιλαμβάνει ασκήσεις)

Μεθοδολογία της έρευνας

Η εκπαιδευτική έρευνα διερευνά φαινόμενα και προβλήματα που σχετίζονται με το χώρο της εκπαίδευσης. Ο χώρος αυτός επιτρέπει διαφορετικές επιστημονικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις.

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή στο σχεδιασμό μιας εκπαιδευτικής έρευνας μέσα από την προβληματική σχετικά με τις πιθανές προσεγγίσεις και την επιλογή και διαμόρφωση των κατάλληλων μεθοδολογικών εργαλείων.

Στο μάθημα παρουσιάζονται μοντέλα ανάλυσης ερευνητικών θεμάτων, τρόποι και μέσα συλλογής εμπειρικών δεδομένων, όπως και μέθοδοι διερεύνησης των αποτελεσμάτων.

Στατιστική

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες της Περιγραφικής Στατιστικής: Κατανομές Συχνότητας, Δείκτες Κεντρικής Τάσης και Διασποράς, Δείκτες Συσχέτισης και Τεστ χ^2 . (Α. Γερμανός, Μ. Τζεκάκη)

3. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική IV

Βλέπε Πρόγραμμα Πρακτικών Ασκήσεων.

Ζ' εξάμηνο

1. Ψυχοπαιδαγωγική της Επικοινωνίας

Με βάση τις θεωρητικές και μεθοδολογικές αρχές της Εμφύχωσης και της Δυναμικής των Ομάδων αναλύεται το φαινόμενο της ανθρώπινης επικοινωνίας, τόσο στη βρεφική, παιδική και εφηβική ηλικία, όσο και στην ενήλικη ζωή. Προτείνεται ένα ολιστικό θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο κατανόησης της λειτουργίας της παιδαγωγικής σχέσης επικοινωνίας, όπως και βασικές ψυχοπαιδαγωγικές αρχές, μέθοδοι και τεχνικές. (Κ. Μπακιρτζής)

2. Μορφολογία Προσχολικού Εξοπλισμού

Εισαγωγή στις έννοιες της διαμόρφωσης, ανάπλασης και επανασχεδιασμού του εσωτερικού και υπαίθριου χώρου του Νηπιαγωγείου, με έμφαση στις λειτουργικές ανάγκες και απαιτήσεις του παιδιού της προσχολικής ηλικίας.

Εισαγωγικές έννοιες της επιστήμης της Εργονομίας, όπως αυτές εξειδικεύονται στο χώρο του Νηπιαγωγείου

Ανάπτυξη βασικών κριτηρίων για την επίλυση σχεδιαστικών, μορφολογικών και παιδαγωγικών προβλημάτων λειτουργίας του χώρου και του εξοπλισμού του.

Εισαγωγή στην Ανθρωπομετρία και στη σχέση της με το Σχεδιασμό του χώρου, του εξοπλισμού και των αντικειμένων που αφορούν στο παιδί της προσχολικής ηλικίας. (Α. Μπίκα)

3. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική V

Βλέπε Πρόγραμμα Πρακτικών Ασκήσεων.

Η' Εξάμηνο

1. Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική VI

Βλέπε Πρόγραμμα Πρακτικών Ασκήσεων.

Ξένη Γλώσσα

Αγγλικά (I, II, III, IV, V, VI)

Το μάθημα της Ξένης Γλώσσας είναι υποχρεωτικό για έξι (6) εξάμηνα, είναι τρίωρο και έχει δύο διδακτικές μονάδες. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν Αγγλικά ή Γαλλικά, που διδάσκονται στο τμήμα, ή οποιαδήποτε άλλη γλώσσα επιθυμούν και να παρακολουθήσουν μαθήματα στο **‘Κέντρο Ξένων Γλωσσών’** του ΑΠΘ.

Η γνώση μιας ξένης γλώσσας είναι απαραίτητη για την απόκτηση του πτυχίου. Η διδασκαλία των Αγγλικών γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε οι φοιτητές/τριες να έρθουν σε επαφή με κείμενα, ορολογία και ξένη βιβλιογραφία που αφορά τις Παιδαγωγικές Επιστήμες. Έμφαση δίνεται και στις τέσσερις δεξιότητες οι οποίες είναι απαραίτητες για την εκμάθηση και εξοικείωση με την ξένη γλώσσα—reading comprehension, listening, writing and speaking. Γίνεται επιλογή των γραμματικών φαινομένων που διδάσκονται ανά εξάμηνο—from elementary to advanced—και με τη βοήθεια ασκήσεων επιτυγχάνεται η εμπέδωση τους. Από το τρίτο (Γ΄) εξάμηνο, είναι υποχρεωτικές διάφορες εργασίες που συνυπολογίζονται στον τελικό βαθμό των γραπτών ή προφορικών εξετάσεων. Οι εργασίες αυτές είναι περιλήψεις άρθρων, συνεντεύξεις, βιογραφικές πληροφορίες για αναγνωρισμένους παιδαγωγούς, παρουσιάσεις βιβλίων, σχεδιασμός κάτοψης του νηπιαγωγείου, παρουσίαση ημερησίου προγράμματος, ομιλίες / debates, συγγραφή παραμυθιού, περιγραφές παιδιών προσχολικής ηλικίας και προβληματικών συμπεριφορών, υποδειγματικές διδασκαλίες (lesson plans—vocabulary, communicative grammar, functions) και άλλες. **(Ειδικός επιστήμονας)**

Γαλλικά (I, II, III, IV, V, VI)

Στα πλαίσια του μαθήματος εφαρμόζεται η Επικοινωνιακή Μέθοδος Γλωσσικής Διδασκαλίας. Προσεγγίζεται η γαλλόφωνη παιδαγωγική βιβλιογραφία και επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με κείμενα τόσο επιστημονικού ενδιαφέροντος όσο και των ειδικών τύπων για παιδιά. Επιδιώκεται η προετοιμασία και παρουσίαση κειμένων από τους φοιτητές/τριες και συγκεντρώνεται βιβλιογραφία ανάλογα με τα ατομικά ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών πραγματοποιούνται επίσης επισκέψεις στα Νηπιαγωγεία του Γαλλικού Ινστιτούτου (Institut Français) με τη συνεργασία του οποίου εξασφαλίζεται η συμμετοχή σε σεμινάρια ειδικού ενδιαφέροντος (formation spécifique). Το μάθημα έχει οργανωθεί σε επίπεδα αρχαρίων και προχωρημένων φοιτητών/τριών. **(Ειδικός επιστήμονας)**

Τομέας Αισθητικής Παιδείας

Ε' εξάμηνο

1. Εικαστικές Δεξιότητες στην Προσχολική Ηλικία

Το μάθημα παρουσιάζει μια γενική εισαγωγή στις εικαστικές δεξιότητες και ικανότητες των μικρών παιδιών. Υπάρχει μια ανάλυση των δημιουργικών, αντιληπτικών και γνωστικών δεξιοτήτων, που αναπτύσσονται σε συνδυασμό με τις εικαστικές δεξιότητες. Συζητούνται οι σύγχρονες τάσεις και οι έρευνες που αφορούν τομείς όπως η δημιουργικότητα, η παρατηρητικότητα, η καλλιτεχνική ευαισθησία κ.ά. Η ανάπτυξη των παιδικών σχεδίων συγκρίνεται και σε αντιπαράθεση με τις τρισδιάστατες κατασκευές των παιδιών. Με έρευνες και εργασίες, που περιλαμβάνουν τους σκοπούς, τα υλικά, τα θέματα και τις μεθόδους, γίνονται πρακτικές, εκπαιδευτικές εφαρμογές των εικαστικών δραστηριοτήτων. **(Κ. Νικόλτσου)**

2. Μουσικοπαιδαγωγικές Απόψεις και Εφαρμογές

Παρουσίαση των σημαντικότερων μουσικοπαιδαγωγικών απόψεων και εφαρμογών από τις αρχές του 20ου αιώνα μέχρι σήμερα. Εξετάζονται οι βασικές αρχές της κάθε άποψης, η σχέση τους με την Παιδαγωγική και η επιρροή των τάσεων της Σύγχρονης Μουσικής στα διάφορα μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα. **(Π. Λιάτσου)**

3. Μουσείο και Εκπαίδευση

Στην επισκόπηση της σχέσης Μουσείου και Εκπαίδευσης ο όρος «Μουσείο» χρησιμοποιείται με τη διευρυμένη του έννοια, καθώς με αυτόν, πέρα από τα ιδρύματα στα οποία ιστορικά αναφέρεται, καλύπτονται και όλοι οι χώροι (λ.χ. τα μνημεία) και όλοι οι τρόποι (λ.χ. οι εκπαιδευτικές εκθέσεις) παρουσίασης της πολιτιστικής (και φυσικής) κληρονομιάς από τους αρμόδιους φορείς.

Στα πλαίσια της ιστορικής εξέλιξης του Μουσείου ως θεσμού, διεθνώς και στη χώρα μας, δίνεται η ιστορία των αντιλήψεων σχετικά με τον εκπαιδευτικό του ρόλο, για να γίνει κατανοητή η πολλαπλότητα των σημερινών μορφών και λειτουργιών του. Διερευνώνται οι όροι και οι τρόποι με τους οποίους το Μουσείο επικοινωνεί με το κοινό και ιδιαίτερα το παιδικό κοινό και το οργανωμένο Σχολείο. Παράλληλα εξετάζονται οι ιδιαίτεροι στόχοι και οι τρόποι με τους οποίους το Σχολείο γενικά και η εκπαίδευση των παιδιών της προσχολικής ηλικίας ειδικότερα μπορεί να περιλάβει το υλικό και τις μεθόδους του Μουσείου στη δική της λειτουργία.

Στο μάθημα περιλαμβάνονται επισκέψεις σε μουσεία και ανάλογους χώρους και επιτόπιες ασκήσεις εφαρμογών και οργάνωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων. **(Φ. Παπαντωνίου)**

Στ' εξάμηνο

1. Σχεδιασμός Εποπτικού Υλικού

- Εισαγωγικές έννοιες Σχεδιασμού και Γραφιστικής με παράλληλη ανάπτυξη και ανάλυση βασικών αρχών και αξιωμάτων της Αισθητικής

- Προσέγγιση της έννοιας «ΜΟΡΦΗ» σαν μία προϋπόθεση για την καλλιέργεια της μορφολογικής αντίληψης του παιδαγωγού και του τρόπου με τον οποίο η αντίληψη αυτή μπορεί να μεταφερθεί στο παιδί της προσχολικής ηλικίας.
- ΔΟΜΗ των αντικειμένων και συστατικά μορφοποίησής τους.
- Ανάλυση των στοιχείων της «ΜΟΡΦΗΣ», των αρχών της οργάνωσής της και των τρόπων που αυτή μπορεί να δομηθεί.
- Αρχές σύνθεσης και δημιουργίας εποπτικού υλικού. **(Α. Μπίκα)**

2. Μνημεία και Αρχαιολογικοί Χώροι στην Εκπαίδευση

Στόχος του μαθήματος είναι η συνειδητοποίηση της σημασίας που έχει η γνώση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου στον οποίο ζούμε καθώς και του τρόπου προσέγγισής της. Το μάθημα στοχεύει επίσης στην απαραίτητη κατάρτιση των μελλοντικών εκπαιδευτικών ώστε να λειτουργήσουν ως παιδαγωγοί και ως πολιτιστικές μονάδες στον τόπο εργασίας τους, βοηθώντας έτσι και στη γενικότερη πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου.

Ως παράδειγμα εξετάζονται τα μνημεία και οι αρχαιολογικοί χώροι της Θεσσαλονίκης από την αρχαιότητα ως σήμερα, με προβολή διαφανειών και επισκέψεις σε χώρους. **(Χρ. Τσιούμη)**

3. Ρυθμική και Κινητική Αγωγή: Υποδομή και Λειτουργία του Παιδαγωγού

Στο μάθημα επιδιώκεται η προετοιμασία και η λειτουργία των μελλοντικών παιδαγωγών σε θέματα δημιουργικής, εκφραστικής και ρυθμικής κίνησης μέσα από την εμπλοκή τους με την πράξη. Στόχος, η ανάδειξη και βελτίωση του προσωπικού τους δυναμικού σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο για το ρόλο του εμπνευστή στη Ρυθμική και Κινητική αγωγή. Θεματολογία:

- Βασικές αρχές του δημιουργικού χορού. Στοιχεία ελληνικών και ξένων παραδοσιακών χορών. Στοιχεία κλασσικού και σύγχρονου χορού, κοινωνικοί χώροι. Βασικές αρχές της χοροθεραπείας.
- Χρήση κρουστών και μελωδικών οργάνων: Ρυθμός και κίνηση.
- Θεατρικός αυτοσχεδιασμός και οργανωμένη δράση.
- Ολοκληρωμένα δράματα με μουσική, χορό και θεατρικό παιχνίδι.

Οι εφαρμογές των δραστηριοτήτων που στηρίζονται στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος γίνονται σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο. **(Ε. Παυλίδου)**

Ζ' εξάμηνο

1. Κουκλοθέατρο-τεχνική-θεματολογία

Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτηθούν βασικές γνώσεις για την οργάνωση εκδηλώσεων κουκλοθέατρου. Εξετάζονται:

1. Ιστορικά στοιχεία εξέλιξης κουκλοθέατρου
2. Κούκλες, είδη τους και κατασκευή
3. Έργα, θέματα
4. Σκηνή και σκηνικά

Πραγματοποιούνται πρακτικές ασκήσεις και οργανώνονται σύντομες παραστάσεις κουκλοθέατρου. **(Σ. Ταμπάκη)**

2. Η Εικαστική Γλώσσα στην Προσχολική και Σχολική Ηλικία

- Δημιουργική και εικαστική έκφραση του παιδιού:
Απόψεις για την ανάπτυξη του παιδικού σχεδίου. Οι εικαστικές δεξιότητες και η καλλιτεχνική ανάπτυξη του παιδιού στο πλαίσιο της γενικότερης ανάπτυξής του. Η ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων μέσω των εικαστικών δραστηριοτήτων. Η εικαστική δημιουργία του παιδιού και η γνωριμία με το έργο Τέχνης, τον καλλιτέχνη, το εργαστήριο, την αίθουσα τέχνης, το μουσείο.
- Μεθοδολογία εικαστικής εκπαίδευσης – εφαρμογές:
Σύγχρονες τάσεις, έρευνες και θεωρίες για την εικαστική αγωγή. Διδακτική μεθοδολογία – στρατηγικές – εναλλακτικές προσεγγίσεις. Η πολιτισμική διαφορετικότητα και η καλλιτεχνική εκπαίδευση. Έρευνες, εργασίες στις μεθόδους και στα υλικά στα νηπιαγωγεία, παιδικά κέντρα, δημοτικά σχολεία και εξωσχολικά περιβάλλοντα. **(Ε. Τρίμη)**

Η' εξάμηνο

1. Αυτοσχεδιασμοί και Ακρόαση Μουσικής

Στο μάθημα επιχειρείται η βαθύτερη γνωριμία με την μουσική τέχνη αφενός μέσα από την ακρόαση μουσικών έργων διαφόρων ειδών και εποχών και αφετέρου με την δημιουργική μουσική έκφραση και τον αυτοσχεδιασμό. Μελετάται επίσης η δυνατότητα εφαρμογής δραστηριοτήτων ακρόασης και αυτοσχεδιασμού στην προσχολική ηλικία. **(Π. Λιάτσου)**

2. Παραδοσιακές Τέχνες και Εικαστικές Εφαρμογές στην Προσχολική Ηλικία

Η έμφαση τοποθετείται στις εκφραστικές δυνατότητες των υλικών που χρησιμοποιούνται στις παραδοσιακές τέχνες, όπως ίνες, κλωστές, υφάσματα κτλ. και τις τέχνες του κολάζ και της υφαντικής. Επίσης, στο μάθημα παρουσιάζονται διάφορες χειροτεχνικές και ζωγραφικές εφαρμογές για τα προσχολικά παιδιά, ένα πρόγραμμα εικαστικών δραστηριοτήτων με υλικά ποικίλης υφής και χρωμάτων που χρησιμοποιούνται με παραδοσιακά σχέδια και μοτίβα. Μέθοδοι, στόχοι, υλικά και έρευνες σε διάφορες καλλιτεχνικές δραστηριότητες με ύφασμα, υφαντική και διάφορα υλικά από τη φύση που μπορούν να διδαχτούν στην προσχολική ηλικία. Παρατήρηση των παραδοσιακών τεχνών σε εθνολογικά-λαογραφικά μουσεία και σε εργαστήρια παραδοσιακών τεχνιτών, υφαντών, χαλκωματάδων, αγγειοπλαστών, ξυλόγλυπτων, σιδηρουργών, κτλ. **(Κ. Νικόλτσου)**

Ε΄ εξάμηνο

1. Νεοελληνική Ιστορία ΙΙ 1830 – 1940

Το μάθημα περιλαμβάνει την ιστορία του ελληνικού κράτους μέχρι τον ελληνοϊταλικό πόλεμο (1830 – 1940) καθώς και τη μελέτη των εθνολογικών ζητημάτων του σύγχρονου ελληνισμού.

Ειδικότερα διδάσκονται οι ενότητες:

α) Η μοναρχία του Όθωνα (1833 – 1843).

β) Η συνταγματική μοναρχία του Όθωνα (1843 – 1862).

γ) Η πολιτική περισυλλογής και αλυτρωτικής έντασης (1863 – 1875).

δ) Ελληνισμός και ανατολική κρίση (1875 – 1878).

ε) Εσωτερική ανασυγκρότηση και αλυτρωτικά διλήμματα (1881 – 1909).

στ) Το Μακεδονικό Ζήτημα.

ζ) Το ανορθωτικό έργο του Βενιζέλου.

η) Η Ελλάδα και ο ελληνισμός κατά τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο.

θ) Η μικρασιατική συγκυρία και το τέλος της μεγάλης ιδέας (1919 – 1923).

ι) Επισκόπηση πολιτικών γεγονότων στην Ελλάδα από τη Συνθήκη της Λωζάνης μέχρι τον ελληνοϊταλικό πόλεμο (1923 – 1940).

ια) Βαλκάνια και ελληνικές μειονότητες. **(Κ. Βακαλόπουλος)**

2. Εισαγωγή στη Γενική Γλωσσολογία

1. Ferdinand de Saussure: συγχρονία και διαχρονία, γλώσσα και λόγος, γλωσσικό σημείο: σημαίνον και σημαινόμενο (και αναφερόμενο), συνταγματικές και συνειρμικές (παραδειγματικές) σχέσεις.

2. Ο στρουκτουραλισμός και οι κύριες σχολές του. Η έννοια και τα χαρακτηριστικά της δομής, η Σχολή της Πράγας (φωνολογική), η Σχολή της Κοπεγχάγης (γλωσσηματική), η Σχολή του Παρισιού (λειτουργική γλωσσολογία), ο αμερικανικός στρουκτουραλισμός, η γενετική – μετασχηματιστική γραμματική.

3. Η πρώτη και η δεύτερη άρθρωση του λόγου: το μόρφημα και το φώνημα. **(Σ. Χατζησαββίδης)**

3. Μέσα Επικοινωνίας και Κοινωνία

Τα Μέσα Επικοινωνίας παίζουν έναν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στη σύγχρονη κοινωνία. Οι σχέσεις ανάμεσα στα Μέσα Επικοινωνίας και την κοινωνία αποτελούν αντικείμενο μελέτης του μαθήματος αυτού. Επιχειρείται μια κριτική ανάλυση των θεωριών της επικοινωνίας (θεωρία της επίδρασης, λειτουργική θεωρία, συστημική θεωρία, μαρξιστική θεωρία, στρουκτουραλιστική θεωρία, μετα-στρουκτουραλιστική θεωρία), καθώς και η διερεύνηση των χαρακτηριστικών του πολιτισμού της εικόνας. **(Κ. Βρύζας)**

Στ΄ εξάμηνο

1. Εθνοτικές Ομάδες και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

- Εθνοτικές και Μειονοτικές Ομάδες (Εννοιολογική Οριοθέτηση και Προστασία των Δικαιωμάτων τους).

- Μειονοτικές γλώσσες: Οι λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες στην Ελλάδα και η σημερινή κατάστασή τους.
- Πολιτιστικά στοιχεία εθνοτικών ομάδων στην Ελλάδα.
- Μοντέλα Εκπαίδευσης Μειονοτήτων.
- Βασικές αρχές της διαπολιτισμικής αγωγής.
- Διαπολιτισμική προσέγγιση στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Προγράμματα Διαπολιτισμικής προσέγγισης. **(Κ. Τσιούμης)**

2. Εικονιστική Αφήγηση και Παιδική Ηλικία

Θεωρώντας την έλξη του παιδιού για τα κινούμενα σχέδια ή τα κόμικς ως δεδομένη, το μάθημα, στο βαθμό που η έλξη αυτή παραπέμπει στην παιδικότητα που συνδηλώνεται μέσα από το λόγο τους, αποσκοπεί να αναδείξει τη σχέση οικειότητας που έχει το παιδί με το λόγο αυτό. Η εξοικείωση του παιδιού με το λόγο αυτό αναζητείται μέσα από τις σχέσεις ομοιότητας του εικονικού αφηγηματικού λόγου με τον παιδικό αφηγηματικό λόγο τόσο ως προς το μέσο όσο και ως προς την εκφορά.

Επιπλέον, μέσα από την ανάδειξη των ιδιαιτεροτήτων του λόγου της εικονικής αφήγησης αλλά και μέσα από εφαρμογές το μάθημα προωθεί μια σκέψη σύμφωνα με την οποία το νόημα ενός μηνύματος δεν είναι μόνο αποτέλεσμα του περιεχομένου αλλά και του τρόπου της εκφοράς του. Πιο συγκεκριμένα, προωθεί την αναζήτηση μεθόδων που θα ευαισθητοποιήσουν το παιδί ως δέκτη μηνύματος. **(Ουρ. Σέμογλου)**

3. Αφηγηματολογία – Λογοτεχνία

1^η Ενότητα: Θεωρία της Αφήγησης.

Στην ενότητα αυτή αναλύονται και παρουσιάζονται εξελικτικά ορισμένα κεντρικά ζητήματα της θεωρίας της Αφήγησης, της εξέλιξης του αφηγητή, της αφηγηματικής σκοπιάς και της αφηγηματικής πλαισίωσης. Θίγονται ζητήματα σχετικά με τις λειτουργίες της αφηγηματικής πρόζας και της αφηγηματικής γλώσσας. Τα βασικά θεωρητικά εργαλεία της ανάλυσης είναι οι απόψεις των Ρώσων φορμαλιστών, του Vladimir Propp και η θεωρία του Δομισμού.

2^η Ενότητα: Αφηγηματολογία, Λογοτεχνία και παιδική Λογοτεχνία

Προσδιορίζεται η έννοια της παιδικής Λογοτεχνίας σε σχέση με τη Λογοτεχνία. Αποσαφηνίζονται οι επιμέρους διαφορές και ομοιότητες της ενήλικης και παιδικής Αφήγησης, καθώς και ανάμεσα στην λαϊκή και έντεχνη αφήγηση.

3^η Ενότητα: Εφαρμογές

Η θεωρία της Αφήγησης προσανατολίζει και καθοδηγεί τον ενήλικο και τον ανήλικο αναγνώστη σε ειδικούς τρόπους πρόσληψης και ερμηνείας του παιδικού Αφηγήματος. Παρουσιάζονται ορισμένες τεχνικές ανάγνωσης και ανάλυσης σε κείμενα παιδικής Λογοτεχνίας και Λογοτεχνίας. **(Α. Καρακίτσιος)**

Ζ' εξάμηνο

Κοινωνική ιστορία Π. Κοινωνική Ιστορία της Σύγχρονης Ελλάδας. Εργαλειακές Εφαρμογές στην Προσχολική Εκπαίδευση

1. Κοινωνική ιστορία της νεώτερης και σύγχρονης Ελλάδας. Οπτική και μεθοδολογικές προσεγγίσεις.
2. Κοινωνική κινητικότητα, γυναίκες, νέοι, απασχολούμενοι. Διασπορά.

3. Κοινωνικές, πολιτιστικές εξελίξεις στην Ελλάδα κατά τον 20^ο αιώνα.
4. Εργαλειακές εφαρμογές στην προσχολική εκπαίδευση.
 - 4.1. Η έννοια του ιστορικού χρόνου. Σύνδεση με τον τοπικό ιστορικό χώρο (ερείπια, μνημεία, μουσεία).
 - 4.2. Ο ιστορικός χρόνος και η σύνδεση με την προσωπική εμπειρία χώρου κατά θεματικές κατηγορίες (το παράδειγμα της κατοικίας, σχολείου, εκκλησίας, χώρου εργασίας).
5. Τεκμηρίωση των ανωτέρω με επισκέψεις, εποπτικό και άλλο υλικό.
 - 5.1. Επισκέψεις σε χώρους σχετικούς με τη βιομηχανική αρχαιολογία (χώροι κατοικίας, πολιτισμού, εκπαίδευσης, εργασίας κλπ.) του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, στη Θεσσαλονίκη, Έδεσσα, Καβάλα, Ξάνθη.
 - 5.2. Προβολές κινηματογραφικών ταινιών και ντοκυμαντέρ σχετικών με κοινωνικές και πολιτιστικές συνιστώσες της ιστορίας της Ελλάδας.
 - 5.3. Χρησιμοποίηση συνεντεύξεων (προφορικές μαρτυρίες), που τεκμηριώνουν κοινωνικά και πολιτιστικά γεγονότα της ιστορίας της σύγχρονης Ελλάδας.
παλιννόστηση. (Α. Δάγκας)

2. Επιστημολογία Παιδαγωγικών Θεωριών

Εξετάζονται ζητήματα που συνδέονται με την επιστημολογία των παιδαγωγικών θεωριών και τη συμβολή τους σε δύο διαπλεκόμενες συγκροτήσεις: α. Στα εκπαιδευτικά – παιδαγωγικά παραδείγματα και β. στο παγκόσμιο κίνημα εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Η προσέγγιση που επιλέγεται διαμορφώνει ένα δια-πεδίο με στοιχεία και μεθόδους από την περιοχή της επιστημολογίας, της κοινωνιολογίας και της κοινωνικής ανθρωπολογίας με έμφαση στις εκπαιδευτικές προϋποθέσεις της πολιτισμικής ανανέωσης και αλλαγής. (Χ. Μελετιάδης)

Κατά το χειμερινό εξάμηνο 2004-5 θα διδαχθεί από τον Α. Δάγκα.

3. Θέματα Παιδικής Λογοτεχνίας

- α. Παρουσίαση (ανάγνωση – ανάλυση – κριτική) της σύγχρονης εκδοτικής παραγωγής στο χώρο της παιδικής Λογοτεχνίας. Κατηγοριοποίηση και διαίρεση της εκδοτικής παραγωγής σε λογοτεχνικά βιβλία και βιβλία γνώσης. Επιλέγονται επιμέρους θεματικές ενότητες της κοινωνικής πραγματικότητας με τις οποίες διαλέγεται η παιδική Λογοτεχνία, όπως η Οικολογία, η Ειρήνη, η ειδική Αγωγή, η αρχαία ελληνική Μυθολογία, ο κοινωνικός αποκλεισμός και επιμέρους θέματα, όπως η βία, το διαζύγιο, η υιοθεσία και τα ναρκωτικά..
- β. Αναλύεται και εξετάζεται το ελληνικό παιδικό Μυθιστόρημα και οι επιμέρους τάσεις και εξελίξεις του μετά το 1974. Παρουσιάζεται κυρίως το ιστορικό και κοινωνικό Μυθιστόρημα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. (Α. Καρακίτσιος)

Η' εξάμηνο

1. Γλώσσα και Εκπαίδευση στη Νεότερη Ελλάδα

Το γλωσσικό ζήτημα (φύση και χαρακτήρας). Διγλωσσία (διφυΐα). Η νεοελληνική γλώσσα στο σχολείο από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους. Οι μεταρρυθμίσεις του 1917-20, 1929-32, 1964-67, 1976. Η γλωσσική διδασκαλία στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. (Σ. Χατζησαββίδης)

Ε΄ εξάμηνο

1. Σύγχρονα Προγράμματα της Προσχολικής Αγωγής

Προγράμματα του 18ου, 19ου, 20ου αιώνα: Σύντομη αναφορά. Το πρόγραμμα της Μοντεσσόρι. Συμπεριφοριστικά προγράμματα με ιδιαίτερη αναφορά σε αυτά των Bereiter-Engelmann-Becker και το Distar. Το αναπτυξιακό-αλληλεπιδραστικό πρόγραμμα (Bank Street). Το πρόγραμμα Υψηλών Στόχων (High Scope). Το πρόγραμμα των Kamii-DeVries. Μια προσέγγιση για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας. Μια προσέγγιση για την προαγωγή της ειρήνης. Μια προσέγγιση για την καλλιέργεια των συναισθημάτων. Μια προσέγγιση διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Μια προσέγγιση δίγλωσσης εκπαίδευσης. Μια προσέγγιση για την ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες σε μια κανονική τάξη. Σύγκριση των προγραμμάτων και των προσεγγίσεων και συνολική αξιολόγησή τους. Σύγκριση των προγραμμάτων και των προσεγγίσεων με τα αναλυτικά προγράμματα για το ελληνικό νηπιαγωγείο του 1989 και του 2001. Κριτήρια για την επιλογή του “καλύτερου” προγράμματος για μια τάξη. (Ε.-Σ. Ντολιοπούλου)

2. Διδασκαλία και Μάθηση Μαθηματικών Εννοιών: Εφαρμογές

Στο μάθημα εξετάζονται οι διδακτικές διαδικασίες ανάπτυξης μαθηματικών εννοιών για την προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία (έννοιες χώρου, οργάνωση ποιοτικών ιδιοτήτων και σχέσεων, αριθμοί και μετρήσεις). Αναλύονται οι σχέσεις των διαδικασιών αυτών με τις ιδιαιτερότητες κάθε έννοιας, εξετάζεται η κλιμάκωση των δυσκολιών κατά έννοια και μελετάται η ανάπτυξη μαθηματικών δραστηριοτήτων και υλικού.

Το μάθημα προσφέρει εξειδικευμένες γνώσεις για την επεξεργασία μαθηματικών δραστηριοτήτων, παιχνιδιών και ειδικού εκπαιδευτικού υλικού. (Μ. Τζεκάκη)

3. Οι Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση

Εισαγωγή στις Νέες Τεχνολογίες (Ν.Τ.). Τεχνολογικές θεωρίες της εκπαίδευσης. Εφαρμογές των Ν.Τ. στην τάξη και στην προετοιμασία του εκπαιδευτικού. Εκπαίδευση και κατάρτιση του εκπαιδευτικού. Σχολείο και ευαισθητοποίηση στις Ν.Τ. Σχεδιασμός για την ενσωμάτωση των Ν.Τ. στη διδασκαλία. Εκπαιδευτικό λογισμικό. Αποτελέσματα και αξιολογήσεις ερευνών και εφαρμογών. (Μ. Τσιτουρίδου)

Στ΄ εξάμηνο

1. Φυσικές και Περιβαλλοντικές Επιστήμες: Εφαρμογές

Διεπιστημονική προσέγγιση φυσικών εννοιών και περιβαλλοντικών θεμάτων. Ευαισθητοποίηση των φοιτητριών πάνω στα νεότερα ερευνητικά δεδομένα και σχεδιασμός σχετικών δραστηριοτήτων. (Μ.Τσιτουρίδου, Α.Γεωργόπουλος)

2. Το Επάγγελμα του Εκπαιδευτικού στη Διεθνή του Διάσταση

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται το επάγγελμα του εκπαιδευτικού της γενικής εκπαίδευσης στις διάφορες χώρες: η κατάρτισή του (θεωρητική και πρακτική), οι συνθήκες εργασίας, ο ρόλος και η κοινωνική του θέση.

Η προβληματική των αναλύσεων εστιάζεται ιδιαίτερα στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Εξετάζεται η εκπαίδευση αυτή στην ιστορική της διάσταση, από το "διπλό δίκτυο" εκπαίδευσης εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην "ενιαιοποίηση" της εκπαίδευσης εκπαιδευτικών. Αναλύεται η διάσταση της ακαδημαϊκής αναβάθμισης και εξομοίωσης των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με τα προγράμματα κατάρτισής τους και τον κοινωνικό έλεγχο που ασκείται μέσα από αυτά. (Λ.Αγγέλης)

3. Προσέγγιση των Κοινωνικών Σχέσεων στο Εκπαιδευτικό Περιβάλλον

Κοινωνική μάθηση στο σχολείο. Ο συμβολικός χαρακτήρας της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης. Η κοινωνική αλληλεπίδραση και ο σχηματισμός ταυτότητας. Ρόλοι εκπαιδευτικού - μαθητή. Γνωρίσματα της επικοινωνίας στο δίκτυο της τάξης. Η ανάπτυξη κανόνων στα πλαίσια αλληλεπίδρασης της τάξης. Η λειτουργία των προσδοκιών του εκπαιδευτικού. Μέθοδοι διερεύνησης των κοινωνικών σχέσεων στη σχολική τάξη. Το πρόβλημα του στίγματος και της κοινωνικής απομόνωσης. (ειδικός επιστήμονας)

Ζ' εξάμηνο

1. Οργάνωση και Προγραμματισμός της Φυσικής Αγωγής στην Προσχολική και Πρώτη Σχολική Ηλικία

Θεωρητικές αρχές της κινησιολογίας. Διδακτικές προσεγγίσεις. Μεταβλητές των μεθόδων εξάσκησης. Εφαρμογές σε προγράμματα φυσικής αγωγής στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία. (Ε. Παυλίδου – Ε. Κριτή)

2. Παιδαγωγική Οργάνωση του Χώρου

Ο σχολικός χώρος προσεγγίζεται ως ένα δυναμικό υλικό περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσονται εκπαιδευτικές μορφές εργασίας και επικοινωνίας. Διερευνάται η σύνδεση της σχέσης "παιδί - χώρος" με τους παράγοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας και με το πλέγμα εκπαιδευτικών σχέσεων που αναπτύσσονται στο σχολείο. Στη συνέχεια προτείνεται μια μεθοδολογία ολιστικών παρεμβάσεων στο σχολικό χώρο (εσωτερικό και υπαίθριο) με στόχο την εκπαιδευτική αναβάθμισή του και αναπτύσσονται παραδείγματα εφαρμογών προς την κατεύθυνση αυτή. (Α. Γερμανός)

3. Παιδαγωγικό Υλικό και Εφαρμογές του

Παρουσιάζονται κατηγορίες παιδαγωγικού υλικού (κατασκευές, εποπτικά μέσα και ειδικές συνθέσεις σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή) καθώς και τρόποι αξιοποίησής τους με εφαρμογές στην εκπαιδευτική διαδικασία. (Α. Γερμανός, Μ.Τζεκάκη, Μ.Τσιτουρίδου)

4. Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική στην Προσχολική Εκπαίδευση

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται πρακτικά θέματα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως η αλληλεπίδραση οικογενειών και παιδαγωγών, ερώτηση ως μέσω αγωγής της σκέψης, η θεσμοθέτηση κανόνων συμπεριφοράς στην τάξη, το παιχνίδι και οι χρήσεις του, η σημασία και η διαδικασία της αξιολόγησης των παιδιών, οι κοινωνικές επιστήμες στο νηπιαγωγείο και διδακτική χρήση των γραφικών αναπαραστάσεων. (Μ. Μπιρμπίλη)

Ε΄ εξάμηνο

1. Ψυχοκοινωνικές Διαστάσεις της Μάθησης και Διδασκαλίας

Εξετάζονται θεωρητικές προσεγγίσεις σχετικά με τη συνάρθρωση μάθησης και διδασκαλίας. Αναπτύσσεται η συμβολή της διδασκαλίας στην εξέλιξη από την αρχικά «πρακτική γνώση» στη διαμόρφωση της αφαιρετικής σκέψης, προϋπόθεση για την κατάκτηση της σχολικής γνώσης και της επιστημονικής σκέψης.

Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται η πιαζετιανή δομητική προσέγγιση και η κοινωνικο-γνωστική θεωρία του Vygotsky καθώς και οι δυνατότητες διδακτικής τους αξιοποίησης στο σχολείο. (Κ. Μαναβόπουλος)

2. Εκπαίδευση Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες

Διδακτικές προσεγγίσεις στην Ειδική Αγωγή. Αντισταθμιστική αγωγή – προγράμματα κοινωνικής μάθησης – εκπαίδευσης, προγράμματα ικανοτήτων εκπαιδευσιμων νοητικά καθυστερημένων, αγωγή ασκησίμων. (Γ. Μπάρμπας)

3. Γνωστική Ψυχολογία στην Εκπαίδευση

Εισαγωγή στη Γνωστική Ψυχολογία. Θεωρία της επεξεργασίας των πληροφοριών. Αισθητηριακή, βραχύχρονη και εργαζόμενη μνήμη: Δομή και μοντέλα. Μακρόχρονη μνήμη: Δομή και μοντέλα. Αναπαράσταση της γνώσης (έννοιες, σχήματα, προτασιακές μονάδες, σενάρια, κανόνες παραγωγής). Κίνητρα και πεποιθήσεις του ατόμου για τη γνώση. Διεργασίες κωδικοποίησης και ανάσυρσης των πληροφοριών. Υποβοήθηση της γνωστικής ανάπτυξης: Σκέψη, επίλυση προβλημάτων, οικοδόμηση της γνώσης. Γνωστικές διαδικασίες στην τάξη: Μαθαίνουμε να διαβάζουμε, διαβάζουμε για να μάθουμε, γραφή. (Ζ. Μπαμπλέκου)

Στ΄ εξάμηνο

1. Εφαρμογές της Γνωστικής Ψυχολογίας στην Εκπαίδευση

Πρόγραμμα εξάσκησης (training): Εννοιολογικός καθορισμός, στήριξη ή επιτάχυνση μέσω εξάσκησης. Επιλογή περιοχών και στρατηγική στήριξης – αποτελεσματικότητα και ατομικά χαρακτηριστικά, μορφές εξάσκησης (training), αξιολόγηση της παρέμβασης.

Εξάσκηση (training) μνήμης και μάθησης: Θεωρητικές βάσεις, στοιχεία που υπόκεινται σε εξάσκηση (training) – Ρόλος της μνήμης – μεταγνωστική στήριξη – στήριξη γνωστικών στρατηγικών.

Εξάσκηση (training) προσοχής: Θεωρητικές βάσεις και προγράμματα παρέμβασης, βασική λειτουργία της προσοχής, διάγνωση και παρέμβαση.

Εξάσκηση (training) επιθετικής συμπεριφοράς: Θεωρίες επιθετικότητας, βάσεις για την θεραπευτική πράξη, θεωρίες μάθησης και προγράμματα παρέμβασης για επιθετικά παιδιά.

Εξάσκηση (training) σκέψης: Επαγωγική σκέψη, παραγωγική σκέψη, αναλογική σκέψη – εξάσκηση (training) γνωστικών συστατικών, εξάσκηση (training) μεταγνωστικών συστατικών, προγράμματα παρέμβασης και λύση προβλημάτων. Δυνατότητες εξάσκησης και αξιολόγηση της παρέμβασης.

Εξάσκηση (training) δημιουργικότητας: Θεωρίες δημιουργικότητας, προγράμματα δημιουργικότητας. Λύση προβλημάτων, μέθοδοι διδασκαλίας και δημιουργικότητας. Αξιολόγηση προγραμμάτων. (Κ. Μαναβόπουλος)

2. Εμφύχωση των Ομάδων

Ιστορική, θεωρητική και μεθοδολογική επισκόπηση των βασικών ρευμάτων εμφύχωσης των ομάδων σε συνάρτηση με την προβληματική της παρέμβασης και της εμπλοκής στο πεδίο της επικοινωνίας, στα πλαίσια της παιδαγωγικής σχέσης αλληλεπίδρασης και αλληλεπιρροής. (Κ. Μπακιρτζής)

3. Εκπαιδευτικά Προγράμματα για Μαθησιακές Δυσκολίες

Παραδοσιακά προγράμματα εκπαίδευσης – θεραπείας μαθησιακών δυσκολιών. Προγράμματα στρατηγικών σκέψης και προγράμματα για παιδιά με δυσκολίες ανάγνωσης-αριθμητικής. Γνωστικό στυλ και εκπαίδευση παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες. (Μ. Τζουριάδου)

4. Αντιμετώπιση Παιδιών με Ψυχοκοινωνικές Διαταραχές

Ορισμός, αιτιολογία και μορφές εκδήλωσης συναισθηματικών και συμπεριφορικών διαταραχών στα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Ιδιαιτερότητα παιδιών που ζουν σε αγχογόνες συνθήκες (π.χ. διαζύγιο, θάνατος στην οικογένεια, υιοθεσία, κακοποίηση, αναπηρία). Στόχοι και τεχνικές αντιμετώπισης παιδιών με προβλήματα στο ψυχικό και κοινωνικό επίπεδο. (Μ. Κοντοπούλου)

Ζ' εξάμηνο

1. Επιπτώσεις του Νευροβιολογικού Μοντέλου στην Εκπαίδευση

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει επιλεκτικά ορισμένα από τα πρόσφατα, εντυπωσιακά ευρήματα των Νευροεπιστημών που αποκαλύπτουν πολλά από τα μέχρι πρότινος απροσπέλαστα μυστικά του εγκεφάλου.

Μερικά από τα θέματα που πραγματευόμαστε, είναι τα ακόλουθα: 1) «Οι φάσεις εγκεφαλικής έκρηξης», 2) «Η ηλεκτρική δραστηριότητα των νευρώνων και η δράση των γονιδίων στη συναπτογένεση», 3) «Τα παράθυρα ευκαιριών», 4) «Το άγχος, τα γονίδια και η επίδρασή τους στην εγκεφαλική ανάπτυξη», 5) «Τα τέσσερα κανάλια συχνότητας του εγκεφάλου», 6) «Οι θεωρίες για την υλική βάση της μνήμης» κ.ά. Τα ευρήματα αυτά καθιστούν φανερό το ρόλο της εκπαίδευσης στην ανάπτυξη του εγκεφάλου και ιδιαίτερα το θεμελιακό ρόλο που μπορεί να παίξει η προσχολική εκπαίδευση στη μελλοντική ανάπτυξη του παιδιού. Έτσι γίνεται αναφορά σε θέματα αναδιάρθρωσης και αναβάθμισης της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα της προσχολικής. (Α. Τριάρχου, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)

2. Μεθοδολογία της Έρευνας στην Ψυχολογία και στην Ειδική Αγωγή

Το μάθημα αυτό θα μελετήσει τη συμβολή της ποιοτικής έρευνας στο έργο της αξιολόγησης και της παιδαγωγικής παρέμβασης στην Ειδική Αγωγή. Θα συζητηθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της ποιοτικής έρευνας, ο σχεδιασμός και η οργάνωση της, ο ρόλος του ερευνητή, η συλλογή δεδομένων μέσα από συμμετοχική παρατήρηση, συνεντεύξεις και έγγραφο υλικό και η ανάλυση και ερμηνεία ερευνητικών δεδομένων. Θα

μελετηθεί επίσης η δυνατότητα σύνθεσης της ποιοτικής έρευνας με την ποσοτική. Το μάθημα έχει οργανωθεί έτσι ώστε να δίνει στο φοιτητή τη δυνατότητα να εφαρμόσει στην πράξη αυτά που διδάσκεται στην τάξη. **(Μ. Μπιρμπίλη)**

3. Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία

Παιδοψυχιατρική αξιολόγηση.

Πολυαξονική διαγνωστική προσέγγιση ψυχικών διαταραχών.

Στοιχεία ψυχοπαθολογίας βρέφους και παιδιού.

Ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις (συμπεριφορική, γνωστική θεραπεία επικεντρωμένη στην οικογένεια). **(Κρ. Χριστιανόπουλος)**

Επιλεγόμενα Μαθήματα

Α' Εξάμηνο

1. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης I

Εξετάζονται θέματα που αναφέρονται στη συσχέτιση της εκπαίδευσης με την κοινωνική κινητικότητα, στην πολιτική της εκπαίδευσης και στην κοινωνιολογία της εκπαιδευτικής γνώσης. Το μάθημα αξιοποιεί κυρίως ερευνητικά δεδομένα και μετρήσεις προκειμένου να παρουσιαστούν οι ευρύτερες θεωρητικές πλευρές των θεμάτων που τίγονται. **(X. Μελετιάδης)**.

(Λόγω εκπαιδευτικής άδειας του διδάσκοντα, το μάθημα δεν θα διδαχθεί κατά το χειμερινό εξάμηνο 2004-5).

2. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογική Σκέψη

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η διαμόρφωση και η εξέλιξη της κοινωνιολογικής σκέψης. Επιχειρείται μια κριτική παρουσίαση των βασικών θέσεων των θεμελιωτών (A. Comte, A. Quételet, H. Spencer, K. Marx) και των κλασικών (E. Durkheim, M. Weber, V. Pareto, G. Zimmel) της κοινωνιολογίας. **(Κ. Βρύζας)**

3. Τέχνη και Ανάπτυξη I: Το Θέατρο Σκιών ως Μέσον Αγωγής και Ανάπτυξης του Παιδιού

Η τέχνη προσεγγίζεται και αναλύεται όχι μόνον ως ένας ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας καλλιέργειας του ατόμου γενικά, αλλά και ως ένα εξαιρετικά σημαντικό μέσο για την ανάπτυξη του παιδιού –γνωστική, ηθική, κοινωνική και συναισθηματική. Το θέατρο Σκιών με τη δυνατή εντύπωση που προκαλεί το φωτισμένο πανί και ο ελλειπτικός χαρακτήρας της σκιάς που μας μεταφέρει αβίαστα στο χώρο του επέκεινα, προσφέρεται ως ένα άριστο και εξαιρετικά αποτελεσματικό μέσον πολύπλευρης ανάπτυξης του παιδιού, ιδιαίτερα του παιδιού της προσχολικής ηλικίας. Το μάθημα πραγματεύεται το παραδοσιακό θέατρο Σκιών ιστορικά και δραματουργικά καθώς και το Έντεχνο Θέατρο Σκιών ως το κατ' εξοχήν κατάλληλο μέσον αυτής της ανάπτυξης του παιδιού.

Τέλος, εισάγονται στοιχεία της τεχνικής του Θεάτρου Σκιών, όπως η κατασκευή και το στήσιμο της σκηνής, η φιλοτέχνηση φιγουρών και σκηνικών, η μίμηση και κίνηση της φιγούρας και ο ιδιότυπος τρόπος που «ανεβαίνει» μια παράσταση στο Θέατρο Σκιών. **(Μ. Χατζάκης)**

4. Βασική Μουσική Αγωγή

Το μάθημα περιλαμβάνει ακουστικές, φωνητικές και ρυθμικές ασκήσεις, γνωριμία με την μουσική γραφή & ανάγνωση, τραγούδι απλών μελωδιών και παίξιμο σε μεταλλόφωνο και φλογέρα, γνωριμία κι εξοικείωση με τις βασικές έννοιες της μουσικής, στοιχεία θεωρίας της μουσικής, απλές συνοδείες σε κρουστά όργανα. Η εξέταση γίνεται προφορικά. **(Π. Λιάτσου)**

5. Εισαγωγή στην Παιδική Λογοτεχνία

A. Κατάσταση της παιδικής λογοτεχνίας: Ορισμοί και αποσαφηνίσεις της παιδικής λογοτεχνίας, αντικρουόμενες απόψεις, παρανοήσεις και στερεότυπες αντιλήψεις.

Β. Το τοπίο της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας: Ιστορική επισκόπηση των τάσεων και εξελίξεων και θεώρηση της σύγχρονης παιδικής λογοτεχνίας. Η παιδική αφήγηση και η παιδική ποίηση. Το παιδικό βιβλίο.

Γ. Το λογοτεχνικό κείμενο και ο μικρός αναγνώστης: Τα κείμενα και η ανάγνωσή τους. Ερμηνευτικές αναγνώσεις και ιδεολογικές αναζητήσεις.

Δ. Παιδική λογοτεχνία και εκπαίδευση: Το κείμενο και η προοπτική του στη διδασκαλία. (Α. Καρακίτσιος)

Β' Εξάμηνο

1. Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική

Η ψυχαναλυτική άποψη για την ανθρώπινη φύση και τη σχέση με τον άλλο. Δομική, δυναμική και εξελικτική άποψη της ψυχαναλυτικής θεωρίας. Ορισμός της «Ψυχαναλυτικής παιδαγωγικής». Η οπτική της ψυχαναλυτικής θεωρίας σε βασικές παιδαγωγικές παραμέτρους, όπως αξιολόγηση και διαπαιδαγώγηση του παιδιού, παιδαγωγική σχέση, μαθησιακή διαδικασία, κίνητρα, επίδοση. (Μ. Κοντοπούλου)

2. Εικονογράφηση Παιδικού Βιβλίου

- Εισαγωγή στην έννοια και τα βασικά χαρακτηριστικά του εικονογραφημένου παιδικού βιβλίου.
- Αισθητική προσέγγιση και ανάλυση της εικονογράφησης παιδικών βιβλίων μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα.
- Περιεχόμενο του παιδικού βιβλίου και εικονογράφιση.
- Είδη εικονογραφημένου παιδικού βιβλίου, ως προς το περιεχόμενο, τη γνωστική περιοχή, τη βιβλιοδεσία του και τις τεχνικές εικονογράφησης.
- Παιδαγωγική θεώρηση του εικονογραφημένου παιδικού βιβλίου. (Α. Μπίκα)

3. Πολυγραμματισμοί και Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής στο Νηπιαγωγείο

Στόχος του μαθήματος είναι η θεωρητική και πρακτική κατάρτιση των φοιτητών και φοιτητριών στον τομέα της γλωσσικής αγωγής των νηπιών.

Θα αναπτυχθούν τα εξής θέματα: από την παιδαγωγική του γραμματισμού (literacy) στην παιδαγωγική των πολυγραμματισμών (multiliteracies), ανάδυση γραμματισμού, λόγος είδη λόγου και πολυτροπικότητα, επικοινωνία και διδασκαλία της γλώσσας, η γλωσσική αγωγή στο Νηπιαγωγείο και η αναγκαιότητά της, ψυχολογικές, κοινωνικές και γλωσσικές προϋποθέσεις των νηπιών, το Αναλυτικό Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου, η καλλιέργεια του προφορικού λόγου, η έννοια της δομής της γλώσσας και η διδασκαλία της, λογοτεχνία και γλωσσική αγωγή, προφορικός και γραπτός λόγος, η μετάβαση από τον προφορικό στο γραπτό λόγο και δομητική προσέγγιση.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα σχεδιαστούν, θα παρουσιαστούν, θα αναλυθούν και θα σχολιαστούν διδακτικές δραστηριότητες γλωσσικής αγωγής. (Σ. Χατζησαββίδης)

4. Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης II

Παρουσιάζονται θέματα με τις αρχές και τους προσανατολισμούς της εκπαιδευτικής πολιτικής μέσα στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον. Οι προσεγγίσεις περιλαμβάνουν αναφορές στην παγκόσμια κοινωνία, στη δημοκρατική συμμετοχή, στην ανθρώπινη εξέλιξη,

στη βασική και στη διαβίου εκπαίδευση, στις προοπτικές των εκπαιδευτικών, στις εκπαιδευτικές πολιτικές και στη διεθνή συνεργασία για της εκπαίδευση. **(Χ. Μελετιάδης)**

5. Η Εικόνα ως Σημειωτικό Είδος και η Σχέση της με τον Ψυχισμό

Για τη διασάφηση της σχέσης παιδιού και εικόνας είναι σκόπιμο ο παιδαγωγός να είναι σε θέση να προσλαμβάνει έννοιες που δεν είναι άμεσα φανερές σε μια εικόνα.

Το συγκεκριμένο μάθημα υπηρετώντας τον παραπάνω ευρύτερο στόχο επικεντρώνεται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- α) Εισάγει το φοιτητή σε μια σημειωτική σκέψη, δηλαδή σε μια σκέψη σύμφωνα με την οποία τα πάντα είναι φορείς νοημάτων.
- β) Αντιμετωπίζει την εικόνα ως μέσον παραγωγής νοημάτων και όχι μόνον ως μέσον το οποίο παριστάνει κάτι.
- γ) Αναλύει τη σχέση του παιδιού με την εικόνα. **(Ουρ. Σέμογλου)**

6. Τέχνη και Ανάπτυξη II: Το Θέατρο Σκιών ως Μέσον Αγωγής και Ανάπτυξης του Παιδιού

Στο μάθημα θα διδαχθούν οι ενότητες:

- α) Κατασκευή φιγούρας και σκηνικών
- β) Μίμηση και κίνηση
- γ) Ορθοφωνία
- δ) Οργάνωση και εκτέλεση μιας παράστασης **(Μ. Χατζάκης)**

7. Κοινωνική ιστορία I: Κοινωνική ιστορία της νεώτερης και σύγχρονης Ελλάδας

1. Από τη νεώτερη στη σύγχρονη Ελλάδα. Αναδρομή στις κοινωνικές, πολιτιστικές και άλλες εξελίξεις της νεώτερης εποχής και στην επίδρασή τους στον 20^ο αιώνα.

2. Οι κοινωνικές εξελίξεις στη σύγχρονη Ελλάδα.

2.1. Κοινωνικές, πολιτιστικές και άλλες συνθήκες στην Ελλάδα των αρχών του 20^{ου} αιώνα.

2.2. Κοινωνικά ζητήματα της περιόδου από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα μέχρι το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.

2.2.1. Κοινωνική δημογραφία, γυναίκες, νέοι, απασχολούμενοι, διασπορά, κοινωνική κινητικότητα.

2.2.2. Οικονομική δομή και κοινωνικός καταμερισμός της εργασίας.

2.2.3. Άλλες κοινωνικές παράμετροι.

2.2.4. Κοινωνικά, πολιτιστικά ζητήματα της μεταπολεμικής Ελλάδας.

3. Τεκμηρίωση των ανωτέρω με επισκέψεις, εποπτικό και άλλο υλικό.

3.1. Επισκέψεις σε χώρους σχετικούς με τη βιομηχανική αρχαιολογία του 19ου και 20ού αιώνα, στη Θεσσαλονίκη, Έδεσσα, Καβάλα, Ξάνθη.

3.2. Προβολές κινηματογραφικών ταινιών και ντοκυμανταίρ σχετικών με την κοινωνική ιστορία της Ελλάδας.

3.3. Συνεντεύξεις (προφορικές μαρτυρίες), οι οποίες τεκμηριώνουν γεγονότα της κοινωνικής ιστορίας της νεώτερης και σύγχρονης Ελλάδας. **(Α. Λάγκας)**

Γ' Εξάμηνο

1. Παιδαγωγικά Μοντέλα στην Προσχολική Εκπαίδευση

Εισαγωγή στα σύγχρονα παιδαγωγικά μοντέλα με βάση μελέτες και έρευνες στο διεθνή χώρο. Παρουσίαση γνωστών παιδαγωγικών μοντέλων του 20ού αιώνα (το σύστημα Dalton, το Σχολείο Εργασίας, το Ελεύθερο Σχολείο του Summerhill, η Ανθρωποσοφία του Steiner και το Σχολείο του Waldorf, το Project του Kilpatrick, τα σχολεία του συστήματος Winnetka κ.ά.). Η εμπειρία του σοβιετικού παιδαγωγικού συστήματος (Makarenko, Suchomlinski, η Παιδαγωγική της Συνεργασίας κ.ά.). Κοινωνικοί και παιδαγωγικοί προβληματισμοί και σύγχρονες εφαρμογές. **(Ε. Παπαδοπούλου)**

2. Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης II

Το κίνημα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα του πρώτου μισού του 20ου αιώνα και ο ρόλος του Δ. Γληνού και του Α. Δελμούζου. Η διαπραγμάτευση παρακολουθεί την προσωπική εμπλοκή των δύο παιδαγωγών στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού μεταρρυθμιστικού κινήματος και προσπαθεί, με συστηματικές παρουσιάσεις των έργων τους, να δείξει τις επιστημολογικές συγκλίσεις και διαφοροποιήσεις που εμφανίζουν οι παιδαγωγικές τους προωθήσεις. **(Χ. Μελετιάδης)**

Λόγω εκπαιδευτικής άδειας του διδάσκοντα, το μάθημα δεν θα διδαχθεί κατά το χειμερινό εξάμηνο 2004-5.

3. Το Αντικείμενο στο Παιχνίδι και στην Πραγματικότητα

- Εισαγωγή στην έννοια «ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ» με ανάλυση των παραμέτρων της δομής του, της λειτουργίας του και της εξωτερικής του εμφάνισης.
- Σχέση του παιδιού της προσχολικής ηλικίας με τα αντικείμενα και προσέγγιση του αντικείμενου μέσα στη διαδικασία του παιχνιδιού.
- Αντιπαραθέσεις παιχνιδιών και πραγματικών αντικειμένων σε μια διαδρομή από την ανακάλυψη και εξερεύνηση μέχρι την αξιοποίηση των αντικειμένων και το παιχνίδι.
- Μετάβαση του παιδιού της προσχολικής ηλικίας από την κλίμακα των αντικείμενων παιχνιδιών και του φανταστικού στην κλίμακα των αντικείμενων χρήσης και του πραγματικού.
- Ο ρόλος των αντικείμενων και η ανάπτυξη των κοινωνικών επαφών του παιδιού. **(Α. Μπίκα)**

Δ' Εξάμηνο

1. Συγκριτική Προσχολική Παιδαγωγική

Ο θεσμός της προσχολικής αγωγής εξετάζεται στην ιστορική και συγκριτική του διάσταση σε κάποιες χώρες της επιλογής του διδάσκοντα. Τονίζονται οι λόγοι οι οποίοι επέβαλαν την εφαρμογή ή την καθυστέρηση της εφαρμογής του θεσμού και εξετάζονται άλλα σχετικά με την προσχολική αγωγή θέματα (όπως τα αναλυτικά προγράμματα, το ολοήμερο σχολείο κ.λ.π.). **(Ε. Παπαδοπούλου)**

2. Επικοινωνιακές Σχέσεις Βορρά – Νότου

Στο μάθημα αυτό αναλύονται οι σχέσεις επικοινωνίας ανάμεσα στις αναπτυγμένες χώρες του Βορρά και στις αναπτυσσόμενες χώρες του Νότου, καθώς και ο ρόλος των τεχνολογιών της επικοινωνίας στη διαδικασία ανάπτυξης τόσο του Βορρά όσο και του Νότου. Συγκεκριμένα εξετάζονται τα ζητήματα της παγκοσμιοποίησης της επικοινωνίας και της πολιτιστικής διεθνοποίησης σε σχέση με το φαινόμενο της έξαρσης των ταυτοτήτων στον κόσμο. Εξετάζεται, επίσης, η επικοινωνιακή τεχνολογία ως παράγων ανάπτυξης αλλά και εξάρτησης του Νότου από το Βορρά. **(Κ. Βρύζας)**

3. Εικαστικές Δραστηριότητες με Φυσικά Υλικά

Το μάθημα έχει θεωρητικές και εκπαιδευτικές εφαρμογές για προγράμματα με δραστηριότητες χειροτεχνίας στο νηπιαγωγείο, παιδικό κέντρο, κατασκήνωση κ.ά. που περιλαμβάνουν συζήτηση για τους σκοπούς, τα υλικά, τα θέματα και τις μεθόδους. Γίνεται επαφή με τα υλικά της γης σε διάφορες εικαστικές δραστηριότητες με φύλλα, κλαδιά, χόρτα, άμμο, πέτρες, πηλό, γύψο, τσιμέντο, ψηφιδωτά, κτλ. που μπορούν να διδαχθούν στην προσχολική ηλικία. Έμφαση δίνεται στην πρακτική χρήση των τεχνικών υλικών και εργαλείων. Προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς με παρατήρηση διάφορων σχετικών έργων σε μουσεία και εργαστήρια καλλιτεχνών και συμπλήρωση και ενίσχυση των παρατηρήσεων με πρακτική άσκηση. Ένας σκοπός του μαθήματος είναι να αναπτύξει ένα εξελικτικό πρόγραμμα και να παρουσιάσει προτάσεις για μια εικαστική προσέγγιση στην γενική περιβαλλοντική εκπαίδευση. **(Κ. Νικόλτσου)**

4. Ευαισθητοποίηση στη Δυναμική των Ομάδων

Μέσα από εργαστηριακές-βιωματικές ασκήσεις και δραστηριότητες έκφρασης και επικοινωνίας, παιχνιδιών ρόλων και δραματοποίησης, κ.ά., αναγνωρίζονται τα φαινόμενα που παρατηρούνται σε μικρές ανθρώπινες ομάδες ιδιαίτερα στην ομάδα-τάξη, και αναλύονται οι βασικές θεωρητικές και μεθοδολογικές αρχές που διέπουν τις διεργασίες ανάπτυξης της Δυναμικής τους. **(Κ. Μπακιρτζής)**

5. Κοινωνία και Υγεία. Θεωρητικές προεκτάσεις και πρακτικές εφαρμογές

1. Βιολογική, ψυχολογική, κοινωνική υγεία. Οπτική, μεθοδολογικές προσεγγίσεις, στοιχεία.

1.1. Κοινωνική ιστορία της υγείας (19^{ος} και 20^{ος} αιώνας). Η υγεία στον 21^ο αιώνα.

1.2. Πολιτική οικονομία της υγείας. Οικονομία, εργασία, πολιτισμός.

1.3. Κοινωνιολογία της υγείας.

1.3.1. Περιβάλλον και υγεία (οικολογία, φυσικό και δομημένο περιβάλλον, κοινωνικές ανισότητες στην υγεία).

1.3.2. Συμπεριφορά και υγεία (διατροφή, κάπνισμα, οινόπνευμα, ναρκωτικά, φυσική αγωγή, σεξουαλική συμπεριφορά και επικινδυνότητα - AIDS, άλλοι παράγοντες συμπεριφοράς).

1.3.3. Κοινωνιολογία του σώματος (Foucault, Bourdieu, πολιτική ανατομία του σώματος, πρόσληψη του γυναικείου σώματος).

1.4. Πολιτική υγείας.

2. Πρακτική κατάρτιση.

2.1. Στοιχεία υγιεινής και ασφάλειας, διατροφής, πρώτων βοηθειών, φαρμακευτικής αγωγής, άλλα στοιχεία.

2.2. Πρακτικές εφαρμογές (συγκρότηση ομάδων υγείας, επισκέψεις).

Ε' εξάμηνο

1. Θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Παρουσίαση των γενικών αρχών της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και κάποιων στοιχείων περιβαλλοντικής ηθικής (ηθικών θεωριών που αφορούν τη διαχείριση του περιβάλλοντος). Σύνδεση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με τα εικαστικά, την παιδική λογοτεχνία και το «δράμα στην εκπαίδευση» (παιχνίδια ρόλων). Όλες οι συναντήσεις διεξάγονται με εργαστηριακό τρόπο. **(Α.Γεωργόπουλος)**

2. Ιστορία Βόρειου Ελληνισμού Ι: Μακεδονία

Στο μάθημα αυτό η διδακτική ύλη επικεντρώνεται στην ιστορική εξέλιξη της περιοχής της Μακεδονίας από τις αρχές της οθωμανικής δουλείας μέχρι και την ενσωμάτωσή της στο ελληνικό κράτος. Διδάσκεται ωστόσο συμπληρωματικά σύμφωνα με την ύλη του βιβλίου η σύγχρονη διάσταση του Μακεδονικού Ζητήματος. Η ιστορική διερεύνηση της Μακεδονίας γίνεται με βάση την ευρεία γεωγραφική έννοια που περιλαμβάνει σήμερα: Ελλάδα, νότιο τμήμα των Σκοπίων και νότιο τμήμα της Βουλγαρίας. **(Κ. Βακαλόπουλος)**

3. Ευαισθητοποίηση στο Λόγο της Εικόνας

Το μάθημα αποσκοπεί μέσα από τη θεωρητική ενημέρωση αλλά και μέσα από την ανάγνωση εικόνων, κυρίως αφηγηματικών (διαφημίσεις, αφίσες, ταμπέλες, κόμικς, κινούμενα σχέδια κ.ά.), αφενός να ευαισθητοποιήσει το μαθητή στη σχέση «λόγου» και εικόνας και αφετέρου να εντοπίσει τις ιδιαιτερότητες του παιδιού ως δέκτη του εικονικού μηνύματος. Το μάθημα συμβάλλει στην παιδαγωγική αξιοποίηση της εικόνας καθώς και στην ανάπτυξη μιας ενεργητικής στάσης του δέκτη, ώστε να μπορεί να διαχωρίζει το εικονικό μήνυμα – τη γνώση – από τον τρόπο της παρουσίασής του.

Η συζήτηση θα επικεντρωθεί σε τρεις κατευθύνσεις: α) στη χρήση των εικονικών σημαινόντων από τον πομπό (οπτική γωνία, σύνθεση, κλίμακα πλάνων, φωτεινότητα, χρώμα, βάθος πεδίου κλπ.) και τις λειτουργίες τους, β) στις ιδιαιτερότητες του μέσου και στις τροποποιήσεις που μπορεί αυτές να επιφέρουν στο μήνυμα, γ) στη συμβολική αποτελεσματικότητα του λόγου που εκπέμπεται. **(Ο. Σέμογλου)**

4. Κατασκευές- Παιχνίδια με Υλικά από τη Φύση και την Τεχνολογία

- Απλά, καθημερινά υλικά-αντικείμενα, σε απροσδόκητες χρήσεις.
- Το χαρτί ως μέσο και εκφραστικό υλικό.
- Το «παιχνίδι» της τέχνης στην ανακύκλωση υλικών από το περιβάλλον.
- Η μεταποίηση των φαινομενικά άχρηστων υλικών σε καλλιτεχνικά αντικείμενα-παιχνίδια.
- Οι κατασκευές και το παιδί της προσχολικής ηλικίας-εφαρμογές.
- Μάσκες-κούκλες-μαρότες, κατασκευές-παιχνίδια για την θεατρική έκφραση του παιδιού.
- Κατασκευές παιδαγωγικού εποπτικού υλικού.
- Καλλιτεχνικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικές εφαρμογές, έρευνες και εργασίες στα νηπιαγωγεία, παιδικά κέντρα, δημοτικά σχολεία και σε εξωσχολικά περιβάλλοντα.. **(Ε. Τρίμη)**

5. Βιωματική Εκπαίδευση

Εκτίθενται οι βασικές αρχές της βιωματικής Εκπαίδευσης μέσα από εργαστηριακού τύπου μαθήματα. Γίνεται επεξεργασία διαφόρων μεθόδων, όπως η εργασία σε ομάδες, η αυτόματη γραφή, τα παιχνίδια ρόλων, ενώ τονίζεται ιδιαίτερα η συναισθηματικού τύπου επικοινωνία. Εισάγεται η μέθοδος project και αναλύονται τα στάδιά της. Γίνεται εργαστηριακή και «επί χάρτου» επεξεργασία της μέσα στην τάξη και καταδεικνύεται η στενή της σχέση με τις γενικότερες αρχές και διεργασίες της βιωματικής εκπαίδευσης. **(Α. Γεωργόπουλος, Κ. Μπακιρτζής)**

6. Κοινωνίες των Βαλκανίων

1. Κοινωνικές, πολιτιστικές συνθήκες στα Βαλκάνια στη νεώτερη και σύγχρονη εποχή.
2. Κοινωνία, πολιτισμός στα Βαλκάνια κατά τον 20^ο αιώνα.
 - 2.1. Ύπαιθρος, αγροτική κοινωνία.
 - 2.2. Ανάπτυξη της βαλκανικής πόλης.
 - 2.2.1. Ο χαρακτήρας του αστικού κέντρου.
 - 2.2.2. Κοινωνικός καταμερισμός της εργασίας. Επαγγέλματα.
 - 2.2.3. Εξέλιξη των οικονομικών και κοινωνικών θεσμών. Συντεχνίες, σωματεία, συνεργατισμός.
 - 2.2.4. Η πόλη ως παραγωγός ιδεών και πολιτισμού.
3. Τεκμηρίωση των ανωτέρω με επισκέψεις, εποπτικό και άλλο υλικό.
 - 3.1. Επισκέψεις σε χώρους σχετικούς με τη βιομηχανική αρχαιολογία του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα, στη Θεσσαλονίκη, Έδεσσα, Καβάλα, Ξάνθη.
 - 3.2. Προβολές κινηματογραφικών ταινιών και ντοκυμανταίρ, ακρόαση συνεντεύξεων (προφορικές μαρτυρίες) από τη Θεσσαλονίκη και από αλλού, που τεκμηριώνουν γεγονότα της κοινωνικής ιστορίας των Βαλκανίων, της Ελλάδας, της Θεσσαλονίκης. **(Α. Δάγκας)**

Στ' Εξάμηνο

1. Σπουδές Ειρήνης

Έκθεση διαφόρων θεμάτων που σχετίζονται με την προβληματική της ειρήνης και του πολέμου: το ανθρώπινο βιολογικό υπόστρωμα, ο ρατσισμός, οι μειονότητες, τα ΜΜΕ, τα οικολογικά προβλήματα ως πηγή προστριβών, οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, η μη βία, οι παιδαγωγικές εφαρμογές. **(Α. Γεωργόπουλος)**

2. Εκπαιδευτικό Λογισμικό για Παιδιά

Στοιχεία, χαρακτηριστικά και δομή εκπαιδευτικού λογισμικού. Τύποι εφαρμογής, υπάρχουσες ταξινομήσεις, εκπαιδευτικός ρόλος. Κριτήρια αξιολόγησης: ζητήματα αλληλεπίδρασης, στρατηγικών μάθησης, περιεχομένου. Ο ρόλος του παιδαγωγού στο σχεδιασμό, την αξιολόγηση και την επιλογή του εκπαιδευτικού λογισμικού. **(Μ. Τσιτουρίδου)**

3. Εκπαίδευση Παιδιών με Νοητική Καθυστέρηση

Σύνδρομο νοητικής καθυστέρησης. Περιγραφή του συνδρόμου Down. Γνωστική - γλωσσική ανάπτυξη. Πρώιμη παρέμβαση, εκπαίδευση, αυτόνομη διαβίωση. **(Γ. Μπάρμπας)**

4. Μειονοτικά Ζητήματα και Μειονοτική Εκπαίδευση στη Μεταπολεμική Ελλάδα

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανίχνευση του μειονοτικού φαινομένου στην Ελλάδα μετά από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Εξετάζονται οι εξελίξεις στο πλαίσιο «παραδοσιακών» μειονοτικών ομάδων (Μουσουλμάνοι, Σλαβόφωνοι, ρουμανίζοντες Βλάχοι) και η επίδραση των μειονοτικών θεμάτων στις σχέσεις της Ελλάδας με τα γειτονικά κράτη. Νομικές ρυθμίσεις για τη μειονοτική εκπαίδευση και η ιστορική της πορεία. Από τη μειονοτική εκπαίδευση στην εκπαίδευση παλιννοστούντων και αλλοδαπών. **(Κ. Τσιούμης)**

5. Ιστορία Βόρειου Ελληνισμού II: Θράκη – Ήπειρος

Στο μάθημα αυτό η διδακτική ύλη και για τις δύο παραπάνω περιοχές επικεντρώνεται στην ιστορική εξέλιξη των δύο αυτών γεωγραφικών περιοχών από τις αρχές της οθωμανικής δουλείας μέχρι και την ενσωμάτωσή τους στο ελληνικό κράτος. Διδάσκονται ωστόσο συμπληρωματικά, σύμφωνα με την ύλη και των δύο βιβλίων, η σύγχρονη διάσταση του Βορειοηπειρωτικού Ζητήματος καθώς και η παράλληλη εξέλιξη των ελληνικών μειονοτήτων Κωνσταντινουπόλεως, Ίμβρου και Τενέδου σε συσχετισμό με τις μουσουλμανικές μειονότητες της Θράκης. Η ιστορική διερεύνηση και των δύο γεωγραφικών περιοχών (Θράκη, Ήπειρος), γίνεται με βάση την ευρεία γεωγραφική έννοια που περιλαμβάνει σήμερα: η Θράκη (βόρεια Θράκη = νότια Βουλγαρία, ανατολική Θράκη = Τουρκία, ελληνική Θράκη) και η Ήπειρος (νότια Αλβανία και Ελλάδα). **(Κ. Βακαλόπουλος)**

6. Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις του Έργου Τέχνης και Εφαρμογές

Προτάσσεται μια σύντομη εισαγωγή στην Ιστορία της Νεοελληνικής Ζωγραφικής, στο αντικείμενο της οποίας αναφέρονται τα περισσότερα παραδείγματα και οι επιτόπιες ασκήσεις του μαθήματος (σε Πινακοθήκες, γκαλερί κτλ).

Στόχος είναι να προσδιοριστούν ορισμένοι άξονες για την οργάνωση εφαρμογών (μέσα και έξω από το χώρο του σχολείου) και εκπαιδευτικών προγραμμάτων προσέγγισης των έργων τέχνης για τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας. Το θέμα εξετάζεται σε συνάρτηση, από τη μία πλευρά, με ορισμένες νεότερες ερμηνευτικές θεωρήσεις της τέχνης, τις μεθοδολογικές προτάσεις των Μουσείων και άλλων φορέων που εκπονούν προγράμματα, τις αρχές βάσει των οποίων οι φορείς αυτοί αλλά και εκδοτικοί οίκοι παράγουν έντυπα, παιχνίδια κτλ., και από την άλλη τις παιδαγωγικές προϋποθέσεις που θέτει η ηλικία των παιδιών. **(Φ. Παπαντωνίου)**

7. Ιστορία των Ιδεών της Προσχολικής Αγωγής

Έννοια και περιεχόμενο του μαθήματος. Παλαιά, νέα και σύγχρονη Παιδαγωγική. Ιστορικές παιδαγωγικές έρευνες. Σημαντικοί σταθμοί στην εξέλιξη της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης:

- Η Παιδαγωγική στην αρχαιότητα,
- από το Μεσαίωνα στις πρώτες μορφές της Νέας Αγωγής (Rabelais),
- οι πρώτες αισθησιοκρατικές θέσεις (John Lock),
- η διδακτική πράξη (Comenius),
- η θεμελίωση της Νέας Αγωγής (Rousseau),
- η ιδέα της Λαϊκής Αγωγής (Pestalozzi, Fröbel),
- οι παιδαγωγικές ιδέες του Herbart,
- ανθρωπιστικές ιδέες στην Παιδεία (E.Key).

Παιδαγωγικές ιδέες στην Προσχολική Αγωγή από τις αρχές του 20ού αιώνα μέχρι σήμερα. **(Ε. Παπαδοπούλου)**

8. Εκπαιδευτικά Προγράμματα για Μαθησιακές Δυσκολίες

Οργάνωση ειδικών μονάδων, στελέχωση ειδικών σχολείων. Παρεχόμενες συμπληρωματικά υπηρεσίες. Ειδική αγωγή και νομοθετική πολιτική. **(Μ. Τζουριάδου)**

9. Ολιστικές προσεγγίσεις στη μελέτη του Φυσικού και του Ανθρώπινου Περιβάλλοντος

Εφαρμογές της μεθόδου project στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και στο Νηπιαγωγείο. Τονισμός της σχεσιοκεντρικής / επικοινωνιοκεντρικής φύσης των project, αντί της δασκαλοκεντρικής απόχρωσης του. Συσχέτιση των παραγόντων αυτών με τις συνθήκες της πρακτικής άσκησης στα νηπιαγωγεία. Ασκήσεις – δοκιμές εφαρμογής των αρχών αυτών «επί χάρτου». Προσπάθεια για σύνδεση των αρχών και μεθόδων τωνς βιωματικής / ολιστικής εκπαίδευσης με το έργο παλαιότερων και σύγχρονων παιδαγωγών. **(Κ. Μπακιρτζής, Α. Γεωργόπουλος)**

Ζ' Εξάμηνο

1. Διδακτική των Μαθηματικών

Στο μάθημα παρουσιάζονται βασικές θεωρητικές θέσεις της Διδακτικής των Μαθηματικών, με εξειδικεύσεις στην προσχολική ηλικία. Τα στοιχεία αυτά συνδυάζονται με άλλους επιστημονικούς χώρους και στοχεύουν να προσφέρουν εξειδικευμένες γνώσεις για τη διδασκαλία και τη μάθηση των μαθηματικών εννοιών (διδακτικές καταστάσεις και ιδιαίτερα φαινόμενα). **(Μ. Τζεκάκη)**

2. Χώρος και Αγωγή στο Σχολείο και τη Γειτονιά

Το μάθημα προσεγγίζει συνολικά το υλικό περιβάλλον των παιδιών πρώτης σχολικής ηλικίας. Επικεντρώνεται στην αμοιβαία εξάρτηση μεταξύ των μορφών εκπαιδευτικής παρέμβασης και της οργάνωσης / χρήσης του χώρου τόσο στο σχολικό περιβάλλον όσο και στον αστικό περίγυρό του, προσφέροντας στον απόφοιτο του Τμήματος εξειδικευμένες επαγγελματικές γνώσεις. **(Δ. Γερμανός)**

3. Αξιολόγηση του Παιδιού

- Ολιστική αξιολόγηση του παιδιού
- Ψυχολογικά κριτήρια: κριτήρια νοημοσύνης, προσωπικότητας, ικανοτήτων, επίδοσης, κριτήρια προσανατολισμένα σε μαθησιακά – γνωστικά έργα. **(Μ. Κοντοπούλου)**

4. Μειονοτικές Ομάδες και Προσχολική Εκπαίδευση

Ο ρόλος του ελληνικού νηπιαγωγείου σε σχέση με τους «αλλόγλωσσους» πληθυσμούς και τις μειονοτικές ομάδες κατά το 19^ο και 20^ο αιώνα (Ιστορική και θεσμική προσέγγιση). Η γλωσσική και πολιτισμική ιδιαιτερότητα στο νηπιαγωγείο και η αντιμετώπιση των ζητημάτων που ανακύπτουν. Η προσχολική εκπαίδευση μειονοτικών ομάδων σε διεθνές επίπεδο. Προσχολική εκπαίδευση ομάδων με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες στην Ελλάδα σήμερα. Διαπολιτισμική προσέγγιση στο νηπιαγωγείο – Πρακτικές Εφαρμογές. **(Κ. Τσιούμης)**

5. Αστείο και Παιδί

Το μάθημα αποσκοπεί στη παιδαγωγική αξιοποίηση του παιδικού αστείου αφού προηγουμένως: α) επιχειρείται η διασαφήνιση της σχέσης το αστείου με το παιδί όσον αφορά το αστείο ως γνωστική και γλωσσική εμπειρία, καθώς επίσης και η διερεύνηση του είδους της ευχαρίστησης που προκαλεί το αστείο, β) αναλύονται οι λειτουργίες του κωμικού στο αφηγηματικό επίπεδο (κωμικό χαρακτήρων, κινήσεων, γκριμάτσας, λέξης, κλπ.) και αναζητούνται συσχετισμοί του παιδικού αστείου με τα χαρακτηριστικά του αστείου που αναδεικνύει ο λόγος των κινουμένων σχεδίων ή της εικονικής αφήγησης γενικότερα.

Επιπλέον η σύγκριση της κινηματογραφικής γλώσσας των κινουμένων σχεδίων με κινηματογραφική γλώσσα των κόμικς χρησιμοποιείται ως άσκηση δημιουργίας ενός προβληματισμού σχετικά με την φύση του παιδικού αστείου. **(Ουρ. Σέμογλου)**

Η Έξάμηνο

1. Κοινωνικές Σχέσεις και Πολιτισμικές Ιδιαιτερότητες

Διαπροσωπική αντίληψη και πλέγμα κοινωνικών σχέσεων στη σχολική τάξη. Τα στερεότυπα και η λειτουργία τους. Διακρίσεις στην αντιμετώπιση ομάδων με πολιτισμικές ή άλλες ιδιαιτερότητες. Η διαφορετικότητα ως παράγοντας σύγκρουσης ή διαταραχής στην επικοινωνία. Προσέγγιση των κοινωνικές σχέσεων στη σχολική τάξη. Μέθοδοι καλλιέργειας της επικοινωνίας μεταξύ παιδιών που προέρχονται από διαφορετικά κοινωνικοπολιτισμικά πλαίσια. **(Κ. Τσιούμης)**

2. Παιδικό Βιβλίο – Εκδόσεις

Ενότητα 1^η. Βιβλιολογία:

Η Βιβλιολογία ορίζεται ως η επιστήμη του βιβλίου ή η επιστήμη του *γράφειν*. Σύντομη ιστορική επισκόπηση της πορείας και της εξέλιξης του βιβλίου από το 16ο αιώνα μέχρι και σήμερα. Αναζητείται ο προσδιορισμός του βιβλίου και η ειδολογική του διαφοροποίηση από τα υπόλοιπα μέσα μαζικής επικοινωνίας και στη συνέχεια εξετάζεται η σύγχρονη εικόνα του.

Ενότητα 2^η. Το Παιδικό Βιβλίο:

Είδη, κατηγορίες και υποκατηγορίες του παιδικού βιβλίου (βιβλίο γνώσης, λογοτεχνικό βιβλίο, εξωσχολικό βιβλίο). Έρευνα και καταγραφή των παιδικών εκδόσεων στη δεκαετία του 1990. Αναλύεται και εξετάζεται η χρήση και η διαχείριση του παιδικού βιβλίου στο Νηπιαγωγείο και στις οργανωμένες παιδικές Βιβλιοθήκες.

Ενότητα 3^η. Το παιδικό βιβλίο ως προϊόν δημιουργικών ικανοτήτων:

Ολοκληρωμένες προσπάθειες κατασκευής και έκδοσης παιδικού βιβλίου. Συγγραφή, εικονογράφηση και κατασκευή του παιδικού βιβλίου. Πρακτικές εφαρμογές σε παιδικά βιβλία και προσωπικές δημιουργίες φοιτητών σε ποικίλες εκδόσεις. **(Α. Καρακίτσιος)**

3. Ερμηνεία Πηγών και Κειμένων Νεοελληνικής Ιστορίας

Το συγκεκριμένο Μάθημα διαθέτει εργαστηριακό και σεμιναριακό χαρακτήρα εφόσον αποβλέπει να εξοικειώσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών με την ανάλυση αντιπροσωπευτικών κειμένων και ανάλογων Πηγών της Νεοελληνικής Ιστορίας παιδαγωγικού, εκπαιδευτικού και γενικότερα πολιτισμικού

περιεχομένου. Οι συντάκτες των Κειμένων, Έλληνες λόγιοι και παιδαγωγοί, αναφέρονται σε καίριας σημασίας θέματα της ιστορικής συνέχειας του Νέου Ελληνισμού, η προβληματική των οποίων θα αποτελέσει κίνητρο ανάλυσης και ερμηνείας εκ μέρους των φοιτητών. **(X. Μελετιάδης)**

4. Εικαστικό Εργαστήρι Εικονογράφησης

Πραγματεύεται και αναλύει τις ακόλουθες ενότητες:

- A
 - 1. Η αισθητική του παιδικού βιβλίου
 - 2. Υλικά και τεχνικές στην εικονογράφηση και στη γραφή του βιβλίου
 - 3. Η σχέση της εικόνας με το κείμενο
 - 4. Οργάνωση –σελιδοποίηση
- B Ασκήσεις πάνω σε διαφορετικές εικονογραφικές απόψεις:
Εικονογραφική αφαιρετική, «παιδική», παραδοσιακή.
- Γ
 - 1. Το βιβλίο στο Νηπιαγωγείο και στα παιδικά κέντρα
 - 2. Η εικονογράφηση στο Νηπιαγωγείο. Πρακτικές εφαρμογές
 - 3. Έρευνα στο παιδικό βιβλίο **(Ε. Τρίμη)**

5. Συμβουλευτική Γονέων

Αναλύεται ο γονεϊκός ρόλος ως προς τις κοινωνικές και ψυχοσυναισθηματικές του διαστάσεις. Εντοπίζονται οι δυσκολίες που παρουσιάζονται στην ανακοίνωση ενός προβλήματος του παιδιού και οι τεχνικές που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός για την αποτελεσματικότερη συνεργασία με τους γονείς για την αντιμετώπιση του παιδιού. **(Μ. Κοντοπούλου)**

V. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Παιδαγωγική Σχολή απαρτίζεται από δύο (2) Τμήματα τα οποία λειτούργησαν το 1984 και 1986 αντίστοιχα:

1. Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
2. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

Κάθε Τμήμα της Σχολής χορηγεί ιδιαίτερο πτυχίο, μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα.

Στο **Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης** λειτουργούν τέσσερις (4) τομείς:

- 1.α. Τομέας Αισθητικής Παιδείας
- 1.β. Τομέας Γλώσσας και Ιστορίας
- 1.γ. Τομέας Παιδαγωγικής
- 1.δ. Τομέας Ψυχολογίας και Ειδικής Αγωγής

Γραμματεία Τμήματος τηλ.: 99- 5064-65 Fax: 99-5032

Στο **Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης** λειτουργούν οι τομείς:

1. Παιδαγωγικής και Κοινωνικού Αποκλεισμού
2. Θετικών Επιστημών και Νέων Τεχνολογιών
3. Κοινωνικών και Πολιτισμικών Σπουδών

Γραμματεία Τμήματος τηλ.:99-5050,5052-57, Fax: 99-5063.

E-mail: info@eled.auth.gr

Όργανα Διοίκησης της Παιδαγωγικής Σχολής

1. Η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) της Σχολής απαρτίζεται από τα μέλη των Γενικών Συνελεύσεων των Τμημάτων.
2. Η Κοσμητεία απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα, τους Προέδρους των Τμημάτων και έναν εκπρόσωπο των φοιτητών από κάθε Τμήμα.
3. Ο Κοσμήτορας εκλέγεται για τρία χρόνια από ειδικό εκλεκτορικό σώμα. Κοσμήτορας της Παιδαγωγικής Σχολής για την τριετία 2002-2005 είναι ο Γ. Τσιάκαλος, καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ Τ.Ε.Π.Α.Ε.

ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
1)	Εξελικτική Ψυχολογία Ι (Ζ. Μπαμπλέκου)	1)	Εισαγωγή στις Θεωρίες της ανάπτυξης (Α΄ Εξ. κορμού) (Ζ. Μπαμπλέκου)
2)	Ψυχοπαιδαγωγική-Διδασκαλία (Χ. Μελετιάδης)	2)	Θεμελιώδη ζητήματα των επιστημών της αγωγής (Α΄ εξ. κορμού) (Ε. Παπαδοπούλου)
3)	Ανάπτυξη του λόγου (Μ. Τζουριάδου – Κ. Μαναβόπουλος)	3)	Ο λόγος του παιδιού και οι διαταραχές του (Γ΄ εξ. κορμού) (Μ. Τζουριάδου)
4)	Νεοελληνική Ιστορία Ι (1204–1830) (Κ. Βακαλόπουλος)	4)	Νεοελληνική Ιστορία 1204–1830 (Α΄ εξ. κορμού) (Κ. Βακαλόπουλος)
5)	Εισαγωγή στη Γενική Γλωσσολογία (Δ. Τομπαΐδης)	5)	Εισαγωγή στη Γενική Γλωσσολογία (Ε΄ εξ., μάθημα τομέα) (Σ. Χατζησαββίδης)
6)	Κοινωνική Ψυχολογία Ι (Μ. Κάτσιου-Ζαφρανά)	6)	Μάθηση και Κοινωνικό Περιβάλλον (ΣΤ΄ εξ. κορμού) (Ζ. Μπαμπλέκου)
7)	Ιστορία της Εκπαίδευσης Ι (Χ. Μελετιάδης)	7)	Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης (Β΄ εξ. κορμού) (Χ. Μελετιάδης)

ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
1)	Βασικές Παιδαγωγικές Θέσεις – Διδασκαλία (Κ. Μπακιρτζής)	1)	Ψυχοπαιδαγωγική της Επικοινωνίας (Ζ' εξ., κορμού) (Κ. Μπακιρτζής)
2)	Εξελικτική Ψυχολογία II (Ζ. Μπαμπλέκου)	2)	Ψυχολογία της ανάπτυξης του παιδιού: Γνωστική και Ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη (Β' εξ., κορμού) (Ζ. Μπαμπλέκου)
3)	Νεοελληνική Ιστορία II (1830–1940) (Κ. Βακαλόπουλος)	3)	Νεοελληνική Ιστορία 1830–1940 (Ε' εξ., μάθημα τομέα) (Κ. Βακαλόπουλος)
4)	Φυσιολογία μάθησης I (Μ. Κάτσιου–Ζαφρανά)	4)	Φυσιολογία της μάθησης (Β' εξ., κορμού) (Λ. Τριάρχου) (2004-5)
5)	Νεοελληνική Γλώσσα: Φωνολογία – Μορφολογία (Δ. Τομπαΐδης)	5)	Νεοελληνική Γλώσσα: Φωνολογία – Μορφολογία (Α' εξ., κορμού) (Σ. Χατζησαββίδης)
6)	Εισαγωγή στη Μεθοδολογία Έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής (Τ. Βαρνάβα–Σκούρα)	6)	Μεθοδολογία της έρευνας – Τεχνογραφία – Στατιστική (ΣΤ' εξ., κορμού) Μ. Τζεκάκη, Δ. Γερμανός, Κ. Μπίκος)
7)	Εικαστικά II: Γνωριμία με τις τεχνικές και την τέχνη (Κ. Νικόλτσου – Ε. Τρίμη)	7)	Εισαγωγή στην Εικαστική Γλώσσα και Αγωγή (Γ' εξ., κορμού) (Ε. Τρίμη)

ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
1)	Παιδαγωγική της Διδασκαλίας Ια (Ε. Παπαδοπούλου)	1)	Έννοιες των φυσικών επιστημών και εφαρμογές (Β΄ εξ., κορμού) (Μ. Τσιτουρίδου)
2)	Παιδαγωγική της Διδασκαλίας Ιβ (Κ. Μπίκος)	2)	Εκπαιδευτική Ψυχολογία (Γ΄ εξ., κορμού) (Κ. Μαναβόπουλος)
3)	Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή (Μ. Τζουριάδου)	3)	Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή (Α΄ εξ., κορμού) (Μ. Τζουριάδου)
4)	Μουσειακή Εκπαίδευση (Χρ. Τσιούμη – Φ. Παπαντωνίου)	4)	Μουσείο και Εκπαίδευση (Ε΄ εξ., μάθημα τομέα) (Φ. Παπαντωνίου)
5)	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης Ι (Χ. Μελετιάδης)	5)	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης (Α΄ εξ., επιλεγόμενο) (Χ. Μελετιάδης)
6)	Εισαγωγή στην ανθρώπινη οικολογία (Α. Γεωργόπουλος)	6)	Ανθρώπινη Οικολογία (Γ΄ εξ. κορμού) (Α. Γεωργόπουλος)
7)	Νεοελληνική Γλώσσα: Μορφολογία–Σύνταξη (Σ. Χατζησαββίδης)	7)	Νεοελληνική γλώσσα: Σύνταξη – Λεξιλόγιο (Β΄ εξ., κορμού) (Σ. Χατζησαββίδης)

ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
1)	Παιδαγωγική της Διδασκαλίας Πα (Ε. Παπαδοπούλου)	1)	Θεμελιώδη ζητήματα της προσχολικής εκπαίδευσης (Β' εξ., κορμού) (Μ. Μπιρμπίλη)
2)	Παιδαγωγική της Διδασκαλίας ΙΙβ (Κ. Μαναβόπουλος)	2)	Εφαρμογές γνωστικής ψυχολογίας (ΣΤ' εξ., μάθημα τομέα) (Κ. Μαναβόπουλος)
3)	Μαθησιακές Δυσκολίες (Μ. Τζουριάδου)	3)	Μαθησιακές Δυσκολίες (Δ' εξ., κορμού) (Μ. Τζουριάδου)
4)	Μουσική ΙV (Π. Λιάτσου)	4)	Εισαγωγή στη Μουσική Παιδαγωγική (Δ' εξ., κορμού) (Π. Λιάτσου)
5)	Παιδική Λογοτεχνία Ι (Α. Καρακίτσιος)	5)	Παιδική Λογοτεχνία (Γ' εξ., κορμού) (Α. Καρακίτσιος)
6)	Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία της Θεσσαλονίκης: Εκπαιδευτική προσέγγιση (Χ. Τσιούμη – Φ. Παπαντωνίου)	6)	Μνημεία και Αρχαιολογικοί χώροι στην Εκπαίδευση (ΣΤ' εξ., μάθημα τομέα) (Χ. Τσιούμη)

ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
1)	Διδακτική Μεθοδολογία Ια (Ε. Παπαδοπούλου)	1)	Έννοιες των μαθηματικών και εφαρμογές (Δ. εξ., κορμού) (Μ. Τζεκάκη)
2)	Διδακτική Μεθοδολογία Ιβ (Κ. Μπίκος)	2)	Προγράμματα και οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Ε΄ εξ., κορμού) (Μ. Μπιρμπίλη – Α. Μπίκα)
3)	Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης Ι (Ε. Βαρνάβα–Σκούρα)	3)	Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της μάθησης και διδασκαλίας (Ε΄ εξ., μάθημα τομέα) (Κ. Μαναβόπουλος – Α. Καυάλης, Φιλοσοφική 2004-5)
4)	Διδασκαλία–Εφαρμογές κινητικών παιχνιδιών και ασκήσεων Ι (Α. Τσαπακίδου)	4)	Παιδαγωγικά κινητικά παιχνίδια στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία (Β΄ εξ., μάθημα επιλογής) (Ε. Παυλίδου)
5)	Κλινική Ψυχολογία Ι (Μ. Κοντοπούλου–Κοκκινάκη)	5)	Κοινωνικοποίηση του παιδιού προσχολικής ηλικίας (Γ΄ εξ., κορμού) (Μ. Κοντοπούλου–Κοκκινάκη)
6)	Συγκριτική Παιδαγωγική Ι (Λ. Αγγέλης)	6)	Συγκριτική Παιδαγωγική Ι (Ε΄ εξ., κορμού) (Λ. Αγγέλης)
7)	Σύγχρονα θέματα προσχολικής αγωγής Ι (Ε. Ντολιοπούλου)	7)	Σύγχρονα προγράμματα της προσχολικής αγωγής (Ε΄ εξ., μάθημα τομέα)

ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ			
1)	Διδακτική Μεθοδολογία Πα (Ε. Παπαδοπούλου)	1)	Μέσα επικοινωνίας και παιδική ηλικία (ΣΤ' εξ., κορμού) (Κ. Βρύζας)
2)	Διδακτική Μεθοδολογία ΙΙβ (Κ. Μπίκος)	2)	Προσέγγιση των κοινωνικών σχέσεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον (ΣΤ' εξ., μάθημα τομέα) (Δ. Γερμανός)
3)	Μοντέλα Ανάλυσης της Μαζικής Επικοινωνίας (Κ. Βρύζας)	3)	Μέσα Επικοινωνίας και Κοινωνία (Ε' εξ., μάθημα τομέα) (Κ. Βρύζας)
4)	Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης ΙΙ (Τ. Βαρνάβα-Σκούρα)	4)	Μάθηση και κοινωνικό περιβάλλον (ΣΤ' εξ., κορμού) (Ζ. Μπαμπλέκου)
5)	Παιδαγωγική οργάνωση του χώρου (Δ. Γερμανός)	5)	Παιδαγωγική οργάνωση του χώρου (Ζ' εξ., μάθημα τομέα) (Δ. Γερμανός)
6)	Σύγχρονα θέματα προσχολικής αγωγής ΙΙ (Ε. Ντολιοπούλου)	6)	Σύγχρονες τάσεις της προσχολικής αγωγής (Δ' εξ., κορμού) (Ε. Ντολιοπούλου)

ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Ζ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
1)	Χώρος και διαδικασίες αγωγής (Δ. Γερμανός)	1)	Χώρος και διαδικασίες αγωγής (Δ΄ εξ., κορμού) (Δ. Γερμανός)
2)	Διδασκαλία – Εφαρμογές Ι (Κ. Μπίκος)	2)	Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική (Ζ΄ εξ., μάθημα τομέα) (Μ. Μπιρμπίλη)
3)	Κουκλοθέατρο Ι (Τ. Κυριακίδης)	3)	Κουκλοθέατρο – Τεχνική – Θεματολογία (Ζ΄ εξ., μάθημα τομέα) (Σ. Ταμπάκη)

ΠΑΛΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
1)	Διδασκαλία – Εφαρμογές ΙΙ (Χ. Μελετιάδης)	1)	Παράδοση εργασίας στον Χ. Μελετιάδη
2)	Συστηματική παρατήρηση και αξιολόγηση της συμπεριφοράς του νηπίου (Ε. Ντολιοπούλου)	2)	Παράδοση εργασίας στην Ε. Ντολιοπούλου